

Кәсіптік стандарт: «Физикалық медицина және реабилитация (ересектердің, балалардың)»

1-ші тарау. Жалпы ережелер

1. Кәсіптік стандарттың қолдану аясы: Кәсіптік стандарт кадрларды аттестаттауды, сертификаттауды бағалау және біліктіліктің, дайындығын және мамандануын растау үшін негіз ретінде қолданылады және пайдаланушылардың кең ауқымы қолдануға арналған: 1) қызметкерлердің – сала бойынша мамандыққа қойылатын талаптарды түсінуі, өз біліктілігін арттыруды және мансаптық ілгерілеуді жоспарлауы үшін; 2) жұмыс берушілердің - қызметкерлерге қойылатын талаптарды, нұсқаулықтарды, міндеттерді әзірлеуі, қызметкерлерді жалдау және аттестаттау кезінде критерийлер құруы, сондай-ақ кадрлардың біліктілігін арттыру, дамыту, жоғарылату және ротациялау бағдарламаларын жасауы үшін; 3) сертификаттау және біліктілік беру бойынша қызмет жасайтын ұйымдардың (органдар) - персоналды сертификаттау кезінде бағалау материалдарын әзірлеуі және қызметкерлердің сәйкестік деңгейі бойынша біліктілік критерийлерін әзірлеуі үшін; 4) мемлекеттік органдардың – еңбек нарығын мониторингілеу және болжау үшін критерийлер ретінде кәсіптік стандартты пайдалануы үшін.

2. Осы кәсіптік стандартта мынадай терминдер, анықтамалар мен қысқартулар қолданылады:

1) Бейінді маман – жоғары медициналық білімі, денсаулық сақтау саласында сертификаты бар медицина қызметкері;

2) Денсаулық сақтау саласындағы уәкілетті орган – Қазақстан Республикасы азаматтарының денсаулығын сақтау, медицина және фармацевтика ғылымы, медициналық және фармацевтикалық білім беру, халықтың санитариялық-эпидемиологиялық саламаттылығы, дәрілік заттар мен медициналық бұйымдардың айналысы, медициналық қызметтер (көмек) көрсетудің сапасы саласында басшылықты және салааралық үйлестіруді жүзеге асыратын орталық атқарушы орган;

3) Клиникалық хаттама – пациенттің белгілі бір ауруы немесе жай-күйі кезіндегі профилактика, диагностика, емдеу, медициналық оңалту және паллиативтік медициналық көмек бойынша ғылыми дәлелденген ұсынымдар;

4) Консилиум – кемінде үш дәрігердің қатысуымен диагноз қою, емдеу тактикасын айқындау және ауруды болжау мақсатында адамды зерттеу;

5) Медицина қызметкері – кәсіптік медициналық білімі бар және медициналық қызметті жүзеге асыратын жеке тұлға;

6) Медициналық көмектің сапасы – көрсетілетін медициналық көмектің медициналық көмек көрсету стандарттарына сәйкестік деңгейі;

7) Пациент – медициналық көмек көрсетуді қажет ететін ауруының немесе жай-күйінің болуына немесе болмауына қарамастан, медициналық көрсетілетін қызметтердің тұтынушысы болып табылатын (болып табылған) жеке тұлға;

8) Профилактика – аурулардың пайда болуының, аурулардың ерте сатыларда өршуінің алдын алуға және өршіп кеткен асқынуларды, ағзалар мен тіңдердің зақымдануын бақылауға бағытталған медициналық және медициналық емес іс-шаралар кешені;

9) Резидентура – мақсаты дербес клиникалық практикаға жіберу үшін тиісті мамандық бойынша дәрігердің кәсіптік біліктілігін алу немесе өзгерту болып табылатын жоғары оқу орнынан кейінгі медициналық білім беру деңгейі;

10) Тағылымдама – теориялық дайындық нәтижесінде алынған кәсіптік білімді, іскерлік пен дағдыны практикада қалыптастыруға және бекітуге, сондай-ақ одан әрі кәсіптік қызмет үшін жұмыстың өзіндік ерекшелігін, озық тәжірибені зерделеуге бағытталған бейресми білім беру нысаны;

11) Тәлімгер – медициналық білім беру бағдарламалары бойынша білім алушыларға және жас мамандарға кәсіптік бейімделуде практикалық көмек көрсету үшін медициналық ұйымның немесе медициналық білім беру ұйымының басшысы тағайындайтын, кемінде бес жыл өтілі бар, қызметін білім берудің, ғылым мен практиканың үш тұғырлығы негізінде жүзеге асыратын медицина қызметкері;

12) Хабардар етілген келісім – адамның медициналық көмек алуға және (немесе) оның шешім қабылдауы үшін маңызы бар медициналық көмектің және (немесе) зерттеудің барлық аспектісі туралы ақпаратты алғаннан кейін нақты зерттеуге қатысуға өз келісімін жазбаша ерікті түрде растау рәсімі.

3. Осы кәсіптік стандартта мынадай қысқартулар қолданылады

1) АХЖ 10 – адамның медициналық көмек алуға және (немесе) оның шешім қабылдауы үшін маңызы бар медициналық көмектің және (немесе) зерттеудің барлық аспектісі туралы ақпаратты алғаннан кейін нақты зерттеуге қатысуға өз келісімін жазбаша ерікті түрде растау рәсімі.

2) БА – Қазақстан Республикасы Еңбек кодексінің 16-бабының 16-2) тармақшасына сәйкес әзірленген және бекітілген басшылар, мамандар және басқа да қызметшілер лауазымдарының біліктілік анықтамалығы

3) ББХСЖ – білім берудің халықаралық стандартты жіктемесі.

4) БТБА – бірыңғай тарифтік – біліктілік анықтамалығы.

5) СБШ – салалық біліктілік шеңбері.

2-ші тарау. Кәсіптік стандарттың паспорты

4. Название профессионального стандарта: Физикалық медицина және реабилитация (ересектердің, балалардың)

5. Кәсіптік стандарттың коды: Q86101036

6. ЭҚЖЖ секциясын, бөлімін, тобын, сыныбын және кіші сыныбын көрсету:

Q Денсаулық сақтау және әлеуметтік қызметтер

86 Денсаулық сақтау саласындағы қызмет

86.1 Аурухана ұйымдарының қызметі

86.10 Аурухана ұйымдарының қызметі

86.10.1 Кең профильді және мамандандырылған ауруханалар қызметі

Q Денсаулық сақтау және әлеуметтік қызметтер

86 Денсаулық сақтау саласындағы қызмет

86.2 Дәрігерлік практика және стоматология саласындағы қызмет

86.22 Арнайы дәрігерлік практика

86.22.0 Арнайы дәрігерлік практика

7. Краткое описание профессионального стандарта: Кәсіптік стандарт пациенттерге, негізгі ауруды емдеу кезінде, сондай-ақ өткір жағдайлардан, хирургиялық араласулардан және жарақаттардан кейін, созылмалы аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде, тыныс-тіршілігі шектелген, функциялары мен құрылымдары бұзылған пациенттерге медициналық оңалтуды ұйымдастыру және жүргізу жөніндегі маманның кәсіптік құзыреті саласындағы талаптарды белгілейді, бөлігіндегі медициналық қызметтердің көлемі мен сапасын сараптау Дағдылар мен білім, олар физикалық медицина және оңалту саласындағы қолданыстағы нормативтік құқықтық актілердің талаптарына сәйкес болуы керек. Мамандардың біліктілік деңгейінің өсуімен әрбір келесі деңгей алдыңғы деңгейдің функцияларын орындауды және оларды жаңа құзыреттерге сәйкес кеңейтуді білдіреді.

8. Кәсіптер карточкаларының тізімі:

1) 7.1 Физикалық медицина және оңалту дәргері - 7 уровень ОРК

2) 7.2 Физикалық медицина және оңалту дәргері (ересектер) - 7 уровень ОРК

3) 7.2 Физикалық медицина және оңалту дәргері - 7 уровень ОРК

4) 7.2 Физикалық медицина және оңалту дәргері (балалар) - 7 уровень ОРК

5) 7.3 Физикалық медицина және оңалту дәргері (ересектер) - 7 уровень ОРК

6) 7.3 Физикалық медицина және оңалту дәргері - 7 уровень ОРК

7) 7.3 Физикалық медицина және оңалту дәргері (балалар) - 7 уровень ОРК

8) 7.4 Физикалық медицина және оңалту дәргері - 7 уровень ОРК

9) 7.4 Физикалық медицина және оңалту дәргері (балалар) - 7 уровень ОРК

10) 7.4 Физикалық медицина және оңалту дәргері (ересектер) - 7 уровень ОРК

3-ші тарау. Кәсіптер карточкалары

9. Кәсіптің карточкасы «7.1 Физикалық медицина және оңалту дәргері »:

Топтың коды:	2213-2		
Қызмет атауының коды:	2213-2-001		
Кәсіптің атауы:	7.1 Физикалық медицина және оңалту дәргері		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	7		
подуровень квалификации по ОРК:	7.1		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 21 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-305/2020 бұйрығы "Денсаулық сақтау саласындағы мамандықтар мен мамандандырулар номенклатурасын, денсаулық сақтау қызметкерлері лауазымдарының номенклатурасы мен біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы" (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 22 желтоқсанда № 21856 болып тіркелді.) резидент дәрігер		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Денсаулық сақтау	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	"Дәрігер" біліктілігі "Физикалық медицина және оңалту дәргері (ересектер, балалар) " мамандығы бойынша резидентурада оқу кезінде. Осы біліктілік бойынша алдыңғы жұмыс тәжірибесі талап етілмейді.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Кәсіби қызметтің жалпы мәселелеріне сәйкес келетін біліктілікті арттыру.		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:	Резидент дәрігер медициналық реабилитолог		

Қызметтің негізгі мақсаты:	Негізгі ауруды емдеу кезінде, сондай-ақ жедел жағдайлардан, хирургиялық араласулардан және жарақаттардан кейін, созылмалы аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде, өмірлік белсенділігі шектелген, функциялары мен құрылымдары бұзылған пациенттерге тәлімгердің бақылауы мен қадағалауымен медициналық оңалту.	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Тәлімгердің бақылауымен және қадағалауымен ересектер мен балаларға білікті, мамандандырылған медициналық көмекті ұйымдастыру және көрсету. 2. Тәлімгердің бақылауымен және қадағалауымен негізгі ауруды емдеу, микробқа қарсы тұрақтылықтың, санитарлық-гигиеналық ағартудың және халықтың салауатты өмір салтын қалыптастырудың алдын алу және шеңберінде асқынулардың алдын алу және функционалдық қалпына келтіруді жеделдету тиімділігін жүргізу және бақылау. 3. Тәлімгердің бақылауымен және қадағалауымен пациенттермен, олардың қоршаған ортасымен және денсаулық сақтау саласына қатысушылармен өзара әрекеттесу. 4. Тәлімгердің бақылауымен және қадағалауымен есептік-есептік медициналық құжаттаманы жүргізу.
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Тәлімгердің бақылауымен және қадағалауымен үздіксіз кәсіби даму.
Еңбек функциясы 1: Тәлімгердің бақылауымен және қадағалауымен ересектер мен балаларға білікті, мамандандырылған медициналық көмекті ұйымдастыру және көрсету.		

Дағды 1: Адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуын және одан кейінгі ауруларда және (немесе) жағдайларда, сондай-ақ науқастарда (ересектер, балалар) жіті жағдайлардан, хирургиялық араласулардан және жарақаттардан кейін тіршілік әрекетінің шектеулерін анықтау.	Машықтар: 1. Шағымдарды, өмір тарихы мен ауруларды, әлеуметтік және кәсіби тарихты егжей-тегжейлі ақпаратпен жинау. 2. Пациенттердің тері, тері астындағы тіндердің, бұлшықеттердің, қалқанша безінің, жүректің, өкпенің, бауырдың, ұйқы безінің, бүйректің, сүйек жүйесінің, перифериялық тамырлардың жай-күйін тексеру және бағалау дағдыларын меңгеру. 3. Орталық және перифериялық жүйке жүйесін зерттеу дағдыларын меңгеру: сана деңгейін бағалау; бас сүйек нервтерінің қызметін бағалау, нистагмды, вестибулярлық және вестибулярлық емес бас айналуы бағалау; магистраль мен аяқ-қол бұлшықеттерінің Күшін бағалау; өрікті қозғалыстарды зерттеу, қозғалыстардың көлемі мен күшін бағалау; бұлшықет тонусының бұзылуын анықтау; терең және үстірт рефлексдерді тудыру және бағалау; патологиялық пирамидалық рефлексдерді тудыру; сезімталдықты зерттеу; Жүйке, тамыр, сегменттік, жұлын, өткізгіш (жұлын немесе церебральды) және кортикальды сезімталдық бұзылыстарын анықтау; жүйке діңдері мен тамырларының көрнеу белгілерін анықтау; қозғалыстарды үйлестіруді бағалау; үйлестіруші сынамалардың орындалуын бағалау; жүруді бағалау; тыныштықтағы тепе-теңдікті зерттеу; атаксияның негізгі белгілерін анықтау; жоғары кортикальды функцияларды бағалау; вегетативті бұзылуларды, бұзылуларды анықтау терморегуляция, терлеу, трофикалық бұзылулар, жамбас функциясының бұзылуы. 5. Шағымдарды, өмір тарихын және ауруды жинау кезінде алынған ақпаратты талдаңыз және алынған ақпаратты тексеру нәтижелерімен біріктіру. 6. Өмірлік шектеулері, дене функциялары мен құрылымдарының бұзылуы бар науқастарда клиникалық симптомдар мен синдромдарды анықтау. 7. Тіршілік әрекетінің шектеулерінің, адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуының, тіршілік әрекеті мен денсаулығының шектеулерінің айқындылық дәрежесін айқындау, пациенттің физикалық және психомоторлық дамуындағы және (немесе) жай-күйіндегі ауытқуларды анықтау. 8. Пациенттерді тексеру нәтижелерін түсіндіру және талдау. 9. МКФ ескере отырып, оңалту диагнозын қою алгоритмін қолдану, тіршілік әрекеті шектелген, адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуы бар пациенттерді дифференциалды диагностикалау әдістерін қолдану. 10. Тексеру кезінде алынған деректерді қорытындылау, МКФ ескере отырып, оңалту диагнозын тұжырымдау және негіздеу және тіршілік әрекеті шектеулері, бұзылулары бар пациенттерді зертханалық, аспаптық және клиникалық тексеру жоспарын жасау, ағзаның функциялары мен құрылымдары.
---	--

	Білімдер: 1. Медициналық оңалтуды көрсету қағидалары. 2. Қызмет бейіні бойынша Қазақстан Республикасының диагностикасы мен емдеудің клиникалық хаттамалары. 3. Қызмет бейіні бойынша халықаралық клиникалық ұсыныстар. 2. Адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуы, аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде, сондай-ақ өткір жағдайлардан, хирургиялық араласулардан және жарақаттардан кейін тіршілік әрекетінің шектелуі бар ересектер мен балаларды анамнез жинау және физикалық тексеру ерекшеліктері. 3. Этиологиясы, патогенезі, функциясының бұзылуының клиникалық көрінісі, адам ағзасының құрылымы, тіршілік әрекеті, дифференциалды диагностика, қалпына келтіру кезеңінің ерекшеліктері, асқынулар және аурулар мен (немесе) жағдайлар кезіндегі оңалту процесінің мүмкін нәтижелері. 4. Клиникалық көрінісі, ағымының ерекшеліктері, негізгі және мүгедектіктің даму себебі болып табылатын негізгі аурулары бар пациенттерде ілеспе аурулар. 5. Асқынулардың, жанама әсерлердің, жағымсыз реакциялардың, оның ішінде ауыр және күтпеген, тыныс-тіршілігінің шектеулері, ағзаның функциялары мен құрылымдарының бұзылуы бар пациенттерде диагностикалық және оңалту рәсімдерінің нәтижесінде туындаған симптомдары мен синдромдары, әртүрлі аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде. 6. Тіршілік әрекетінің шектеулері, ағзаның функциялары мен құрылымдарының бұзылуы бар пациенттер үшін арнайы функционалдық сынамаларды, тесттер мен шкалаларды таңдау әдістері мен алгоритмі. 7. Адам ағзасының функцияларын, құрылымдарын бұзудың және тіршілік әрекетін шектеудің сыныптары мен категориялары. 8. Тіршілік әрекетінің шектеулерінің ауырлығын, адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының жұмыс істеу классификациясымен бұзылуын, тіршілік әрекеті мен денсаулығының шектеулерін анықтау принциптері. 9. Әр түрлі жас кезеңдеріндегі сау адам ағзасының дамуы мен жұмыс істеу заңдылықтары және функционалды жүйелер теориясы тұрғысынан денсаулықты қамтамасыз ету механизмдері; адам ағзасының функционалды жүйелерін қалыпты және патологиялық процестердің дамуымен реттеу ерекшеліктері. 10. Оңалту диагнозын тұжырымдау және оңалту әлеуетін анықтау әдістері.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларды тану ұсынылады

Дағды 2: Зертханалық және аспаптық диагностиканың тиісті әдістерін жүргізу негіздемесімен пациенттерді (ересектер, балалар) тексеруді жоспарлау.	Машықтар: 1. Науқасқа диагностикалық зерттеулерді тағайындау орынды. 2. Клиникалық-зертханалық және аспаптық зерттеу әдістерінің нәтижелерін түсіндіру. 3. Диагностиканың зертханалық, инвазивті емес және инвазивті аспаптық әдістерін жүргізуге көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштерді анықтау. 4. Функционалды диагностика әдістерін таңдау науқастың клиникалық жағдайына сәйкес, өмірлік шектеулері бар және ағзаның функциялары мен құрылымдарының бұзылуы. 5. Функционалды сынақтарды өткізуге көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштерді негіздеу. 6. Ағзаның қызметі мен функциялары мен құрылымдарының бұзылуы бар пациенттердің тірек-қимыл жүйесінің жағдайын бағалаудың тиімді және ақпараттық әдістерін таңдау. 7. Ультрадыбыстық зерттеу жүргізуге көрсеткіштерді анықтау. Білімдер: 1. Медициналық оңалтуды көрсету қағидалары. 2. Қызмет бейіні бойынша Қазақстан Республикасының диагностикасы мен емдеудің клиникалық хаттамалары. 3. Қызмет бейіні бойынша халықаралық клиникалық ұсыныстар. 4. Адам ағзасының функциялары, құрылымдары мен тіршілік әрекетінің бұзылуының клиникалық және параклиникалық диагностикалау әдістері 5. Медициналық көрсеткіштер/ қарсы көрсеткіштер және зертханалық және аспаптық зерттеу әдістерін жүргізу алгоритмі. 6. Белгілі бір клиникалық жағдайға сәйкес жүрек-қан тамырлары, тыныс алу, жүйке-бұлшықет жүйелерін функционалды диагностикалау әдістері. 7. Ультрадыбыстық тербелістердің адамға физикалық негіздері және биологиялық әсері. 8. Функционалды сынақтарды, жүктемелік ЭКГ тестілеуді (велозергометрия, тредмил-тест, спироэргометрия), кардиопульмональды тестті, жүйке жүйесін зерттеудің электродиагностикалық әдісін, ультрадыбысты жүргізуге көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
Дағды 3: Пациенттерді (ересектер, балалар) адам ағзасының функциялары мен құрылымдары бұзылған және одан кейінгі аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде, сондай-ақ жіті жағдайлардан, хирургиялық араласулардан және жарақаттардан кейінгі тіршілік әрекетінің шектеулері бар мамандарға консультацияға жіберу.	Машықтар: 1. Адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуы және одан кейінгі тіршілік әрекетінің шектеулері бар пациенттерді дәрігер-мамандарға консультацияға жіберу қажеттілігін негіздеу. 2. Адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуы және одан кейінгі тіршілік әрекетінің шектеулері бар пациенттердің көпсалалы оңалту тобын жоғары кәсіптік (медициналық емес) білімі бар мамандарға консультацияға жіберу қажеттілігін негіздеу. 3. Адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуы және одан кейінгі тіршілік әрекетінің шектеулері бар пациенттерге консультация беру кезінде алынған деректерді, дәрігер-мамандарды, жоғары кәсіптік (медициналық емес) білімі бар мамандарды (логопедтер, медициналық психологтар, әлеуметтік жұмыс жөніндегі мамандар) көпсалалы оңалту тобын түсіндіру және талдау.

	Білімдер: 1. Медициналық оңалтуды көрсету қағидалары. 2. Қызмет бейіні бойынша Қазақстан Республикасының диагностикасы мен емдеудің клиникалық хаттамалары. 3. Қызмет бейіні бойынша халықаралық клиникалық ұсыныстар. 4. Адам ағзасының функциялары мен құрылымдары бұзылған және одан кейінгі өмірлік шектеулері бар науқастарды маман дәрігерлерге жіберуді талап ететін жағдайлардың клиникалық көрінісі.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
Дағды 4: Жасына қарамастан, аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде оңалту әлеуетін ескере отырып, адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуы және тіршілік әрекетінің шектелуі бар пациенттерді (ересектер, балалар) медициналық оңалту жоспарын әзірлеу.	Машықтар: 1. ХКФ ескере отырып, жан-жақты тексеру деректері бойынша пациенттің бұзылған және сақталған функциялары мен құрылымдарының жай-күйі, оның тіршілік әрекетінің жай-күйі туралы қорытынды жасау. 2. Оңалту әлеуетін анықтау, ХКФ ескере отырып, оңалту диагнозын тұжырымдау. 3. Оңалту диагнозы мен оңалту әлеуеті негізінде оңалту мақсаттары мен міндеттерін бір күнге, бір аптаға, пациенттің бүкіл болу кезеңіне ХКФ ескере отырып тұжырымдау және негіздеу. 4. Оңалту көмегін көрсетудің әртүрлі кезеңдеріндегі медициналық оңалту нәтижесіне байланысты оңалту мақсаттары мен міндеттерін түзету. 5. Оңалту әлеуетін ескере отырып, оның ішінде мүгедектерді оңалтудың жеке бағдарламасын іске асыру кезінде тіршілік әрекеті шектелген, ағзаның функциялары мен құрылымдары бұзылған пациенттер үшін оңалту іс-шараларының жоспарын әзірлеу. 6. Ағзаның функциялары мен құрылымдары бұзылған пациенттерді медициналық оңалту жөніндегі іс-шараларды және одан кейінгі тыныс-тіршілігінің шектеулерін, оның ішінде мүгедектерді оңалтудың жеке бағдарламасын іске асыру кезінде жүргізу. Білімдер: 1. Медициналық оңалтуды көрсету қағидалары. 2. Қызмет бейіні бойынша Қазақстан Республикасының диагностикасы мен емдеудің клиникалық хаттамалары. 3. Қызмет бейіні бойынша халықаралық клиникалық ұсыныстар. 4. МКФ, бағалау әдістері, мотор функцияларының бұзылуының жіктелуі, жоғары психикалық функциялар, психоэмоционалды күй, сөйлеу, жазу, гигиеналық дағдылар, тұрмыстық дағдылар және адам ағзасының жұмысының басқа аспектілері. 5. Тұжырымдама, анықтау әдісі, факторлар, оңалту әлеуетін пайдалану. 6. Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының ұсынысы бойынша функциялардың бұзылу дәрежесін бағалаудағы функционалдық сыныптар, функционалдық сыныптардың градациясы. 7. Медициналық оңалтудың негіздері, медициналық оңалтудың әртүрлі кезеңдерінде оңалту іс-шараларын жүргізудің мақсаттары мен міндеттері. 8. Мүгедектіктің себебі болып табылатын негізгі аурулар, жұқпалы емес аурулар, қатар жүретін аурулар, патологиялық жағдайлар кезінде пациенттерді медициналық оңалту негіздері. 9. Мүгедектіктің, жұқпалы емес аурулардың, қатар жүретін аурулардың, патологиялық жағдайлардың себебі болып табылатын негізгі аурулар кезінде пациенттердің денесіне оңалту іс-шараларының әсер ету тетіктері.

Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
Дағды 5: Медициналық оңалтудың жекелеген нысандары мен әдістерін пайдалануға көрсеткіштер мен қарсы көрсетілімдерді ескере отырып, медициналық оңалтудың міндеттерін шешуге және мақсаттарына қол жеткізуге бағытталған медициналық оңалтудың жеке бағдарламасын қалыптастыру.	Машықтар: 1. Адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуы және одан кейінгі тіршілік әрекетінің шектеулері бар пациентке қолданылатын әсерлердің қарқындылығының қозғалыс режимін, жеке шекараларын анықтау. 2. Жеке медициналық оңалту бағдарламасын іске асыру жөніндегі іс-шараларды шектейтін қауіп факторлары мен факторларды анықтау. 3. Адам ағзасының бұзылған функциялары мен құрылымдарын, өртүрлі аурулары және (немесе) жағдайлары бар пациенттің тыныс-тіршілігінің шектеулерін түзету мақсатында дәрілік препараттарды, медициналық мақсаттағы бұйымдарды және емдік тамақтануды қолданудың тиімділігі мен қауіпсіздігін тағайындау және бағалау. 4. Медициналық оңалту процесінде физиотерапияны қолданудың тиімділігі мен қауіпсіздігін тағайындау және бағалау. 5. Емдік дене шынықтыру (кинезиотерапия) тиімділігі мен қауіпсіздігін тағайындау және бағалау. 6. Медициналық оңалту нәтижесінде туындаған асқынулардың, жанама әсерлердің, жағымсыз реакциялардың, оның ішінде ауыр және күтпеген реакциялардың қайталама профилактикасын немесе лечение жүргізу. 7. Оңалту әлеуеті мен оңалту мақсаттарына сәйкес пациенттерді медициналық оңалту жөніндегі іс-шараларды жалғастыру үшін медициналық оңалту бойынша көмек көрсетудің тиісті кезеңдерінің медициналық ұйымдарына жіберу. 8. Медициналық көрсеткіштерді және емдік физикалық факторларды (физиотерапия) тағайындауға қарсы көрсеткіштерді анықтау. 9. Мақсаттар мен міндеттерді анықтау, физиотерапияны қолдану ретін негіздеу және анықтау. 10. Емдік физикалық факторларды тағайындау (физиотерапия), әдістер мен әдістерді таңдау, физиотерапия жүргізу. 11. Диагностикалық немесе емдік манипуляциялар, физиотерапияны қолдану нәтижесінде туындаған асқынулардың, жанама әсерлердің, жағымсыз реакциялардың, оның ішінде ауыр және күтпеген реакциялардың алдын алу және емдеу. 12. Емдік дене шынықтыруды (кинезиотерапия), қолмен манипуляцияны тағайындауға медициналық көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштерді анықтау. 13. Емдік дене шынықтыруды (кинезиотерапияны) тағайындау мақсатында пациенттердегі аурулар және (немесе) патологиялық жағдайлар кезінде адам ағзасының қалыпты анатомиялық-функционалдық жай-күйін бағалау. 14. Емдік дене шынықтыруды (кинезиотерапияны) тағайындау мақсатында жасына байланысты анатомиялық-функционалдық ерекшеліктерін ескере отырып, аурулары және (немесе) жай-күйі бар пациенттерді қарап-тексеруді және қарап-тексеруді жүргізу, қарап-тексеру деректерін түсіндіру және талдау. 16. Патологиясы және функциялары бұзылған пациенттерді қосымша зертханалық, аспаптық, функционалдық тексерудің қолда бар деректерін түсіндіру, олар бойынша пациент емдік дене шынықтыруға жіберілген, қазіргі уақытта ілеспе барлық ауруларды ескере отырып, бекітілген көрсеткіштер мен қарсы көрсетілімдерге сәйкес осы пациентке емдік

дене шынықтыруды тағайындау және жүргізу үшін.

17. Мақсаттар мен міндеттерді анықтаңыз, емдік дене шынықтыруды (кинезиотерапия) қолдануды негіздеу.

18. Емдік дене шынықтыру (кинезиотерапия) тағайындау, ЕДШ кешендерін құру, пациенттерге ЕДШ (кинезиотерапия) жүргізу.

19. Емдік дене шынықтыру (кинезиотерапия) жүргізу нәтижесінде туындаған асқынулардың, жанама әсерлердің, жағымсыз реакциялардың, оның ішінде ауыр және күтпеген реакциялардың алдын алу және емдеу.

20. Мақсаттар мен міндеттерді анықтаңыз, қолмен манипуляцияларды қолдануды негіздеу.

21. Қолмен манипуляциялар жүргізу: жамбас, аяқ-қол және омыртқа буындарының дисфункциясын түзету, аяқ-қол буындарының жұмылдыру әдістері, нейромобилизация әдістері, миофасциялық әдістер, акупунктура ("құрғақ ине" әдісі).

22. Пациенттердің аурулары және (немесе) жай-күйі кезінде зертханалық диагностиканың симптомдары мен нәтижелеріне мониторинг жүргізу, физиотерапия, емдік дене шынықтыру (кинезиотерапия) жоспарын емделуші ағзасының емдік физикалық факторлардың (физиотерапия) әсеріне ағымының ерекшеліктеріне және жеке реакциясына қарай түзету және қозғалысты оңалту жүргізу.

23. Функционалдық сынақтарды жүргізу.

24. Емдік паравертебральды, буын ішілік және буын маңы манипуляцияларын жүргізуге көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштерді анықтау.

Білімдер:

1. Медициналық оңалтуды көрсету қағидалары.
2. Қызмет бейіні бойынша Қазақстан Республикасының диагностикасы мен емдеудің клиникалық хаттамалары.
3. Қызмет бейіні бойынша халықаралық клиникалық ұсыныстар.
4. Мүгедектіктің, жұқпалы емес аурулардың, перинаталдық кезеңнің проблемаларының себебі болып табылатын негізгі аурулар кезінде функциялардың, белсенділіктің және қатысудың бұзылу ерекшеліктері.
5. Өмірдің алғашқы үш жылындағы қозғалыстың функционалды жүйесінің онтогенезі, өмірдің алғашқы үш жылындағы баланың танымдық және сөйлеу функцияларының дамуы.
6. Бағалау әдістері, мотор функцияларының бұзылуының нұсқаларын жіктеу, жоғары психикалық функциялар, психоэмоционалды күй, сөйлеу, жазу, гигиеналық дағдылар, тұрмыстық дағдылар және адам ағзасының жұмысының басқа аспектілері.
7. Оңалту іс-шараларын аяқтау критерийлері және адам ағзасының функциялары, құрылымдары бұзылған және тыныс-тіршілігі шектелген пациенттерді медициналық оңалту бойынша келесі кезеңдерде көмек көрсету немесе оны аяқтау үшін маршруттау қағидаттары.
9. Пациенттерге медициналық оңалту жүргізу нәтижесінде мүмкін болатын асқынулардың, жанама әсерлердің, жағымсыз реакциялардың, оның ішінде ауыр және күтпеген симптомдары мен синдромдары.
10. Өмір сүру шектеулері, адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуы бар пациенттер үшін оңалтудың техникалық құралдары мен ассистивті технологияларды тағайындау қажеттілігін талдау әдістері.
11. Қоршаған ортаны талдау әдістері (үйде, пәтерде, жұмыс орнында, медициналық ұйымда) тіршілік

әрекетінің шектеулері, ағзаның функциялары мен құрылымдарының бұзылуы бар науқастар.

12. Қоршаған ортаны талдау әдістері (үйде, пәтерде, жұмыс орнында, медициналық ұйымда) тіршілік әрекетінің шектеулері, ағзаның функциялары мен құрылымдарының бұзылуы бар науқастар.

13. Жас ерекшеліктерін ескере отырып, әртүрлі аурулар немесе жағдайлар кезінде емдік физикалық факторларды (электро -, магниттік -, жарық -, механикалық -, гидро -, термотерапия) және санаторий-курорттық емдеуді (климат -, бальнео -, пелоидотерапия) қолдану әдістері.

14. Қолданылатын емдік физикалық факторлардың (физиотерапияның) аурулары және (немесе) жағдайлары бар пациенттердің денесіне, оның ішінде әртүрлі жас кезеңдерінде әсер ету механизмі.

15. Санаторлық-курорттық емдеу, климаттық терапия, бальнеотерапия, пелоидотерапия әдістері, курорттардың түрлері, курорттық факторлардың жіктелуі; медициналық көрсеткіштер және санаторлық-курорттық емдеуге жолдамаға қарсы көрсеткіштер.

16. Қолданылатын емдік физикалық факторлардың (физиотерапия) әсерін күшейту, жинақтау және жою принциптері, медициналық оңалту процесінде медициналық араласуды жүргізу қауіпсіздігі қағидаттары.

17. Әртүрлі аурулары немесе жағдайлары бар емделушілерге қолданылатын физиотерапия құралдары мен әдістері.

18. Физиотерапия (кинезиотерапия) қолданылатын аурулардың патогенезі және саногенезі.

19. Медициналық дене шынықтырудың (кинезиотерапияның) адам ағзасына көмек көрсетудің әртүрлі кезеңдеріндегі аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде әсер ету механизмі.

20. Қолмен манипуляциялау құралдарын тағайындау принциптері, әсер ету механизмдері, медициналық көрсеткіштер және тағайындауға қарсы көрсеткіштер.

21. Әртүрлі аурулары немесе жағдайлары бар емделушілерге қолданылатын қолмен манипуляциялау құралдары мен әдістері.

22. Қолмен манипуляциялар қолданылатын аурулардың патогенезі және саногенезі.

23. Көмек көрсетудің әртүрлі кезеңдеріндегі аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде адам ағзасына қолмен терапияның әсер ету механизмі.

24. Қолмен манипуляциялау құралдарын тағайындау принциптері, әсер ету механизмдері, медициналық көрсеткіштер және тағайындауға қарсы көрсеткіштер.

25. Аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде пациенттерді тексеру немесе емдеу кезінде туындаған асқынулардың, жанама әсерлердің, жағымсыз реакциялардың, оның ішінде ауыр және күтпеген реакциялардың алдын алу немесе жою тәсілдері.

26. Сүйек-буын жүйесін бағалау әдістері (буын индекстері, буынның функционалдық қабілетін анықтау және т. б.).

27. Буындар мен жұмсақ тіндердің зақымдануының ультрадыбыстық белгілері.

28. Емдік паравертебральды, буын ішілік және периартикулярлық манипуляцияларды жүргізуге көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер.

29. Функционалдық сынақтарды өткізу әдістемелері.

30. Жүктемелік ЭКГ тестілеуді (велозергометрия, тредмил-тест, спироэргометрия), кардиопульмональды тест жүргізу әдістемелері.

31. Ультрадыбыстық тербелістердің адамға физикалық негіздері және биологиялық әсері.

		32. Ультрадыбыстық зерттеу жүргізуге көрсеткіштер. 33. Асқынулардың дамуына шұғыл көмек көрсету алгоритмдері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
Еңбек функциясы 2: Тәлімгердің бақылауымен және қадағалауымен негізгі ауруды емдеу, микробқа қарсы тұрақтылықтың, санитарлық-гигиеналық ағартудың және халықтың салауатты өмір салтын қалыптастырудың алдын алу шеңберінде асқынулардың алдын алу және функционалдық қалпына келтіруді жеделдету тиімділігін жүргізу және бақылау.	Дағды 1: Инфекциялардың алдын алуға және инфекциялық бақылауға бағытталған медициналық оңалтуды жүргізу кезінде профилактикалық іс-шараларды ұйымдастыру және жүргізу.	Машықтар:
		1. Негізгі ауруды, медициналық көмекке байланысты инфекцияларды емдеу шеңберінде асқынулардың алдын алуға және функционалдық қалпына келтіруді жеделдетуге бағытталған іс-шараларды ұйымдастыруға және өткізуге қатысу (хирургиялық араласу саласының инфекциялары, қан ағымының катетері, зәр шығару жүйесінің катетері ассоциацияланған инфекциялары, төменгі тыныс жолдарының инфекциялары, гемоkontaktілі инфекциялар (В және С гепатиттері, АИТВ)". 2. Үйде паллиативтік медициналық көмекке мұқтаж пациенттерде ауырсыну синдромының алдын алуға, емдеуге және жеңілдетуге қатысу. 3. Инфекциялардың алдын алу және инфекциялық бақылау, микробқа қарсы тұрақтылықтың қалыптасуының алдын алу жөніндегі іс-шараларға қатысу.
		Білімдер:
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
		1. Медициналық оңалтуды көрсету қағидалары. 2. Денсаулық сақтау объектілеріне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар. 3. Медициналық көмек көрсетуге байланысты инфекциялардың алдын алу бойынша санитариялық-эпидемияға қарсы, санитариялық-профилактикалық іс-шараларды ұйымдастыруға және жүргізуге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар. 4. Аса қауіпті жұқпалы аурулардың алдын алу бойынша санитариялық-эпидемияға қарсы, санитариялық-профилактикалық іс-шараларды ұйымдастыруға және жүргізуге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар. 5. Инфекциялардың алдын алу және жұқпалы аурулардың таралуы әдістері.

	Дағды 2: Аурулардың алдын алуға, салауатты өмір салтын қалыптастыруға, денсаулықты сақтауға және нығайтуға бағытталған білім беру, тәрбие және үгіт-насихат іс-шараларын ұйымдастыру және өткізу.	Машықтар: 1. Өмірдің әртүрлі салаларында: тамақтану, су, санитарлық жағдайлар, тұрғын үй жағдайлары, жеке гигиена, сондай-ақ тиісті көрсетілімдерсіз антибиотиктерді қолданумен байланысты қауіптер туралы санитарлық талаптар, ережелер мен ұсынымдар туралы хабардар ету. 2. Пациенттер мен олардың заңды өкілдерін ұлттық, халықаралық хаттамалар мен ұсынымдарға сәйкес вакциналар, олардың маңыздылығы, артықшылықтары мен ықтимал қауіптері туралы ақпаратпен қамтамасыз ету. 3. Тұрақты медициналық тексерулер мен скринингтік бағдарламалар туралы хабардар ету. 4. Денсаулықты сақтау, нығайту, санитарлық-гигиеналық мәдениетті арттыру мақсатында санитарлық-гигиеналық дағдыларды үйрету: гигиена мен қауіпсіздікті сақтау, оның ішінде стандартты сақтық шаралары (қол гигиенасы, Жөтел этикеті, жеке қорғаныс құралдары, қауіпсіз инъекция тәжірибесі қалдықтарды басқару, дезинфекция және зарарсыздандыру) тамақ қауіпсіздігі, инфекциялардың алдын алу. 5. Салауатты өмір салтын, ұтымды және дұрыс тамақтануды, физикалық белсенділіктің маңыздылығын, жаман әдеттерден бас тартуды, психологиялық әл-ауқатты қолдауды насихаттау бойынша іс-шараларды ұйымдастыру және өткізу.
		Білімдер: 1. Санитарлық стандарттар және стандартты сақтық шаралары, тұрмыстық және жұмыс ортасындағы қауіпсіздік. 2. Инфекциялардың алдын алу және жұқпалы аурулардың таралуы әдістері. 3. Жеке гигиена, салауатты өмір салты принциптері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
Еңбек функциясы 3: Тәлімгердің бақылауымен және қадағалауымен пациенттермен, олардың қоршаған ортасымен және денсаулық сақтау саласына қатысушылармен өзара әрекеттесу.	Дағды 1: Пациентпен, оның туыстарымен немесе заңды өкілдерімен өзара әрекеттесу.	Машықтар: 1. Науқасқа немесе оның заңды өкіліне аурудың барысы, емі және болжамы, соның ішінде жағымсыз жаңалықтар туралы кеңес беру. 2. Пациентке және (немесе) оның заңды өкілдеріне диагностиканың, емдеудің ұсынылған әдісі, ықтимал асқынулар туралы ақпараттандырылған келісімді ала отырып хабарлау. 3. Пациентті немесе оның заңды өкілін олардың қалауын, құндылықтарын және хабардар болу деңгейін ескере отырып, шешім қабылдау процесіне тарту. 4. Пациент немесе оның заңды өкілі саналы шешім қабылдауы үшін ақпараттың түсінікті және қол жетімді болуын қамтамасыз ету арқылы процедуралар мен технологияларды түсіндіру. 5. Емдеу тиімділігін арттыру және пациенттің дәрігермен ынтымақтастығы үшін пациенттерге жанашырлық пен қолдау көрсету.

		Білімдер: 1. Науқаспен, оның туыстарымен немесе заңды өкілдерімен қарым-қатынас принциптері. 2. Пациентке емдеу әдістері мен медициналық мақсаттағы бұйымдарды таңдау туралы хабарлауға байланысты этникалық, мәдени, діни, құқықтық аспектілер. 3. Науқастың денсаулығының психоәлеуметтік аспектілері. 4. Заңнама талаптарын сақтай отырып, ақпараттандырылған келісімді ресімдеу процесі. 5. Қақтығыс жағдайларындағы өзара әрекеттесу принциптері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
	Дағды 2: Диагностика, емдеу, оңалту, инфекциялардың таралуының алдын алуға және салауатты өмір салтын қалыптастыруға кешенді тәсілді қамтамасыз ету мәселелері бойынша басқа мамандармен және денсаулық сақтау қызметтерімен ынтымақтастық	Машықтар: 1. Дене медицинасы және оңалту мәселелері бойынша МСАК дәрігерлеріне және сабақтас мамандықтарға кеңес беру және олардың біліктілігін арттыруға қатысу. 2. Пациенттерге медициналық көмектің толық спектрін қамтамасыз ету үшін басқа мамандармен және денсаулық сақтау қызметтерімен командаларда жұмыс істеу. 3. Медициналық көмектің үздіксіздігін және қажет болған жағдайда уақтылы араласуды қамтамасыз ету үшін басқа мамандармен және денсаулық сақтау қызметтерімен ақпарат алмасу. 4. Көпсалалы топтардың, консилиумдардың, клиникалық айналымдардың жұмысына қатысу. 5. Инфекциялардың таралуын болдырмау, вакцинация жүргізу және төтенше жағдайларға ден қою үшін қоғамдық ұйымдармен және денсаулық сақтау қызметтерімен ынтымақтасу. 6. Пациенттерді әрі қарай диагностикалау және емдеу үшін мамандарға немесе мамандандырылған денсаулық сақтау қызметтеріне жіберу. Білімдер: 1. Диагностика, емдеу, оңалту мәселелері бойынша басқа мамандар мен қызметтердің рөлі мен функциялары. 2. Медициналық практиканың технологиялары мен стандарттары. 3. Денсаулық сақтау мамандарымен және қызметтерімен тиімді қарым-қатынас принциптері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
Еңбек функциясы 4: Тәлімгердің бақылауымен және қадағалауымен есептік-есептік медициналық құжаттаманы жүргізу.	Дағды 1: Медициналық практикада есепке алу және құжаттау.	Машықтар: 1. Уәкілетті орган белгілеген нысандар, түрлер, көлем, тәртіп және мерзімдер бойынша медициналық құжаттаманы ресімдеу. 2. Медициналық құжаттаманы талаптарға сәйкес ұйымдастыру және сақтау. 3. Жеке деректерді қорғауға және медициналық ақпараттың қауіпсіздігін қамтамасыз етуге байланысты нормалар мен ережелерді сақтай отырып, медициналық ақпаратты құпия түрде өңдеу. 4. Кәсіби қызметте денсаулық сақтау саласындағы ақпараттық жүйелерді пайдалану.

		Білімдер: 1. Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің м.а. 2020 жылғы 30 қазандағы № ҚР ДСМ-175/2020 бұйрығы. "Денсаулық сақтау саласындағы есепке алу құжаттамасының нысандарын, сондай-ақ оларды толтыру жөніндегі нұсқаулықтарды бекіту туралы"(Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 4 қарашада № 21579 болып тіркелді.). 2. Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 22 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-313/2020 бұйрығы."Денсаулық сақтау саласындағы есептік құжаттама нысандарын бекіту туралы" (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 23 желтоқсанда № 21879 болып тіркелді.). 3. Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 10 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-244/2020 бұйрығы "Бастапқы медициналық құжаттаманы жүргізу және есептерді ұсыну қағидаларын бекіту туралы" (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 11 желтоқсанда № 21761 болып тіркелді.) 4. Электрондық есепке алу және құжаттау жүйелері. 5. Пациенттердің медициналық ақпаратының құпиялылығы.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
Қосымша еңбек функциясы 1: Тәлімгердің бақылауымен және қадағалауымен үздіксіз кәсіби даму.	Дағды 1: Зерттеулер мен ғылыми жобаларға қатысу.	Машықтар:
		1. Зерттеу сұрақтарын тұжырымдау, гипотезаларды әзірлеу, деректерді жинау және талдау, статистикалық талдау жүргізу және зерттеу нәтижелерінен қорытынды шығару. 2. Зерттеуге қатысатын пациенттердің әділдік, ақпараттандырылған келісім, құпиялылық және құқықтары мен әл-ауқатын қорғау принциптерін сақтау. 3. Әдебиеттерді іздеу және талдау, зерттеу деректерін сыни бағалау. 4. Зерттеу жоспары мен дизайнын, әдіснаманы таңдауды, қосу және алып тастау критерийлерін анықтауды, хаттаманы және деректерді жинау схемасын әзірлеуді қоса алғанда, зерттеуді жобалау дағдыларын меңгеру. 5. Зерттеу нәтижелерін жазбаша түрде ұсыну және ғылыми журналдарда мақалалар жариялау.
		Білімдер:
		1. Ғылыми әдіс және ғылыми зерттеу негіздері. 2. Адам зерттеулеріне қатысты этикалық қағидалар, реттеуші нормалар мен процедуралар. 3. Статистикалық әдістер, деректерді өңдеу әдістері және нәтижелердің статистикалық маңыздылығын бағалау.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
	Дағды 2: Кәсіби жетілдіруге ұмтылу.	Машықтар: 1. Кәсіби оқыту іс-шараларына қатысу: конференциялар, семинарлар, вебинарлар. 2. Жеке дағдыларды үйрету: көшбасшылық, топтық жұмыс, эмпатия және бейімделу, бастамашылық және мақсаттарға жету жауапкершілігі. 3. Уақыт пен стрессті басқару дағдыларын дамыту.

		Білімдер:	
		1. Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 21 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-303/2020 бұйрығы"Денсаулық сақтау саласындағы мамандарға қосымша және формальды емес білім беру қағидаларын, денсаулық сақтау саласындағы қосымша және формальды емес білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын ұйымдарға қойылатын біліктілік талаптарын, сондай-ақ қосымша және формальды емес білім беру арқылы денсаулық сақтау саласындағы мамандар алған оқудың нәтижелерін тану қағидаларын бекіту туралы" (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 22 желтоқсанда № 21847 болып тіркелді.). 2. Өзінің кәсіби саласындағы әріптестерімен желілік өзара әрекеттесу және қарым-қатынас мүмкіндіктері. 3. Мамандандырылған саладағы ағымдағы тенденциялар, зерттеулер және әзірлемелер.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Эмпатия Қарым-қатынас Төзімділік және құрмет Ынтымақтастық және топтық жұмыс Стресске төзімділік Рефлексия және интроспекция Кәсіби этиканы сақтау Ашықтық және оқуға дайын болу Белсенділік және бастамашылық Кәсіби дамуға ұмтылу		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	"Медициналық оңалтуды көрсетуді ұйымдастыру стандартын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2023 жылғы 7 сәуірдегі № 65 бұйрығы (Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2023 жылғы 10 сәуірде № 32263 болып тіркелген).		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	7	Физикалық медицина және оңалту дәрігері (ересектер, балалар)	
	7	Физикалық медицина және оңалту дәрігері (ересектер)	
	7	Физикалық медицина және оңалту дәрігері (балалар)	
10. Кәсіптің карточкасы «7.2 Физикалық медицина және оңалту дәргері (ересектер)»:			
Топтың коды:	2213-2		
Қызмет атауының коды:	2213-2-002		
Кәсіптің атауы:	7.2 Физикалық медицина және оңалту дәргері (ересектер)		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	7		
подуровень квалификации по ОРК:	7.2		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	"Денсаулық сақтау саласындағы мамандықтар мен мамандықтардың номенклатурасын, денсаулық сақтау қызметкерлері лауазымдарының номенклатурасы мен біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 21 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-305/2020 бұйрығы (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 21856 болып тіркелген). Дәрігер (бейінді маман)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Денсаулық сақтау	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	"Физикалық медицина және оңалту дәрігері (ересектер)" біліктілігі. Осы біліктілік үшін алдыңғы жұмыс тәжірибесі талап етілмейді. Мәлімделген мамандық бойынша денсаулық сақтау саласындағы маман сертификаты.		

Формалды емес және информгалы біліммен байланыс:	Кәсіби қызметтің жалпы мәселелеріне сәйкес келетін біліктілікті арттыру.	
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Негізгі ауруды емдеу кезінде, сондай-ақ жіті жағдайлардан, хирургиялық араласулардан және жарақаттардан кейін, тыныс-тіршілігі шектелген, функциялары мен құрылымдары бұзылған пациенттерде созылмалы аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде пациенттерді медициналық оңалту.	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуын және одан кейінгі аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде, сондай-ақ жедел жағдайлардан, хирургиялық араласулардан және жарақаттардан кейін тіршілік әрекетінің шектеулерін анықтау мақсатында диагностикалық іс-шараларды жүргізу. 2. Оңалту әлеуетін ескере отырып, оның ішінде мүгедектерді медициналық оңалту немесе абилитациялаудың жеке бағдарламаларын іске асыру кезінде адам ағзасының функциялары, құрылымдары бұзылған және адам ағзасының тыныс-тіршілігінің шектеулері бар пациенттерді медициналық оңалтудың тиімділігі мен қауіпсіздігін, профилактикасын жүргізу және бақылау жөніндегі іс-шараларды тағайындау 3. Физикалық медицина мен оңалтудағы функционалды диагностика. 4. Медициналық құжаттаманы, медициналық-статистикалық ақпаратты басқаруға қатысу.
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Үздіксіз кәсіби даму.
Еңбек функциясы 1: Адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуын және одан кейінгі аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде, сондай-ақ жедел жағдайлардан, хирургиялық араласулардан және жарақаттардан кейін тіршілік әрекетінің шектеулерін анықтау мақсатында диагностикалық іс-шараларды жүргізу.	Дағды 1: Адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуын және одан кейінгі ауруларда және (немесе) жағдайларда, сондай-ақ науқастарда (ересектер, балалар) жедел жағдайлардан, хирургиялық араласулардан және жарақаттардан кейін тіршілік әрекетінің шектеулерін анықтау.	Машықтар:
		1. Шағымдарды жинауды және өмір мен аурудың толық тарихын, ақпаратты егжей-тегжейлі көрсете отырып, әлеуметтік және кәсіби тарихты жүзеге асыру. 2. Пациенттерді физикалық тексеруден өткізу және бағалау. 3. Шағымдарды, өмір тарихын және ауруды жинау кезінде алынған ақпаратты талдаңыз және алынған ақпаратты тексеру нәтижелерімен біріктіріңіз. 4. Өмірлік шектеулері, дене функциялары мен құрылымдарының бұзылуы бар науқастарда клиникалық симптомдар мен синдромдарды анықтаңыз. 5. Адам ағзасының тіршілік әрекетінің шектеулерінің, функциялары мен құрылымдарының жұмысының халықаралық жіктелуіне, тіршілік әрекеті мен денсаулығының шектеулеріне сәйкес бұзылу дәрежесін анықтау, науқастың физикалық және психомоторлық дамуындағы және (немесе) жай-күйіндегі ауытқуларды анықтау. 6. Пациенттерді тексеру нәтижелерін түсіндіру және талдау. 7. МКФ ескере отырып, оңалту диагнозын қою алгоритмін қолдану, тіршілік әрекеті шектелген, адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуы бар пациенттерді дифференциалды диагностикалау әдістерін қолдану. 8. Тексеру кезінде алынған деректерді қорытындылау, МКФ ескере отырып, оңалту диагнозын тұжырымдау және негіздеу, тіршілік әрекеті шектелген, ағзаның функциялары мен құрылымдарының бұзылуы бар пациенттерді зертханалық, аспаптық және клиникалық тексеру жоспарын жасау.

Білімдер:

1. Медициналық оңалтуды көрсету қағидалары.
2. Қызмет бейіні бойынша Қазақстан Республикасының диагностикасы мен емдеудің клиникалық хаттамалары.
3. Қызмет бейіні бойынша халықаралық клиникалық ұсыныстар.
4. Адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуы, аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде, сондай-ақ өткір жағдайлардан, хирургиялық араласулардан және жарақаттардан кейін тіршілік әрекетінің шектелуі бар ересектер мен балаларды анамнез жинау және физикалық тексеру ерекшеліктері.
3. Этиологиясы, патогенезі, функциясының бұзылуының клиникалық көрінісі, адам ағзасының құрылымы, тіршілік әрекеті, дифференциалды диагностика, қалпына келтіру кезеңінің ерекшеліктері, асқынулар және оңалту процесінің мүмкін нәтижелері аурулар және (немесе) жағдайлар.
4. Мүгедектіктің даму себебі болып табылатын негізгі аурулары бар пациенттердегі клиникалық көрінісі, ағымының ерекшеліктері, негізгі және қатар жүретін аурулардың асқынулары.
5. Асқынулардың, жанама әсерлердің, жағымсыз реакциялардың, оның ішінде ауыр және күтпеген, тыныс-тіршілігінің шектеулері, ағзаның функциялары мен құрылымдарының бұзылуы бар пациенттерде диагностикалық және оңалту рәсімдерінің нәтижесінде туындаған симптомдары мен синдромдары, әртүрлі аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде.
6. Тіршілік әрекетінің шектеулері, ағзаның функциялары мен құрылымдарының бұзылуы бар пациенттер үшін арнайы функционалдық сынамаларды, тесттер мен шкалаларды таңдау әдістері мен алгоритмі.
7. Адам ағзасының функцияларын, құрылымдарын бұзудың және тіршілік әрекетін шектеудің сыныптары мен категориялары.
8. Тіршілік әрекетінің шектеулерінің, адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының жұмысының халықаралық жіктелуіне, тіршілік әрекеті мен денсаулығының шектеулеріне сәйкес бұзылуының ауырлық дәрежесін анықтау принциптері.
9. Әр түрлі жас кезеңдеріндегі сау адам ағзасының дамуы мен жұмыс істеу заңдылықтары және функционалды жүйелер теориясы тұрғысынан денсаулықты қамтамасыз ету механизмдері; адам ағзасының функционалды жүйелерін қалыпты және патологиялық процестердің дамуымен реттеу ерекшеліктері.
10. Оңалту диагнозын тұжырымдау әдістері және оңалту әлеуеті.

Дағдыны тану мүмкіндігі:

Дағдыларды тану ұсынылады

Дағды 2:
Зертханалық және аспаптық диагностиканың тиісті әдістерін жүргізу негіздемесімен пациенттерді (ересектер) тексеруді жоспарлау.

Машықтар:

1. Науқасқа диагностикалық зерттеулерді тағайындау.
2. Клиникалық-зертханалық және аспаптық зерттеу әдістерінің нәтижелерін түсіндіру.
3. Диагностиканың зертханалық, инвазивті емес және инвазивті аспаптық әдістерін жүргізуге көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштерді анықтау.

		Білімдер:
		1. ҚР диагностикасы мен емдеудің қолданыстағы клиникалық хаттамаларына және/немесе халықаралық ұсынымдарға сәйкес зертханалық және аспаптық зерттеулер. 2. Адам ағзасының функциялары, құрылымдары мен тіршілік әрекетінің бұзылуының клиникалық және параклиникалық диагностикалау әдістері. 3. Медициналық көрсеткіштер/қарсы көрсеткіштер және зертханалық және аспаптық зерттеу әдістерін жүргізу алгоритмі. 4. Ақпараттандырылған келісімге, ақпарат беруге және шектеулерге қатысты медициналық-құқықтық мәселелер.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларды тану ұсынылады
	Дағды 3: Пациенттерді (ересектер) адам ағзасының функциялары мен құрылымдары бұзылған және одан кейінгі аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде, сондай-ақ жіті жағдайлардан, хирургиялық араласулардан және жарақаттардан кейінгі тіршілік әрекетінің шектеулері бар мамандарға консультацияға жіберу.	Машықтар: 1. Адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуы және одан кейінгі тіршілік әрекетінің шектеулері бар пациенттерді дәрігер-мамандарға консультацияға жіберу қажеттілігін негіздеу. 2. Адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуы және одан кейінгі тіршілік әрекетінің шектеулері бар пациенттердің көпсалалы оңалту тобын жоғары кәсіптік (медициналық емес) білімі бар мамандарға консультацияға жіберу қажеттілігін негіздеу. 3. Адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуы және одан кейінгі тіршілік әрекетінің шектеулері бар пациенттерге консультация беру кезінде алынған деректерді, дәрігер-мамандарды, жоғары кәсіптік (медициналық емес) білімі бар мамандарды (логопедтер, медициналық психологтар, әлеуметтік жұмыс жөніндегі мамандар) көпсалалы оңалту тобын түсіндіру және талдау. Білімдер: 1. Адам ағзасының функциялары мен құрылымдары бұзылған және одан кейінгі өмірлік шектеулері бар науқастарды маман дәрігерлерге жіберуді талап ететін жағдайлардың клиникалық көрінісі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларды тану ұсынылады
	Еңбек функциясы 2: Оңалту әлеуетін ескере отырып, оның ішінде мүгедектерді медициналық оңалту немесе абилитациялаудың жеке бағдарламаларын іске асыру кезінде адам ағзасының функциялары, құрылымдары бұзылған және адам ағзасының тыныс-тіршілігінің шектеулері бар пациенттерді медициналық оңалтудың тиімділігі мен қауіпсіздігін, профилактикасын жүргізу және бақылау жөніндегі іс-шараларды тағайындау	

Дағды 1: Жасына қарамастан, аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде оңалту әлеуетін ескере отырып, адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуы және одан кейінгі тіршілік әрекетінің шектеулері бар пациенттерді (ересектер) медициналық оңалту жоспарын әзірлеу.	Машықтар: 1. Ағзаның функциялары мен құрылымдарының бұзылуы және тіршілік әрекетінің шектеулері бар пациентке консультация беру кезінде алынған деректерді дәрігер-мамандар, жоғары кәсіптік (медициналық емес) білімі бар мамандар көпсалалы оңалту тобының, зертханалық, аспаптық және клиникалық зерттеулердің деректерін пациенттің әртүрлі функцияларының, құрылымдарының, тыныс-тіршілігінің (белсенділігі, қатысуы, қатысуы) бұзылу дәрежесі туралы түсінік алу мақсатында түсіндіру қоршаған орта факторларының әсері). 2. ХКФ ескере отырып, жан-жақты тексеру деректері бойынша пациенттің бұзылған және сақталған функциялары мен құрылымдарының жай-күйі, оның тіршілік әрекетінің жай-күйі туралы қорытынды жасау. 3. Оңалту әлеуетін анықтау, ХКФ ескере отырып, оңалту диагнозын тұжырымдау. 4. Оңалту диагнозы мен оңалту әлеуеті негізінде оңалту мақсаттары мен міндеттерін бір күнге, бір аптаға, пациенттің бүкіл болу кезеңіне ХКФ ескере отырып тұжырымдау және негіздеу. 5. Оңалту көмегін көрсетудің әртүрлі кезеңдеріндегі медициналық оңалту нәтижесіне байланысты оңалту мақсаттары мен міндеттерін түзету. 6. Оңалту әлеуетін ескере отырып, оның ішінде мүгедектерді оңалтудың жеке бағдарламасын іске асыру кезінде тіршілік әрекеті шектелген, ағзаның функциялары мен құрылымдары бұзылған пациенттер үшін оңалту іс-шараларының жоспарын әзірлеу. 7. Ағзаның функциялары мен құрылымдары бұзылған пациенттерді медициналық оңалту жөніндегі іс-шараларды және одан кейінгі тыныс-тіршілігінің шектеулерін, оның ішінде мүгедектерді оңалтудың жеке бағдарламасын іске асыру кезінде жүргізу. 8. Адам ағзасының функциялары мен құрылымдары бұзылған және одан кейінгі тіршілік әрекетінің шектеулері бар пациенттерді медициналық оңалту жөніндегі іс-шараларды тағайындау және жүргізу үшін, оның ішінде мүгедектерді оңалтудың жеке бағдарламасын іске асыру кезінде мультидисциплинарлық бригада мамандарына жіберу үшін медициналық көрсеткіштерді айқындау.
--	---

	Білімдер: 1. МКФ, бағалау әдістері, мотор функцияларының бұзылуының нұсқаларын жіктеу, жоғары психикалық функциялар, психоэмоционалды күй, сөйлеу, жазу, гигиеналық дағдылар, тұрмыстық дағдылар және адам ағзасының жұмысының басқа аспектілері. 2. Оңалту әлеуеті ұғымдары, оңалту әлеуетін анықтау әдістері, оңалту әлеуетінің факторлары, оңалту әлеуетін пайдалану. 3. ДДҰ ұсынысы бойынша функциялардың бұзылу дәрежесін бағалаудағы функционалдық сыныптар, функционалдық сыныптардың градациясы. 4. Медициналық оңалтудың негіздері, медициналық оңалтудың әртүрлі кезеңдерінде оңалту іс-шараларын жүргізудің мақсаттары мен міндеттері. 5. Мүгедектіктің себебі болып табылатын негізгі аурулар, жұқпалы емес аурулар, қатар жүретін аурулар, патологиялық жағдайлар кезінде пациенттерді медициналық оңалту негіздері. 6. Мүгедектіктің себебі болып табылатын негізгі аурулар, қатар жүретін инфекциялық емес аурулар кезінде пациенттердің денесіне оңалту іс-шараларының әсер ету тетіктері аурулар, патологиялық жағдайлар.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларды тану ұсынылады
Дағды 2: Медициналық оңалтудың жекелеген нысандары мен әдістерін қолдануға көрсеткіштер мен қарсы көрсетілімдерді ескере отырып, пациенттерді (ересектер, балалар) медициналық оңалтудың міндеттерін шешуге және мақсаттарына қол жеткізуге бағытталған медициналық оңалтудың жеке бағдарламасын қалыптастыру, физиотерапияны және қозғалысты оңалту әдістерін (ЕДШ/кинезиотерапия) тағайындау.	Машықтар: 1. Адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуы және одан кейінгі тіршілік әрекетінің шектеулері бар пациентке қолданылатын әсерлердің қарқындылығының қозғалыс режимін, жеке шекараларын анықтау. 2. Медициналық оңалтудың жеке бағдарламасын іске асыру жөніндегі іс-шараларды жүргізуді шектейтін қауіп факторлары мен факторларды айқындау. 3. Адам ағзасының бұзылған функциялары мен құрылымдарын, әртүрлі аурулары және (немесе) жағдайлары бар пациенттің тыныс-тіршілігінің шектеулерін түзету мақсатында дәрілік препараттарды, медициналық мақсаттағы бұйымдарды және емдік тамақтануды қолданудың тиімділігі мен қауіпсіздігін тағайындау және бағалау. 4. Медициналық оңалту процесінде физиотерапияны қолданудың тиімділігі мен қауіпсіздігін тағайындау және бағалау. 5. Емдік дене шынықтырудың тиімділігі мен қауіпсіздігін тағайындау және бағалау. 6. Қолмен техниканың тиімділігі мен қауіпсіздігін тағайындау және бағалау. 7. Медициналық оңалту жүргізу нәтижесінде туындаған асқынулардың, жанама әсерлердің, жағымсыз реакциялардың, оның ішінде ауыр және күтпеген реакциялардың қайталама профилактикасын немесе лечения жүргізу. 8. Оңалту әлеуеті мен оңалту мақсаттарына сәйкес пациенттерді медициналық оңалту жөніндегі іс-шараларды жалғастыру үшін медициналық оңалту бойынша көмек көрсетудің тиісті кезеңдерінің медициналық ұйымдарына жіберу. 9. Медициналық көрсеткіштерді және емдік физикалық факторларды (физиотерапия) тағайындауға қарсы көрсеткіштерді анықтау. 10. Аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде физиотерапияны қолданудың мақсаттары мен міндеттерін, реттілігін анықтау. 11. Емдік физикалық факторларды (физиотерапия) тағайындау, әдіс пен әдістемені таңдау және аурулары

және (немесе) жағдайлары бар пациенттерге физиотерапия жүргізу мүмкіндігі.

12. Диагностикалық немесе емдік манипуляциялар, физиотерапияны қолдану нәтижесінде туындаған асқынулардың, жанама әсерлердің, жағымсыз реакциялардың, оның ішінде ауыр және күтпеген реакциялардың алдын алу немесе емдеу жүргізу.

13. Емдік дене шынықтыруды (кинезиотерапия) тағайындауға медициналық көрсетілімдер мен қарсы көрсетілімдерді айқындау.

14. Емдік дене шынықтыруды (кинезиотерапияны) тағайындау мақсатында пациенттердегі аурулар және (немесе) патологиялық жағдайлар кезінде адам ағзасының қалыпты анатомиялық-функционалдық жай-күйін бағалау.

15. Емдік дене шынықтыруды (кинезиотерапияны) тағайындау мақсатында жасына байланысты анатомиялық-функционалдық ерекшеліктерін ескере отырып, аурулары және (немесе) жай-күйі бар пациенттерді қарау және тексеру әдістерін пайдалану, тексеру нәтижесінде алынған деректерді түсіндіру және талдау.

16. Көрсетілімдер мен қарсы көрсетілімдерге сәйкес осы пациентке емдік дене шынықтыруды тағайындау және жүргізу үшін осы сәтте барлық ілеспе ауруларды ескере отырып, пациент емдік дене шынықтыруға бағытталған патологиясы мен функциялары бұзылған пациенттерді қосымша зертханалық, аспаптық, функционалдық тексеру деректерін түсіндіру.

17. Мақсаттар мен міндеттерді айқындау, аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде емдік дене шынықтыруды (кинезиотерапияны) қолдануды негіздеу.

18. Емдік дене шынықтыру (кинезиотерапия), ЕДШ кешендерін құрастыру және аурулары және (немесе) жағдайлары бар пациенттерге ЕДШ (кинезиотерапия) жүргізу қабілетін тағайындау.

19. Емдік дене шынықтыру (кинезиотерапия) жүргізу нәтижесінде туындаған асқынулардың, жанама әсерлердің, жағымсыз реакциялардың, оның ішінде ауыр және күтпеген реакциялардың профилактикасын немесе лечение жүргізу.

20. Қолмен манипуляцияларды тағайындауға медициналық көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштерді анықтау.

21. Адам ағзасының анатомиялық-функционалдық жай-күйін қолмен манипуляцияларды тағайындау мақсатында пациенттердегі аурулар және (немесе) патологиялық жай-күйлер кезінде нормада бағалау.

22. Аурулармен және (немесе) жағдайлармен ауыратын науқастарды қарау және тексеру әдістерін қолмен манипуляция тағайындау мақсатында жас ерекшеліктерін ескере отырып пайдалану, тексеру нәтижесінде алынған деректерді түсіндіру және талдау.

23. Мақсаттар мен міндеттерді анықтау, аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде қолмен манипуляцияны қолдануды негіздеу.

24. Аурулары және (немесе) жағдайлары бар пациенттерге қолмен манипуляция тағайындау.

25. Пациенттердің аурулары және (немесе) жай-күйі кезінде зертханалық диагностиканың симптомдары мен нәтижелеріне мониторинг жүргізу, физиотерапия, емдік дене шынықтыру (кинезиотерапия) жоспарын түзету, физиотерапиялық емдеуге және қозғалысты оңалтуды жүргізуге пациенттің ағзасының жеке реакциясы мен ағымының ерекшеліктеріне қарай қолмен манипуляциялау.

25. Функционалдық сынақтарды жүргізу.

26. Паравертебральды, артикулярлы және периартикулярлы манипуляцияларды жүргізуге медициналық көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштерді анықтау.

Білімдер:

1. Әр түрлі аурулары немесе жағдайлары бар науқастарды медициналық оңалту әдістері.
2. Мүгедектіктің, жұқпалы емес аурулардың, перинаталдық кезеңнің проблемаларының себебі болып табылатын негізгі аурулар кезінде функциялардың, белсенділіктің және қатысудың бұзылу ерекшеліктері.
3. Өмірдің алғашқы үш жылындағы қозғалыстың функционалды жүйесінің онтогенезі, өмірдің алғашқы үш жылындағы баланың танымдық және сөйлеу функцияларының дамуы.
4. Бағалау әдістері, мотор функцияларының бұзылуының нұсқаларын жіктеу, жоғары психикалық функциялар, психоэмоционалды күй, сөйлеу, жазу, гигиеналық дағдылар, тұрмыстық дағдылар және адам ағзасының жұмысының басқа аспектілері.
5. Оңалту іс-шараларын аяқтау критерийлері және адам ағзасының функциялары, құрылымдары мен шектеулері бұзылған пациенттерді бағыттау қағидаттары кейінгі кезеңдерде медициналық оңалту бойынша көмек көрсету немесе оны аяқтау үшін тыныс-тіршілікті қамтамасыз етуге арналған.
6. Медициналық оңалтудағы, медициналық оңалту процесін басқарудағы көпсалалы жұмыс принциптері.
7. Пациенттерге медициналық оңалту жүргізу нәтижесінде мүмкін болатын асқынулардың, жанама әсерлердің, жағымсыз реакциялардың, оның ішінде ауыр және күтпеген симптомдары мен синдромдары.
8. Өмір сүру шектеулері, адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуы бар пациенттер үшін оңалтудың техникалық құралдары мен ассистивті технологияларды тағайындау қажеттілігін талдау әдістері.
9. Қоршаған ортаны талдау әдістері (үйде, пәтерде, жұмыс орнында, медициналық ұйымда) тіршілік әрекетінің шектеулері, ағзаның функциялары мен құрылымдарының бұзылуы бар науқастар.
10. Жас ерекшеліктерін ескере отырып, әртүрлі аурулар немесе жағдайлар кезінде емдік физикалық факторлардың (физиотерапия) (электро -, магниттік -, жарық -, механикалық -, гидро -, термотерапия) және санаторий-курорттық емдеудің (Климаттық -, бальнео -, пелоидотерапия) әдістері.
11. Емдік физикалық факторлардың (физиотерапияның) аурулары және (немесе) жағдайлары бар пациенттердің денесіне, оның ішінде әртүрлі жас кезеңдерінде әсер ету механизмі.
12. Курорттық емдеу әдістері, климаттық терапия, бальнеотерапия, пелоидотерапия, курорттардың түрлері, курорттық факторлардың жіктелуі. медициналық көрсеткіштер және санаторий-курорттық емдеуге жіберуге қарсы көрсеткіштер.
13. Қолданылатын емдік физикалық факторлардың (физиотерапия) әсерін күшейту, жинақтау және жою принциптері, медициналық оңалту процесінде медициналық араласуды жүргізу қауіпсіздігі қағидаттары.
14. Әртүрлі аурулары немесе жағдайлары бар емделушілерге қолданылатын физиотерапия құралдары мен әдістері.
15. Физиотерапия (кинезиотерапия), қолмен манипуляциялар қолданылатын аурулардың патогенезі және саногенезі.

Еңбек функциясы 3: Физикалық медицина мен оңалтудағы функционалды диагностика.		16. Медициналық дене шынықтыру (кинезиотерапия), адам ағзасына көмек көрсетудің әртүрлі кезеңдеріндегі аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде қолмен манипуляциялардың әсер ету механизмі. 17. Сүйек-буын жүйесін бағалаудың объективті әдістері (буын индекстері, буынның функционалдық қабілетін анықтау және т. б.) 18. Медициналық көрсеткіштер және емдік паравертебральды, буын ішілік және периартикулярлық манипуляцияларды жүргізуге қарсы көрсеткіштер. 19. Асқынулардың дамуына шұғыл көмек көрсету алгоритмдері 20. Функционалдық сынақтарды өткізу әдістемелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларды тану ұсынылады
	Дағды 1: Пациенттерде (ересектер) функционалдық сынақтар жүргізуге көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштерді анықтау.	Машықтар:
		1. Функционалды диагностика әдістерін таңдау науқастың клиникалық жағдайына сәйкес, өмірлік шектеулері бар және ағзаның функциялары мен құрылымдарының бұзылуы. 2. Функционалдық сынақтарды өткізуді негіздеу.
		Білімдер: 1. Жүрек-қан тамырлары, тыныс алу, жүйке-бұлшықет жүйелерін функционалды диагностикалау әдістері. 2. Медициналық көрсеткіштер және функционалдық сынақтарды жүргізуге қарсы көрсеткіштер. 3. ЭКГ жүктемелік тестілеуді (велозергометрия, тредмил-тест, спироэргометрия), кардиопульмоналды тест жүргізуге медициналық көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларды тану ұсынылады
	Дағды 2: Пациенттердегі (ересектер) функционалдық зерттеулердің нәтижелерін орындау және түсіндіру.	Машықтар:
		1. ЭКГ, жүктеме ЭКГ тестін (велозергометрия, тредмил-тест, спироэргометрия), кардиопульмоналды тестті орындау дағдыларын меңгеру. 2. Жүктеме ЭКГ тестінің нәтижелерін талдау (велозергометрия, тредмил-тест, спироэргометрия) және тестті тоқтату критерийлерін анықтау. 3. Пикфлоуметрия, оксигемометрия нәтижелерін орындау және түсіндіру дағдыларын меңгеру. 4. ENMG нәтижелерін орындау және түсіндіру дағдыларын меңгеру. 5. Пациенттерге медициналық оңалту бойынша медициналық көмек көрсету кезінде зерттеу нәтижелерін түсіндіру және біріктіру.

		Білімдер: 1. ЭКГ, кардиопульмоналды тест көрсеткіштері қалыпты және патологияда. 2. Стресс-тест, жүктеме ЭКГ тестін өткізуге арналған көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер, нақты пациентке арналған стресс-тест әдістері. 3. Өткізу әдістемелері, нормативтік көрсеткіштер, жүктеме ЭКГ тестінің нәтижелерін талдау (велозергометрия, тредмил-тест, спироэргометрия). 4. ЭКГ жүктеме сынағының жабдықтары мен хаттамалары. 5. Өткізу әдістемесі, нормативтік көрсеткіштер, пикфлоуметрия, оксигемометрия нәтижелерін талдау. 6. Функционалды зерттеулердің нәтижелерін түсіндіру, олардың болжамды мәні. 7. Пациенттердегі өкпе функциясының бұзылуын диагностикалаудың негізгі әдістері. 8. Клиникалық симптомдар мен синдромдар, тыныс алу органдарының ауруларының жиі кездесетін түрлерін функционалды диагностикалау әдістері. 9. Тыныс алу органдарының ауруларының жиі кездесетін түрлерінде обструктивті, рестриктивті және аралас типтегі сыртқы тыныс алу функциясының көрсеткіштері. 10. Жүйке жүйесінің клиникалық физиологиясы мен биофизикасының теориялық негіздері. 11. Диагностикалық критерийлер әртүрлі жас топтарының нормалары және жүйке жүйесінің ауруларындағы патологиялар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларды тану ұсынылады
Еңбек функциясы 4: Медициналық құжаттаманы, медициналық-статистикалық ақпаратты басқаруға қатысу.	Дағды 1: Денсаулық сақтау саласындағы нормативтік құқықтық актілердің талаптарына сәйкес медициналық құжаттаманы жүргізу, медициналық-статистикалық ақпаратты талдау	Машықтар: 1. Жұмысты жоспарлау және өз қызметінің көрсеткіштерін талдай отырып есеп жасау. 2. Медициналық құжаттаманы, оның ішінде электрондық түрде жүргізу және оны жүргізу сапасын бақылау. 3. Бейінді медициналық бөлімше жұмысының медициналық-статистикалық көрсеткіштеріне талдау жүргізу. 4. Жұмыста пациенттердің дербес деректері мен мәліметтерін заңнамаға сәйкес пайдалану. 5. Ақпараттық жүйелерді белгіленген тәртіпке сәйкес пайдалану.

Қосымша еңбек функциясы 1: Үздіксіз кәсіби даму.		Білімдер: 1. "Денсаулық сақтау саласындағы есепке алу құжаттамасының нысандарын, сондай-ақ оларды толтыру жөніндегі нұсқаулықтарды бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің м.а. 2020 жылғы 30 қазандағы № ҚР ДСМ-175/2020 бұйрығы (Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2020 жылғы 4 қарашада № 21579 болып тіркелген). 2. "Денсаулық сақтау саласындағы есептік құжаттама нысандарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 22 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-313/2020 бұйрығы (Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2020 жылғы 23 желтоқсанда № 21879 болып тіркелген). 3. "Алғашқы медициналық құжаттаманы жүргізу және есептерді ұсыну қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 10 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-244/2020 бұйрығы (Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2020 жылғы 11 желтоқсанда № 21761 болып тіркелген). 4. Электрондық есепке алу және құжаттау жүйелері. 5. Пациенттердің медициналық ақпаратының құпиялылығы. 6. Медициналық статистика негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларды тану ұсынылады
	Дағды 1: Кәсіби жетілдіруге ұмтылу.	Машықтар: 1. Кәсіби оқыту іс-шараларына қатысу: конференциялар, семинарлар, вебинарлар, біліктілікті арттыру курстары. 2. Академиялық және ғылыми қызметке қатысу. 3. Денсаулық сақтау мәселелерін талқылау, әріптестермен тәжірибе алмасу бойынша кәсіби қауымдастықтардың, комитеттердің және жұмыс топтарының жұмысына қатысу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Білімдер: 1. "Денсаулық сақтау саласындағы мамандарға қосымша және бейресми білім беру қағидаларын, Денсаулық сақтау саласындағы қосымша және бейресми білім берудің білім беру бағдарламаларын іске асыратын ұйымдарға қойылатын біліктілік талаптарын, сондай-ақ денсаулық сақтау саласындағы мамандардың қосымша және бейресми білім беру арқылы алған оқыту нәтижелерін тану қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 21 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-303/2020 бұйрығы білімі (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 22 желтоқсанда № 21847 болып тіркелген). 2. "Денсаулық сақтау қызметкерлерінің Үздіксіз кәсіби даму нәтижелерін растау қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 20 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-283/2020 бұйрығы (Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2020 жылғы 22 желтоқсанда № 21843 болып тіркелген). 3. Өзінің кәсіби саласындағы әріптестерімен желілік өзара әрекеттесу және қарым-қатынас мүмкіндіктері. 4. Мамандандырылған саладағы ағымдағы тенденциялар, зерттеулер және өзірлемелер.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларды тану ұсынылады

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Эмпатия Қарым-қатынас Төзімділік және құрмет Ынтымақтастық және топтық жұмыс Стресске төзімділік Рефлексия және өзіндік талдау Кәсіби этиканы сақтау Ашықтық және оқуға дайын болу Белсенділік және бастамашылық Кәсіби дамуға ұмтылу		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	"Медициналық оңалтуды көрсетуді ұйымдастыру стандартын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2023 жылғы 7 сәуірдегі № 65 бұйрығы (Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2023 жылғы 10 сәуірде № 32263 болып тіркелген).		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	7	Резидент дәрігер физикалық медицина және оңалту	
	7	Физикалық медицина және оңалту дәрігері (ересектер, балалар)	
	7	Физикалық медицина және оңалту дәрігері (балалар)	
11. Кәсіптің карточкасы «7.2 Физикалық медицина және оңалту дәрігері »:			
Топтың коды:	2213-2		
Қызмет атауының коды:	2213-2-001		
Кәсіптің атауы:	7.2 Физикалық медицина және оңалту дәрігері		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	7		
подуровень квалификации по ОРК:	7.2		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	"Денсаулық сақтау саласындағы мамандықтар мен мамандықтардың номенклатурасын, денсаулық сақтау қызметкерлері лауазымдарының номенклатурасы мен біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 21 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-305/2020 бұйрығы (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 21856 болып тіркелген). Дәрігер (бейінді маман)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Денсаулық сақтау	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	"Физикалық медицина және оңалту дәрігері (ересектер, балалар)" біліктілігі. Осы біліктілік үшін алдыңғы жұмыс тәжірибесі талап етілмейді. Мәлімделген мамандық бойынша денсаулық сақтау саласындағы маман сертификаты.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Кәсіби қызметтің жалпы мәселелеріне сәйкес келетін біліктілікті арттыру.		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Негізгі ауруды емдеу кезінде, сондай-ақ жіті жағдайлардан, хирургиялық араласулардан және жарақаттардан кейін, тыныс-тіршілігі шектелген, функциялары мен құрылымдары бұзылған пациенттерде созылмалы аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде пациенттерді медициналық оңалту.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			

Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуын және одан кейінгі аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде, сондай-ақ жедел жағдайлардан, хирургиялық араласулардан және жарақаттардан кейін тіршілік әрекетінің шектеулерін анықтау мақсатында диагностикалық іс-шараларды жүргізу. 2. Оңалту әлеуетін ескере отырып, оның ішінде мүгедектерді медициналық оңалту немесе абилитациялаудың жеке бағдарламаларын іске асыру кезінде адам ағзасының функциялары, құрылымдары бұзылған және адам ағзасының тыныс-тіршілігінің шектеулері бар пациенттерді медициналық оңалтудың тиімділігі мен қауіпсіздігін, профилактикасын жүргізу және бақылау жөніндегі іс-шараларды тағайындау 3. Физикалық медицина мен оңалтудағы функционалды диагностика. 4. Медициналық құжаттаманы, медициналық-статистикалық ақпаратты басқаруға қатысу.
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Үздіксіз кәсіби даму.
Еңбек функциясы 1: Адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуын және одан кейінгі аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде, сондай-ақ жедел жағдайлардан, хирургиялық араласулардан және жарақаттардан кейін тіршілік әрекетінің шектеулерін анықтау мақсатында диагностикалық іс-шараларды жүргізу.	Дағды 1: Адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуын және одан кейінгі ауруларда және (немесе) жағдайларда, сондай-ақ науқастарда (ересектер, балалар) жедел жағдайлардан, хирургиялық араласулардан және жарақаттардан кейін тіршілік әрекетінің шектеулерін анықтау.	Машықтар:
		1. Шағымдарды жинауды және өмір мен аурудың толық тарихын, ақпаратты егжей-тегжейлі көрсете отырып, әлеуметтік және кәсіби тарихты жүзеге асыру. 2. Пациенттерді физикалық тексеруден өткізу және бағалау. 3. Шағымдарды, өмір тарихын және ауруды жинау кезінде алынған ақпаратты талдаңыз және алынған ақпаратты тексеру нәтижелерімен біріктіріңіз. 4. Өмірлік шектеулері, дене функциялары мен құрылымдарының бұзылуы бар науқастарда клиникалық симптомдар мен синдромдарды анықтаңыз. 5. Адам ағзасының тіршілік әрекетінің шектеулерінің, функциялары мен құрылымдарының жұмысының халықаралық жіктелуіне, тіршілік әрекеті мен денсаулығының шектеулеріне сәйкес бұзылу дәрежесін анықтау, науқастың физикалық және психомоторлық дамуындағы және (немесе) жай-күйіндегі ауытқуларды анықтау. 6. Пациенттерді тексеру нәтижелерін түсіндіру және талдау. 7. МКФ ескере отырып, оңалту диагнозын қою алгоритмін қолдану, тіршілік әрекеті шектелген, адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуы бар пациенттерді дифференциалды диагностикалау әдістерін қолдану. 8. Тексеру кезінде алынған деректерді қорытындылау, МКФ ескере отырып, оңалту диагнозын тұжырымдау және негіздеу, тіршілік әрекеті шектелген, ағзаның функциялары мен құрылымдарының бұзылуы бар пациенттерді зертханалық, аспаптық және клиникалық тексеру жоспарын жасау.

Білімдер:

1. Медициналық оңалтуды көрсету қағидалары.
2. Қызмет бейіні бойынша Қазақстан Республикасының диагностикасы мен емдеудің клиникалық хаттамалары.
3. Қызмет бейіні бойынша халықаралық клиникалық ұсыныстар.
4. Адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуы, аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде, сондай-ақ өткір жағдайлардан, хирургиялық араласулардан және жарақаттардан кейін тіршілік әрекетінің шектелуі бар ересектер мен балаларды анамнез жинау және физикалық тексеру ерекшеліктері.
3. Этиологиясы, патогенезі, функциясының бұзылуының клиникалық көрінісі, адам ағзасының құрылымы, тіршілік әрекеті, дифференциалды диагностика, қалпына келтіру кезеңінің ерекшеліктері, асқынулар және оңалту процесінің мүмкін нәтижелері аурулар және (немесе) жағдайлар.
4. Мүгедектіктің даму себебі болып табылатын негізгі аурулары бар пациенттердегі клиникалық көрінісі, ағымының ерекшеліктері, негізгі және қатар жүретін аурулардың асқынулары.
5. Асқынулардың, жанама әсерлердің, жағымсыз реакциялардың, оның ішінде ауыр және күтпеген, тыныс-тіршілігінің шектеулері, ағзаның функциялары мен құрылымдарының бұзылуы бар пациенттерде диагностикалық және оңалту рәсімдерінің нәтижесінде туындаған симптомдары мен синдромдары, әртүрлі аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде.
6. Тіршілік әрекетінің шектеулері, ағзаның функциялары мен құрылымдарының бұзылуы бар пациенттер үшін арнайы функционалдық сынамаларды, тесттер мен шкалаларды таңдау әдістері мен алгоритмі.
7. Адам ағзасының функцияларын, құрылымдарын бұзудың және тіршілік әрекетін шектеудің сыныптары мен категориялары.
8. Тіршілік әрекетінің шектеулерінің, адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының жұмысының халықаралық жіктелуіне, тіршілік әрекеті мен денсаулығының шектеулеріне сәйкес бұзылуының ауырлық дәрежесін анықтау принциптері.
9. Әр түрлі жас кезеңдеріндегі сау адам ағзасының дамуы мен жұмыс істеу заңдылықтары және функционалды жүйелер теориясы тұрғысынан денсаулықты қамтамасыз ету механизмдері; адам ағзасының функционалды жүйелерін қалыпты және патологиялық процестердің дамуымен реттеу ерекшеліктері.
10. Оңалту диагнозын тұжырымдау әдістері және оңалту әлеуеті.

Дағдыны тану мүмкіндігі:

Дағдыларды тану ұсынылады

Дағды 2:
Зертханалық және аспаптық диагностиканың тиісті әдістерін жүргізу негіздемесімен пациенттерді (ересектер, балалар) тексеруді жоспарлау.

Машықтар:

1. Науқасқа диагностикалық зерттеулерді тағайындау.
2. Клиникалық-зертханалық және аспаптық зерттеу әдістерінің нәтижелерін түсіндіру.
3. Диагностиканың зертханалық, инвазивті емес және инвазивті аспаптық әдістерін жүргізуге көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштерді анықтау.

		Білімдер:
		1. ҚР диагностикасы мен емдеудің қолданыстағы клиникалық хаттамаларына және/немесе халықаралық ұсынымдарға сәйкес зертханалық және аспаптық зерттеулер. 2. Адам ағзасының функциялары, құрылымдары мен тіршілік әрекетінің бұзылуының клиникалық және параклиникалық диагностикалау әдістері. 3. Медициналық көрсеткіштер/қарсы көрсеткіштер және зертханалық және аспаптық зерттеу әдістерін жүргізу алгоритмі. 4. Ақпараттандырылған келісімге, ақпарат беруге және шектеулерге қатысты медициналық-құқықтық мәселелер.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларды тану ұсынылады
	Дағды 3: Пациенттерді (ересектер, балалар) адам ағзасының функциялары мен құрылымдары бұзылған және одан кейінгі аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде, сондай-ақ жіті жағдайлардан, хирургиялық араласулардан және жарақаттардан кейінгі тіршілік әрекетінің шектеулері бар мамандарға консультацияға жіберу.	Машықтар: 1. Адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуы және одан кейінгі тіршілік әрекетінің шектеулері бар пациенттерді дәрігер-мамандарға консультацияға жіберу қажеттілігін негіздеу. 2. Адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуы және одан кейінгі тіршілік әрекетінің шектеулері бар пациенттердің көпсалалы оңалту тобын жоғары кәсіптік (медициналық емес) білімі бар мамандарға консультацияға жіберу қажеттілігін негіздеу. 3. Адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуы және одан кейінгі тіршілік әрекетінің шектеулері бар пациенттерге консультация беру кезінде алынған деректерді, дәрігер-мамандарды, жоғары кәсіптік (медициналық емес) білімі бар мамандарды (логопедтер, медициналық психологтар, әлеуметтік жұмыс жөніндегі мамандар) көпсалалы оңалту тобын түсіндіру және талдау. Білімдер: 1. Адам ағзасының функциялары мен құрылымдары бұзылған және одан кейінгі өмірлік шектеулері бар науқастарды маман дәрігерлерге жіберуді талап ететін жағдайлардың клиникалық көрінісі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларды тану ұсынылады
	Еңбек функциясы 2: Оңалту әлеуетін ескере отырып, оның ішінде мүгедектерді медициналық оңалту немесе абилитациялаудың жеке бағдарламаларын іске асыру кезінде адам ағзасының функциялары, құрылымдары бұзылған және адам ағзасының тыныс-тіршілігінің шектеулері бар пациенттерді медициналық оңалтудың тиімділігі мен қауіпсіздігін, профилактикасын жүргізу және бақылау жөніндегі іс-шараларды тағайындау	

Дағды 1:

Жасына қарамастан, аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде оңалту әлеуетін ескере отырып, адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуы және одан кейінгі тіршілік әрекетінің шектеулері бар пациенттерді (ересектер, балалар) медициналық оңалту жоспарын әзірлеу.

Машықтар:

1. Ағзаның функциялары мен құрылымдарының бұзылуы және тіршілік әрекетінің шектеулері бар пациентке консультация беру кезінде алынған деректерді дәрігер-мамандар, жоғары кәсіптік (медициналық емес) білімі бар мамандар көпсалалы оңалту тобының, зертханалық, аспаптық және клиникалық зерттеулердің деректерін пациенттің әртүрлі функцияларының, құрылымдарының, тыныс-тіршілігінің (белсенділігі, қатысуы, қатысуы) бұзылу дәрежесі туралы түсінік алу мақсатында түсіндіру қоршаған орта факторларының әсері).
2. ХКФ ескере отырып, жан-жақты тексеру деректері бойынша пациенттің бұзылған және сақталған функциялары мен құрылымдарының жай-күйі, оның тіршілік әрекетінің жай-күйі туралы қорытынды жасау.
3. Оңалту әлеуетін анықтау, ХКФ ескере отырып, оңалту диагнозын тұжырымдау.
4. Оңалту диагнозы мен оңалту әлеуеті негізінде оңалту мақсаттары мен міндеттерін бір күнге, бір аптаға, пациенттің бүкіл болу кезеңіне ХКФ ескере отырып тұжырымдау және негіздеу.
5. Оңалту көмегін көрсетудің әртүрлі кезеңдеріндегі медициналық оңалту нәтижесіне байланысты оңалту мақсаттары мен міндеттерін түзету.
6. Оңалту әлеуетін ескере отырып, оның ішінде мүгедектерді оңалтудың жеке бағдарламасын іске асыру кезінде тіршілік әрекеті шектелген, ағзаның функциялары мен құрылымдары бұзылған пациенттер үшін оңалту іс-шараларының жоспарын әзірлеу.
7. Ағзаның функциялары мен құрылымдары бұзылған пациенттерді медициналық оңалту жөніндегі іс-шараларды және одан кейінгі тыныс-тіршілігінің шектеулерін, оның ішінде мүгедектерді оңалтудың жеке бағдарламасын іске асыру кезінде жүргізу.
8. Адам ағзасының функциялары мен құрылымдары бұзылған және одан кейінгі тіршілік әрекетінің шектеулері бар пациенттерді медициналық оңалту жөніндегі іс-шараларды тағайындау және жүргізу үшін, оның ішінде мүгедектерді оңалтудың жеке бағдарламасын іске асыру кезінде мультидисциплинарлық бригада мамандарына жіберу үшін медициналық көрсеткіштерді айқындау.

	Білімдер: 1. МКФ, бағалау әдістері, мотор функцияларының бұзылуының нұсқаларын жіктеу, жоғары психикалық функциялар, психоэмоционалды күй, сөйлеу, жазу, гигиеналық дағдылар, тұрмыстық дағдылар және адам ағзасының жұмысының басқа аспектілері. 2. Оңалту әлеуеті ұғымдары, оңалту әлеуетін анықтау әдістері, оңалту әлеуетінің факторлары, оңалту әлеуетін пайдалану. 3. ДДҰ ұсынысы бойынша функциялардың бұзылу дәрежесін бағалаудағы функционалдық сыныптар, функционалдық сыныптардың градациясы. 4. Медициналық оңалтудың негіздері, медициналық оңалтудың әртүрлі кезеңдерінде оңалту іс-шараларын жүргізудің мақсаттары мен міндеттері. 5. Мүгедектіктің себебі болып табылатын негізгі аурулар, жұқпалы емес аурулар, қатар жүретін аурулар, патологиялық жағдайлар кезінде пациенттерді медициналық оңалту негіздері. 6. Мүгедектіктің себебі болып табылатын негізгі аурулар, қатар жүретін инфекциялық емес аурулар кезінде пациенттердің денесіне оңалту іс-шараларының әсер ету тетіктері аурулар, патологиялық жағдайлар.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларды тану ұсынылады
Дағды 2: Медициналық оңалтудың жекелеген нысандары мен әдістерін қолдануға көрсеткіштер мен қарсы көрсетілімдерді ескере отырып, пациенттерді (ересектер, балалар) медициналық оңалтудың міндеттерін шешуге және мақсаттарына қол жеткізуге бағытталған медициналық оңалтудың жеке бағдарламасын қалыптастыру, физиотерапияны және қозғалысты оңалту әдістерін (ЕДШ/кинезиотерапия) тағайындау.	Машықтар: 1. Адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуы және одан кейінгі тіршілік әрекетінің шектеулері бар пациентке қолданылатын әсерлердің қарқындылығының қозғалыс режимін, жеке шекараларын анықтау. 2. Медициналық оңалтудың жеке бағдарламасын іске асыру жөніндегі іс-шараларды жүргізуді шектейтін қауіп факторлары мен факторларды айқындау. 3. Адам ағзасының бұзылған функциялары мен құрылымдарын, әртүрлі аурулары және (немесе) жағдайлары бар пациенттің тыныс-тіршілігінің шектеулерін түзету мақсатында дәрілік препараттарды, медициналық мақсаттағы бұйымдарды және емдік тамақтануды қолданудың тиімділігі мен қауіпсіздігін тағайындау және бағалау. 4. Медициналық оңалту процесінде физиотерапияны қолданудың тиімділігі мен қауіпсіздігін тағайындау және бағалау. 5. Емдік дене шынықтырудың тиімділігі мен қауіпсіздігін тағайындау және бағалау. 6. Қолмен техниканың тиімділігі мен қауіпсіздігін тағайындау және бағалау. 7. Медициналық оңалту жүргізу нәтижесінде туындаған асқынулардың, жанама әсерлердің, жағымсыз реакциялардың, оның ішінде ауыр және күтпеген реакциялардың қайталама профилактикасын немесе лечения жүргізу. 8. Оңалту әлеуеті мен оңалту мақсаттарына сәйкес пациенттерді медициналық оңалту жөніндегі іс-шараларды жалғастыру үшін медициналық оңалту бойынша көмек көрсетудің тиісті кезеңдерінің медициналық ұйымдарына жіберу. 9. Медициналық көрсеткіштерді және емдік физикалық факторларды (физиотерапия) тағайындауға қарсы көрсеткіштерді анықтау. 10. Аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде физиотерапияны қолданудың мақсаттары мен міндеттерін, реттілігін анықтау. 11. Емдік физикалық факторларды (физиотерапия) тағайындау, әдіс пен әдістемені таңдау және аурулары

және (немесе) жағдайлары бар пациенттерге физиотерапия жүргізу мүмкіндігі.

12. Диагностикалық немесе емдік манипуляциялар, физиотерапияны қолдану нәтижесінде туындаған асқынулардың, жанама әсерлердің, жағымсыз реакциялардың, оның ішінде ауыр және күтпеген реакциялардың алдын алу немесе емдеу жүргізу.

13. Емдік дене шынықтыруды (кинезиотерапия) тағайындауға медициналық көрсетілімдер мен қарсы көрсетілімдерді айқындау.

14. Емдік дене шынықтыруды (кинезиотерапияны) тағайындау мақсатында пациенттердегі аурулар және (немесе) патологиялық жағдайлар кезінде адам ағзасының қалыпты анатомиялық-функционалдық жай-күйін бағалау.

15. Емдік дене шынықтыруды (кинезиотерапияны) тағайындау мақсатында жасына байланысты анатомиялық-функционалдық ерекшеліктерін ескере отырып, аурулары және (немесе) жай-күйі бар пациенттерді қарау және тексеру әдістерін пайдалану, тексеру нәтижесінде алынған деректерді түсіндіру және талдау.

16. Көрсетілімдер мен қарсы көрсетілімдерге сәйкес осы пациентке емдік дене шынықтыруды тағайындау және жүргізу үшін осы сәтте барлық ілеспе ауруларды ескере отырып, пациент емдік дене шынықтыруға бағытталған патологиясы мен функциялары бұзылған пациенттерді қосымша зертханалық, аспаптық, функционалдық тексеру деректерін түсіндіру.

17. Мақсаттар мен міндеттерді айқындау, аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде емдік дене шынықтыруды (кинезиотерапияны) қолдануды негіздеу.

18. Емдік дене шынықтыру (кинезиотерапия), ЕДШ кешендерін құрастыру және аурулары және (немесе) жағдайлары бар пациенттерге ЕДШ (кинезиотерапия) жүргізу қабілетін тағайындау.

19. Емдік дене шынықтыру (кинезиотерапия) жүргізу нәтижесінде туындаған асқынулардың, жанама әсерлердің, жағымсыз реакциялардың, оның ішінде ауыр және күтпеген реакциялардың профилактикасын немесе лечение жүргізу.

20. Қолмен манипуляцияларды тағайындауға медициналық көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштерді анықтау.

21. Адам ағзасының анатомиялық-функционалдық жай-күйін қолмен манипуляцияларды тағайындау мақсатында пациенттердегі аурулар және (немесе) патологиялық жай-күйлер кезінде нормада бағалау.

22. Аурулармен және (немесе) жағдайлармен ауыратын науқастарды қарау және тексеру әдістерін қолмен манипуляция тағайындау мақсатында жас ерекшеліктерін ескере отырып пайдалану, тексеру нәтижесінде алынған деректерді түсіндіру және талдау.

23. Мақсаттар мен міндеттерді анықтау, аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде қолмен манипуляцияны қолдануды негіздеу.

24. Аурулары және (немесе) жағдайлары бар пациенттерге қолмен манипуляция тағайындау.

25. Пациенттердің аурулары және (немесе) жай-күйі кезінде зертханалық диагностиканың симптомдары мен нәтижелеріне мониторинг жүргізу, физиотерапия, емдік дене шынықтыру (кинезиотерапия) жоспарын түзету, физиотерапиялық емдеуге және қозғалысты оңалтуды жүргізуге пациенттің ағзасының жеке реакциясы мен ағымының ерекшеліктеріне қарай қолмен манипуляциялау.

25. Функционалдық сынақтарды жүргізу.

26. Паравертебральды, артикулярлы және периартикулярлы манипуляцияларды жүргізуге медициналық көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштерді анықтау.

Білімдер:

1. Әр түрлі аурулары немесе жағдайлары бар науқастарды медициналық оңалту әдістері.
2. Мүгедектіктің, жұқпалы емес аурулардың, перинаталдық кезеңнің проблемаларының себебі болып табылатын негізгі аурулар кезінде функциялардың, белсенділіктің және қатысудың бұзылу ерекшеліктері.
3. Өмірдің алғашқы үш жылындағы қозғалыстың функционалды жүйесінің онтогенезі, өмірдің алғашқы үш жылындағы баланың танымдық және сөйлеу функцияларының дамуы.
4. Бағалау әдістері, мотор функцияларының бұзылуының нұсқаларын жіктеу, жоғары психикалық функциялар, психоэмоционалды күй, сөйлеу, жазу, гигиеналық дағдылар, тұрмыстық дағдылар және адам ағзасының жұмысының басқа аспектілері.
5. Оңалту іс-шараларын аяқтау критерийлері және адам ағзасының функциялары, құрылымдары мен шектеулері бұзылған пациенттерді бағыттау қағидаттары кейінгі кезеңдерде медициналық оңалту бойынша көмек көрсету немесе оны аяқтау үшін тыныс-тіршілікті қамтамасыз етуге арналған.
6. Медициналық оңалтудағы, медициналық оңалту процесін басқарудағы көпсалалы жұмыс принциптері.
7. Пациенттерге медициналық оңалту жүргізу нәтижесінде мүмкін болатын асқынулардың, жанама әсерлердің, жағымсыз реакциялардың, оның ішінде ауыр және күтпеген симптомдары мен синдромдары.
8. Өмір сүру шектеулері, адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуы бар пациенттер үшін оңалтудың техникалық құралдары мен ассистивті технологияларды тағайындау қажеттілігін талдау әдістері.
9. Қоршаған ортаны талдау әдістері (үйде, пәтерде, жұмыс орнында, медициналық ұйымда) тіршілік әрекетінің шектеулері, ағзаның функциялары мен құрылымдарының бұзылуы бар науқастар.
10. Жас ерекшеліктерін ескере отырып, әртүрлі аурулар немесе жағдайлар кезінде емдік физикалық факторлардың (физиотерапия) (электро -, магниттік -, жарық -, механикалық -, гидро -, термотерапия) және санаторий-курорттық емдеудің (Климаттық -, бальнео -, пелоидотерапия) әдістері.
11. Емдік физикалық факторлардың (физиотерапияның) аурулары және (немесе) жағдайлары бар пациенттердің денесіне, оның ішінде әртүрлі жас кезеңдерінде әсер ету механизмі.
12. Курорттық емдеу әдістері, климаттық терапия, бальнеотерапия, пелоидотерапия, курорттардың түрлері, курорттық факторлардың жіктелуі. медициналық көрсеткіштер және санаторий-курорттық емдеуге жіберуге қарсы көрсеткіштер.
13. Қолданылатын емдік физикалық факторлардың (физиотерапия) әсерін күшейту, жинақтау және жою принциптері, медициналық оңалту процесінде медициналық араласуды жүргізу қауіпсіздігі қағидаттары.
14. Әртүрлі аурулары немесе жағдайлары бар емделушілерге қолданылатын физиотерапия құралдары мен әдістері.
15. Физиотерапия (кинезиотерапия), қолмен манипуляциялар қолданылатын аурулардың патогенезі

		және саногенезі. 16. Медициналық дене шынықтыру (кинезиотерапия), адам ағзасына көмек көрсетудің әртүрлі кезеңдеріндегі аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде қолмен манипуляциялардың әсер ету механизмі. 17. Сүйек-буын жүйесін бағалаудың объективті әдістері (буын индекстері, буынның функционалдық қабілетін анықтау және т. б.) 18. Медициналық көрсеткіштер және емдік паравертебральды, буын ішілік және периартикулярлық манипуляцияларды жүргізуге қарсы көрсеткіштер. 19. Асқынулардың дамуына шұғыл көмек көрсету алгоритмдері 20. Функционалдық сынақтарды өткізу әдістемелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларды тану ұсынылады
Еңбек функциясы 3: Физикалық медицина мен оңалтудағы функционалды диагностика.	Дағды 1: Пациенттерде (ересектер, балалар) функционалдық сынақтар жүргізуге көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштерді анықтау.	Машықтар:
		1. Функционалды диагностика әдістерін таңдау науқастың клиникалық жағдайына сәйкес, өмірлік шектеулері бар және ағзаның функциялары мен құрылымдарының бұзылуы. 2. Функционалдық сынақтарды өткізуді негіздеу.
		Білімдер:
		1. Жүрек-қан тамырлары, тыныс алу, жүйке-бұлшықет жүйелерін функционалды диагностикалау әдістері. 2. Медициналық көрсеткіштер және функционалдық сынақтарды жүргізуге қарсы көрсеткіштер. 3. ЭКГ жүктемелік тестілеуді (велозергометрия, тредмил-тест, спироэргометрия), кардиопульмоналды тест жүргізуге медициналық көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларды тану ұсынылады
	Дағды 2: Пациенттердегі (ересектер, балалар) функционалдық зерттеулердің нәтижелерін орындау және түсіндіру.	Машықтар: 1. ЭКГ, жүктеме ЭКГ тестін (велозергометрия, тредмил-тест, спироэргометрия), кардиопульмоналды тестті орындау дағдыларын меңгеру. 2. Жүктеме ЭКГ тестінің нәтижелерін талдау (велозергометрия, тредмил-тест, спироэргометрия) және тестті тоқтату критерийлерін анықтау. 3. Пикфлоуметрия, оксигемометрия нәтижелерін орындау және түсіндіру дағдыларын меңгеру. 4. ENMG нәтижелерін орындау және түсіндіру дағдыларын меңгеру. 5. Пациенттерге медициналық оңалту бойынша медициналық көмек көрсету кезінде зерттеу нәтижелерін түсіндіру және біріктіру.

		Білімдер: 1. ЭКГ, кардиопульмоналды тест көрсеткіштері қалыпты және патологияда. 2. Стресс-тест, жүктеме ЭКГ тестін өткізуге арналған көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер, нақты пациентке арналған стресс-тест әдістері. 3. Өткізу әдістемелері, нормативтік көрсеткіштер, жүктеме ЭКГ тестінің нәтижелерін талдау (велозергометрия, тредмил-тест, спироэргометрия). 4. ЭКГ жүктеме сынағының жабдықтары мен хаттамалары. 5. Өткізу әдістемесі, нормативтік көрсеткіштер, пикфлоуметрия, оксигемометрия нәтижелерін талдау. 6. Функционалды зерттеулердің нәтижелерін түсіндіру, олардың болжамды мәні. 7. Пациенттердегі өкпе функциясының бұзылуын диагностикалаудың негізгі әдістері. 8. Клиникалық симптомдар мен синдромдар, тыныс алу органдарының ауруларының жиі кездесетін түрлерін функционалды диагностикалау әдістері. 9. Тыныс алу органдарының ауруларының жиі кездесетін түрлерінде обструктивті, рестриктивті және аралас типтегі сыртқы тыныс алу функциясының көрсеткіштері. 10. Жүйке жүйесінің клиникалық физиологиясы мен биофизикасының теориялық негіздері. 11. Диагностикалық критерийлер әртүрлі жас топтарының нормалары және жүйке жүйесінің ауруларындағы патологиялар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларды тану ұсынылады
Еңбек функциясы 4: Медициналық құжаттаманы, медициналық-статистикалық ақпаратты басқаруға қатысу.	Дағды 1: Денсаулық сақтау саласындағы нормативтік құқықтық актілердің талаптарына сәйкес медициналық құжаттаманы жүргізу, медициналық-статистикалық ақпаратты талдау	Машықтар: 1. Жұмысты жоспарлау және өз қызметінің көрсеткіштерін талдай отырып есеп жасау. 2. Медициналық құжаттаманы, оның ішінде электрондық түрде жүргізу және оны жүргізу сапасын бақылау. 3. Бейінді медициналық бөлімше жұмысының Медициналық-статистикалық көрсеткіштеріне талдау жүргізу. 4. Жұмыста пациенттердің дербес деректері мен мәліметтерін заңнамаға сәйкес пайдалану. 5. Ақпараттық жүйелерді белгіленген тәртіпке сәйкес пайдалану.

Қосымша еңбек функциясы 1: Үздіксіз кәсіби даму.		Білімдер: 1. "Денсаулық сақтау саласындағы есепке алу құжаттамасының нысандарын, сондай-ақ оларды толтыру жөніндегі нұсқаулықтарды бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің м.а. 2020 жылғы 30 қазандағы № ҚР ДСМ-175/2020 бұйрығы (Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2020 жылғы 4 қарашада № 21579 болып тіркелген). 2. "Денсаулық сақтау саласындағы есептік құжаттама нысандарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 22 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-313/2020 бұйрығы (Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2020 жылғы 23 желтоқсанда № 21879 болып тіркелген). 3. "Алғашқы медициналық құжаттаманы жүргізу және есептерді ұсыну қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 10 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-244/2020 бұйрығы (Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2020 жылғы 11 желтоқсанда № 21761 болып тіркелген). 4. Электрондық есепке алу және құжаттау жүйелері. 5. Пациенттердің медициналық ақпаратының құпиялылығы. 6. Медициналық статистика негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларды тану ұсынылады
	Дағды 1: Кәсіби жетілдіруге ұмтылу.	Машықтар: 1. Кәсіби оқыту іс-шараларына қатысу: конференциялар, семинарлар, вебинарлар, біліктілікті арттыру курстары. 2. Академиялық және ғылыми қызметке қатысу. 3. Денсаулық сақтау мәселелерін талқылау, әріптестермен тәжірибе алмасу бойынша кәсіби қауымдастықтардың, комитеттердің және жұмыс топтарының жұмысына қатысу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Білімдер: 1. "Денсаулық сақтау саласындағы мамандарға қосымша және бейресми білім беру қағидаларын, Денсаулық сақтау саласындағы қосымша және бейресми білім берудің білім беру бағдарламаларын іске асыратын ұйымдарға қойылатын біліктілік талаптарын, сондай-ақ денсаулық сақтау саласындағы мамандардың қосымша және бейресми білім беру арқылы алған оқыту нәтижелерін тану қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 21 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-303/2020 бұйрығы білімі (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 22 желтоқсанда № 21847 болып тіркелген). 2. "Денсаулық сақтау қызметкерлерінің Үздіксіз кәсіби даму нәтижелерін растау қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 20 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-283/2020 бұйрығы (Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2020 жылғы 22 желтоқсанда № 21843 болып тіркелген). 3. Өзінің кәсіби саласындағы әріптестерімен желілік өзара әрекеттесу және қарым-қатынас мүмкіндіктері. 4. Мамандандырылған саладағы ағымдағы тенденциялар, зерттеулер және өзірлемелер.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларды тану ұсынылады

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Эмпатия Қарым-қатынас Төзімділік және құрмет Ынтымақтастық және топтық жұмыс Стресске төзімділік Рефлексия және интроспекция Кәсіби этиканы сақтау Ашықтық және оқуға дайын болу Белсенділік және бастамашылық Кәсіби дамуға ұмтылу		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	"Медициналық оңалтуды көрсетуді ұйымдастыру стандартын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2023 жылғы 7 сәуірдегі № 65 бұйрығы (Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2023 жылғы 10 сәуірде № 32263 болып тіркелген).		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	7	Резидент дәрігер физикалық медицина және оңалту	
	7	Физикалық медицина және оңалту дәрігері (ересектер)	
	7	Физикалық медицина және оңалту дәрігері (балалар)	
12. Кәсіптің карточкасы «7.2 Физикалық медицина және оңалту дәргері (балалар)»:			
Топтың коды:	2213-2		
Қызмет атауының коды:	2213-2-003		
Кәсіптің атауы:	7.2 Физикалық медицина және оңалту дәргері (балалар)		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	7		
подуровень квалификации по ОРК:	7.2		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	"Денсаулық сақтау саласындағы мамандықтар мен мамандықтардың номенклатурасын, денсаулық сақтау қызметкерлері лауазымдарының номенклатурасы мен біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 21 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-305/2020 бұйрығы (Нормативтік құқықтық актілерді мемлекеттік тіркеу тізілімінде № 21856 болып тіркелген) Дәрігер (бейінді маман)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Денсаулық сақтау	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	"Физикалық медицина және оңалту дәрігері (балалар)" біліктілігі. Осы біліктілік үшін алдыңғы жұмыс тәжірибесі талап етілмейді. Мәлімделген мамандық бойынша денсаулық сақтау саласындағы маман сертификаты.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Кәсіби қызметтің жалпы мәселелеріне сәйкес келетін біліктілікті арттыру.		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Негізгі ауруды емдеу кезінде, сондай-ақ жіті жағдайлардан, хирургиялық араласулардан және жарақаттардан кейін, тыныс-тіршілігі шектелген, функциялары мен құрылымдары бұзылған пациенттерде созылмалы аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде пациенттерді медициналық оңалту.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			

Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуын және одан кейінгі аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде, сондай-ақ жедел жағдайлардан, хирургиялық араласулардан және жарақаттардан кейін тіршілік әрекетінің шектеулерін анықтау мақсатында диагностикалық іс-шараларды жүргізу. 2. Оңалту әлеуетін ескере отырып, оның ішінде мүгедектерді медициналық оңалту немесе абилитациялаудың жеке бағдарламаларын іске асыру кезінде адам ағзасының функциялары, құрылымдары бұзылған және адам ағзасының тыныс-тіршілігінің шектеулері бар пациенттерді медициналық оңалтудың тиімділігі мен қауіпсіздігін, профилактикасын жүргізу және бақылау жөніндегі іс-шараларды тағайындау 3. Физикалық медицина мен оңалтудағы функционалды диагностика. 4. Медициналық құжаттаманы, медициналық-статистикалық ақпаратты басқаруға қатысу.
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Үздіксіз кәсіби даму.
Еңбек функциясы 1: Адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуын және одан кейінгі аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде, сондай-ақ жедел жағдайлардан, хирургиялық араласулардан және жарақаттардан кейін тіршілік әрекетінің шектеулерін анықтау мақсатында диагностикалық іс-шараларды жүргізу.	Дағды 1: Адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуын және одан кейінгі ауруларда және (немесе) жағдайларда, сондай-ақ науқастарда (ересектер, балалар) жедел жағдайлардан, хирургиялық араласулардан және жарақаттардан кейін тіршілік әрекетінің шектеулерін анықтау.	Машықтар:
		1. Шағымдарды жинауды және өмір мен аурудың толық тарихын, ақпаратты егжей-тегжейлі көрсете отырып, әлеуметтік және кәсіби тарихты жүзеге асыру. 2. Пациенттерді физикалық тексеруден өткізу және бағалау. 3. Шағымдарды, өмір тарихын және ауруды жинау кезінде алынған ақпаратты талдаңыз және алынған ақпаратты тексеру нәтижелерімен біріктіріңіз. 4. Өмірлік шектеулері, дене функциялары мен құрылымдарының бұзылуы бар науқастарда клиникалық симптомдар мен синдромдарды анықтаңыз. 5. Адам ағзасының тіршілік әрекетінің шектеулерінің, функциялары мен құрылымдарының жұмысының халықаралық жіктелуіне, тіршілік әрекеті мен денсаулығының шектеулеріне сәйкес бұзылу дәрежесін анықтау, науқастың физикалық және психомоторлық дамуындағы және (немесе) жай-күйіндегі ауытқуларды анықтау. 6. Пациенттерді тексеру нәтижелерін түсіндіру және талдау. 7. МКФ ескере отырып, оңалту диагнозын қою алгоритмін қолдану, тіршілік әрекеті шектелген, адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуы бар пациенттерді дифференциалды диагностикалау әдістерін қолдану. 8. Тексеру кезінде алынған деректерді қорытындылау, МКФ ескере отырып, оңалту диагнозын тұжырымдау және негіздеу, тіршілік әрекеті шектелген, ағзаның функциялары мен құрылымдарының бұзылуы бар пациенттерді зертханалық, аспаптық және клиникалық тексеру жоспарын жасау.

Білімдер:

1. Медициналық оңалтуды көрсету қағидалары.
2. Қызмет бейіні бойынша Қазақстан Республикасының диагностикасы мен емдеудің клиникалық хаттамалары.
3. Қызмет бейіні бойынша халықаралық клиникалық ұсыныстар.
4. Адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуы, аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде, сондай-ақ өткір жағдайлардан, хирургиялық араласулардан және жарақаттардан кейін тіршілік әрекетінің шектелуі бар ересектер мен балаларды анамнез жинау және физикалық тексеру ерекшеліктері.
3. Этиологиясы, патогенезі, функциясының бұзылуының клиникалық көрінісі, адам ағзасының құрылымы, тіршілік әрекеті, дифференциалды диагностика, қалпына келтіру кезеңінің ерекшеліктері, асқынулар және оңалту процесінің мүмкін нәтижелері аурулар және (немесе) жағдайлар.
4. Мүгедектіктің даму себебі болып табылатын негізгі аурулары бар пациенттердегі клиникалық көрінісі, ағымының ерекшеліктері, негізгі және қатар жүретін аурулардың асқынулары.
5. Асқынулардың, жанама әсерлердің, жағымсыз реакциялардың, оның ішінде ауыр және күтпеген, тыныс-тіршілігінің шектеулері, ағзаның функциялары мен құрылымдарының бұзылуы бар пациенттерде диагностикалық және оңалту рәсімдерінің нәтижесінде туындаған симптомдары мен синдромдары, әртүрлі аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде.
6. Тіршілік әрекетінің шектеулері, ағзаның функциялары мен құрылымдарының бұзылуы бар пациенттер үшін арнайы функционалдық сынамаларды, тесттер мен шкалаларды таңдау әдістері мен алгоритмі.
7. Адам ағзасының функцияларын, құрылымдарын бұзудың және тіршілік әрекетін шектеудің сыныптары мен категориялары.
8. Тіршілік әрекетінің шектеулерінің, адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының жұмысының халықаралық жіктелуіне, тіршілік әрекеті мен денсаулығының шектеулеріне сәйкес бұзылуының ауырлық дәрежесін анықтау принциптері.
9. Әр түрлі жас кезеңдеріндегі сау адам ағзасының дамуы мен жұмыс істеу заңдылықтары және функционалды жүйелер теориясы тұрғысынан денсаулықты қамтамасыз ету механизмдері; адам ағзасының функционалды жүйелерін қалыпты және патологиялық процестердің дамуымен реттеу ерекшеліктері.
10. Оңалту диагнозын тұжырымдау әдістері және оңалту әлеуеті.

Дағдыны тану мүмкіндігі:

Дағдыларды тану ұсынылады

Дағды 2:
Зертханалық және аспаптық диагностиканың тиісті әдістерін жүргізу негіздемесімен пациенттерді (балалар) тексеруді жоспарлау.

Машықтар:

1. Науқасқа диагностикалық зерттеулерді тағайындау.
2. Клиникалық-зертханалық және аспаптық зерттеу әдістерінің нәтижелерін түсіндіру.
3. Диагностиканың зертханалық, инвазивті емес және инвазивті аспаптық әдістерін жүргізуге көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштерді анықтау.

		Білімдер:
		1. ҚР диагностикасы мен емдеудің қолданыстағы клиникалық хаттамаларына және/немесе халықаралық ұсынымдарға сәйкес зертханалық және аспаптық зерттеулер. 2. Адам ағзасының функциялары, құрылымдары мен тіршілік әрекетінің бұзылуының клиникалық және параклиникалық диагностикалау әдістері. 3. Медициналық көрсеткіштер/қарсы көрсеткіштер және зертханалық және аспаптық зерттеу әдістерін жүргізу алгоритмі. 4. Ақпараттандырылған келісімге, ақпарат беруге және шектеулерге қатысты медициналық-құқықтық мәселелер.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларды тану ұсынылады
	Дағды 3: Пациенттерді (балалар) адам ағзасының функциялары мен құрылымдары бұзылған және одан кейінгі аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде, сондай-ақ жіті жағдайлардан, хирургиялық араласулардан және жарақаттардан кейінгі тіршілік әрекетінің шектеулері бар мамандарға консультацияға жіберу.	Машықтар: 1. Адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуы және одан кейінгі тіршілік әрекетінің шектеулері бар пациенттерді дәрігер-мамандарға консультацияға жіберу қажеттілігін негіздеу. 2. Адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуы және одан кейінгі тіршілік әрекетінің шектеулері бар пациенттердің көпсалалы оңалту тобын жоғары кәсіптік (медициналық емес) білімі бар мамандарға консультацияға жіберу қажеттілігін негіздеу. 3. Адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуы және одан кейінгі тіршілік әрекетінің шектеулері бар пациенттерге консультация беру кезінде алынған деректерді, дәрігер-мамандарды, жоғары кәсіптік (медициналық емес) білімі бар мамандарды (логопедтер, медициналық психологтар, әлеуметтік жұмыс жөніндегі мамандар) көпсалалы оңалту тобын түсіндіру және талдау. Білімдер: 1. Адам ағзасының функциялары мен құрылымдары бұзылған және одан кейінгі өмірлік шектеулері бар науқастарды маман дәрігерлерге жіберуді талап ететін жағдайлардың клиникалық көрінісі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларды тану ұсынылады
	Еңбек функциясы 2: Оңалту әлеуетін ескере отырып, оның ішінде мүгедектерді медициналық оңалту немесе абилитациялаудың жеке бағдарламаларын іске асыру кезінде адам ағзасының функциялары, құрылымдары бұзылған және адам ағзасының тыныс-тіршілігінің шектеулері бар пациенттерді медициналық оңалтудың тиімділігі мен қауіпсіздігін, профилактикасын жүргізу және бақылау жөніндегі іс-шараларды тағайындау	

Дағды 1:

Жасына қарамастан, аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде оңалту әлеуетін ескере отырып, адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуы және одан кейінгі тіршілік әрекетінің шектеулері бар пациенттерді (балалар) медициналық оңалту жоспарын әзірлеу.

Машықтар:

1. Ағзаның функциялары мен құрылымдарының бұзылуы және тіршілік әрекетінің шектеулері бар пациентке консультация беру кезінде алынған деректерді дәрігер-мамандар, жоғары кәсіптік (медициналық емес) білімі бар мамандар көпсалалы оңалту тобының, зертханалық, аспаптық және клиникалық зерттеулердің деректерін пациенттің әртүрлі функцияларының, құрылымдарының, тыныс-тіршілігінің (белсенділігі, қатысуы, қатысуы) бұзылу дәрежесі туралы түсінік алу мақсатында түсіндіру қоршаған орта факторларының әсері).
2. ХКФ ескере отырып, жан-жақты тексеру деректері бойынша пациенттің бұзылған және сақталған функциялары мен құрылымдарының жай-күйі, оның тіршілік әрекетінің жай-күйі туралы қорытынды жасау.
3. Оңалту әлеуетін анықтау, ХКФ ескере отырып, оңалту диагнозын тұжырымдау.
4. Оңалту диагнозы мен оңалту әлеуеті негізінде оңалту мақсаттары мен міндеттерін бір күнге, бір аптаға, пациенттің бүкіл болу кезеңіне ХКФ ескере отырып тұжырымдау және негіздеу.
5. Оңалту көмегін көрсетудің әртүрлі кезеңдеріндегі медициналық оңалту нәтижесіне байланысты оңалту мақсаттары мен міндеттерін түзету.
6. Оңалту әлеуетін ескере отырып, оның ішінде мүгедектерді оңалтудың жеке бағдарламасын іске асыру кезінде тіршілік әрекеті шектелген, ағзаның функциялары мен құрылымдары бұзылған пациенттер үшін оңалту іс-шараларының жоспарын әзірлеу.
7. Ағзаның функциялары мен құрылымдары бұзылған пациенттерді медициналық оңалту жөніндегі іс-шараларды және одан кейінгі тыныс-тіршілігінің шектеулерін, оның ішінде мүгедектерді оңалтудың жеке бағдарламасын іске асыру кезінде жүргізу.
8. Адам ағзасының функциялары мен құрылымдары бұзылған және одан кейінгі тіршілік әрекетінің шектеулері бар пациенттерді медициналық оңалту жөніндегі іс-шараларды тағайындау және жүргізу үшін, оның ішінде мүгедектерді оңалтудың жеке бағдарламасын іске асыру кезінде мультидисциплинарлық бригада мамандарына жіберу үшін медициналық көрсеткіштерді айқындау.

	Білімдер: 1. МКФ, бағалау әдістері, мотор функцияларының бұзылуының нұсқаларын жіктеу, жоғары психикалық функциялар, психоэмоционалды күй, сөйлеу, жазу, гигиеналық дағдылар, тұрмыстық дағдылар және адам ағзасының жұмысының басқа аспектілері. 2. Оңалту әлеуеті ұғымдары, оңалту әлеуетін анықтау әдістері, оңалту әлеуетінің факторлары, оңалту әлеуетін пайдалану. 3. ДДҰ ұсынысы бойынша функциялардың бұзылу дәрежесін бағалаудағы функционалдық сыныптар, функционалдық сыныптардың градациясы. 4. Медициналық оңалтудың негіздері, медициналық оңалтудың әртүрлі кезеңдерінде оңалту іс-шараларын жүргізудің мақсаттары мен міндеттері. 5. Мүгедектіктің себебі болып табылатын негізгі аурулар, жұқпалы емес аурулар, қатар жүретін аурулар, патологиялық жағдайлар кезінде пациенттерді медициналық оңалту негіздері. 6. Мүгедектіктің себебі болып табылатын негізгі аурулар, қатар жүретін инфекциялық емес аурулар кезінде пациенттердің денесіне оңалту іс-шараларының әсер ету тетіктері аурулар, патологиялық жағдайлар.
Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларды тану ұсынылады
Дағды 2: Медициналық оңалтудың жекелеген нысандары мен әдістерін қолдануға көрсеткіштер мен қарсы көрсетілімдерді ескере отырып, пациенттерді (ересектер, балалар) медициналық оңалтудың міндеттерін шешуге және мақсаттарына қол жеткізуге бағытталған медициналық оңалтудың жеке бағдарламасын қалыптастыру, физиотерапияны және қозғалысты оңалту әдістерін (ЕДШ/кинезиотерапия) тағайындау.	Машықтар: 1. Адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуы және одан кейінгі тіршілік әрекетінің шектеулері бар пациентке қолданылатын әсерлердің қарқындылығының қозғалыс режимін, жеке шекараларын анықтау. 2. Медициналық оңалтудың жеке бағдарламасын іске асыру жөніндегі іс-шараларды жүргізуді шектейтін қауіп факторлары мен факторларды айқындау. 3. Адам ағзасының бұзылған функциялары мен құрылымдарын, әртүрлі аурулары және (немесе) жағдайлары бар пациенттің тыныс-тіршілігінің шектеулерін түзету мақсатында дәрілік препараттарды, медициналық мақсаттағы бұйымдарды және емдік тамақтануды қолданудың тиімділігі мен қауіпсіздігін тағайындау және бағалау. 4. Медициналық оңалту процесінде физиотерапияны қолданудың тиімділігі мен қауіпсіздігін тағайындау және бағалау. 5. Емдік дене шынықтырудың тиімділігі мен қауіпсіздігін тағайындау және бағалау. 6. Қолмен техниканың тиімділігі мен қауіпсіздігін тағайындау және бағалау. 7. Медициналық оңалту жүргізу нәтижесінде туындаған асқынулардың, жанама әсерлердің, жағымсыз реакциялардың, оның ішінде ауыр және күтпеген реакциялардың қайталама профилактикасын немесе лечения жүргізу. 8. Оңалту әлеуеті мен оңалту мақсаттарына сәйкес пациенттерді медициналық оңалту жөніндегі іс-шараларды жалғастыру үшін медициналық оңалту бойынша көмек көрсетудің тиісті кезеңдерінің медициналық ұйымдарына жіберу. 9. Медициналық көрсеткіштерді және емдік физикалық факторларды (физиотерапия) тағайындауға қарсы көрсеткіштерді анықтау. 10. Аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде физиотерапияны қолданудың мақсаттары мен міндеттерін, реттілігін анықтау. 11. Емдік физикалық факторларды (физиотерапия) тағайындау, әдіс пен әдістемені таңдау және аурулары

және (немесе) жағдайлары бар пациенттерге физиотерапия жүргізу мүмкіндігі.

12. Диагностикалық немесе емдік манипуляциялар, физиотерапияны қолдану нәтижесінде туындаған асқынулардың, жанама әсерлердің, жағымсыз реакциялардың, оның ішінде ауыр және күтпеген реакциялардың алдын алу немесе емдеу жүргізу.

13. Емдік дене шынықтыруды (кинезиотерапия) тағайындауға медициналық көрсетілімдер мен қарсы көрсетілімдерді айқындау.

14. Емдік дене шынықтыруды (кинезиотерапияны) тағайындау мақсатында пациенттердегі аурулар және (немесе) патологиялық жағдайлар кезінде адам ағзасының қалыпты анатомиялық-функционалдық жай-күйін бағалау.

15. Емдік дене шынықтыруды (кинезиотерапияны) тағайындау мақсатында жасына байланысты анатомиялық-функционалдық ерекшеліктерін ескере отырып, аурулары және (немесе) жай-күйі бар пациенттерді қарау және тексеру әдістерін пайдалану, тексеру нәтижесінде алынған деректерді түсіндіру және талдау.

16. Көрсетілімдер мен қарсы көрсетілімдерге сәйкес осы пациентке емдік дене шынықтыруды тағайындау және жүргізу үшін осы сәтте барлық ілеспе ауруларды ескере отырып, пациент емдік дене шынықтыруға бағытталған патологиясы мен функциялары бұзылған пациенттерді қосымша зертханалық, аспаптық, функционалдық тексеру деректерін түсіндіру.

17. Мақсаттар мен міндеттерді айқындау, аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде емдік дене шынықтыруды (кинезиотерапияны) қолдануды негіздеу.

18. Емдік дене шынықтыру (кинезиотерапия), ЕДШ кешендерін құрастыру және аурулары және (немесе) жағдайлары бар пациенттерге ЕДШ (кинезиотерапия) жүргізу қабілетін тағайындау.

19. Емдік дене шынықтыру (кинезиотерапия) жүргізу нәтижесінде туындаған асқынулардың, жанама әсерлердің, жағымсыз реакциялардың, оның ішінде ауыр және күтпеген реакциялардың профилактикасын немесе лечение жүргізу.

20. Қолмен манипуляцияларды тағайындауға медициналық көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштерді анықтау.

21. Адам ағзасының анатомиялық-функционалдық жай-күйін қолмен манипуляцияларды тағайындау мақсатында пациенттердегі аурулар және (немесе) патологиялық жай-күйлер кезінде нормада бағалау.

22. Аурулармен және (немесе) жағдайлармен ауыратын науқастарды қарау және тексеру әдістерін қолмен манипуляция тағайындау мақсатында жас ерекшеліктерін ескере отырып пайдалану, тексеру нәтижесінде алынған деректерді түсіндіру және талдау.

23. Мақсаттар мен міндеттерді анықтау, аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде қолмен манипуляцияны қолдануды негіздеу.

24. Аурулары және (немесе) жағдайлары бар пациенттерге қолмен манипуляция тағайындау.

25. Пациенттердің аурулары және (немесе) жай-күйі кезінде зертханалық диагностиканың симптомдары мен нәтижелеріне мониторинг жүргізу, физиотерапия, емдік дене шынықтыру (кинезиотерапия) жоспарын түзету, физиотерапиялық емдеуге және қозғалысты оңалтуды жүргізуге пациенттің ағзасының жеке реакциясы мен ағымының ерекшеліктеріне қарай қолмен манипуляциялау.

25. Функционалдық сынақтарды жүргізу.

26. Паравертебральды, артикулярлы және периартикулярлы манипуляцияларды жүргізуге медициналық көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштерді анықтау.

Білімдер:

1. Әр түрлі аурулары немесе жағдайлары бар науқастарды медициналық оңалту әдістері.
2. Мүгедектіктің, жұқпалы емес аурулардың, перинаталдық кезеңнің проблемаларының себебі болып табылатын негізгі аурулар кезінде функциялардың, белсенділіктің және қатысудың бұзылу ерекшеліктері.
3. Өмірдің алғашқы үш жылындағы қозғалыстың функционалды жүйесінің онтогенезі, өмірдің алғашқы үш жылындағы баланың танымдық және сөйлеу функцияларының дамуы.
4. Бағалау әдістері, мотор функцияларының бұзылуының нұсқаларын жіктеу, жоғары психикалық функциялар, психоэмоционалды күй, сөйлеу, жазу, гигиеналық дағдылар, тұрмыстық дағдылар және адам ағзасының жұмысының басқа аспектілері.
5. Оңалту іс-шараларын аяқтау критерийлері және адам ағзасының функциялары, құрылымдары мен шектеулері бұзылған пациенттерді бағыттау қағидаттары кейінгі кезеңдерде медициналық оңалту бойынша көмек көрсету немесе оны аяқтау үшін тыныс-тіршілікті қамтамасыз етуге арналған.
6. Медициналық оңалтудағы, медициналық оңалту процесін басқарудағы көпсалалы жұмыс принциптері.
7. Пациенттерге медициналық оңалту жүргізу нәтижесінде мүмкін болатын асқынулардың, жанама әсерлердің, жағымсыз реакциялардың, оның ішінде ауыр және күтпеген симптомдары мен синдромдары.
8. Өмір сүру шектеулері, адам ағзасының функциялары мен құрылымдарының бұзылуы бар пациенттер үшін оңалтудың техникалық құралдары мен ассистивті технологияларды тағайындау қажеттілігін талдау әдістері.
9. Қоршаған ортаны талдау әдістері (үйде, пәтерде, жұмыс орнында, медициналық ұйымда) тіршілік әрекетінің шектеулері, ағзаның функциялары мен құрылымдарының бұзылуы бар науқастар.
10. Жас ерекшеліктерін ескере отырып, әртүрлі аурулар немесе жағдайлар кезінде емдік физикалық факторлардың (физиотерапия) (электро -, магниттік -, жарық -, механикалық -, гидро -, термотерапия) және санаторий-курорттық емдеудің (Климаттық -, бальнео -, пелоидотерапия) әдістері.
11. Емдік физикалық факторлардың (физиотерапияның) аурулары және (немесе) жағдайлары бар пациенттердің денесіне, оның ішінде әртүрлі жас кезеңдерінде әсер ету механизмі.
12. Курорттық емдеу әдістері, климаттық терапия, бальнеотерапия, пелоидотерапия, курорттардың түрлері, курорттық факторлардың жіктелуі. медициналық көрсеткіштер және санаторий-курорттық емдеуге жіберуге қарсы көрсеткіштер.
13. Қолданылатын емдік физикалық факторлардың (физиотерапия) әсерін күшейту, жинақтау және жою принциптері, медициналық оңалту процесінде медициналық араласуды жүргізу қауіпсіздігі қағидаттары.
14. Әртүрлі аурулары немесе жағдайлары бар емделушілерге қолданылатын физиотерапия құралдары мен әдістері.
15. Физиотерапия (кинезиотерапия), қолмен манипуляциялар қолданылатын аурулардың патогенезі және саногенезі.

		16. Медициналық дене шынықтыру (кинезиотерапия), адам ағзасына көмек көрсетудің әртүрлі кезеңдеріндегі аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде қолмен манипуляциялардың әсер ету механизмі. 17. Сүйек-буын жүйесін бағалаудың объективті әдістері (буын индекстері, буынның функционалдық қабілетін анықтау және т. б.) 18. Медициналық көрсеткіштер және емдік паравертебральды, буын ішілік және периартикулярлық манипуляцияларды жүргізуге қарсы көрсеткіштер. 19. Асқынулардың дамуына шұғыл көмек көрсету алгоритмдері 20. Функционалдық сынақтарды өткізу әдістемелері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларды тану ұсынылады
Еңбек функциясы 3: Физикалық медицина мен оңалтудағы функционалды диагностика.	Дағды 1: Пациенттерде (балалар) функционалдық сынақтар жүргізуге көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштерді анықтау.	Машықтар:
		1. Функционалды диагностика әдістерін таңдау науқастың клиникалық жағдайына сәйкес, өмірлік шектеулері бар және ағзаның функциялары мен құрылымдарының бұзылуы. 2. Функционалдық сынақтарды өткізуді негіздеу.
		Білімдер:
		1. Жүрек-қан тамырлары, тыныс алу, жүйке-бұлшықет жүйелерін функционалды диагностикалау әдістері. 2. Медициналық көрсеткіштер және функционалдық сынақтарды жүргізуге қарсы көрсеткіштер. 3. ЭКГ жүктемелік тестілеуді (велозергометрия, тредмил-тест, спироэргометрия), кардиопульмоналды тест жүргізуге медициналық көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларды тану ұсынылады
	Дағды 2: Пациенттердегі (балалар) функционалдық зерттеулердің нәтижелерін орындау және түсіндіру.	Машықтар:
		1. ЭКГ, жүктеме ЭКГ тестін (велозергометрия, тредмил-тест, спироэргометрия), кардиопульмональды тестті орындау дағдыларын меңгеру. 2. Жүктеме ЭКГ тестінің нәтижелерін талдау (велозергометрия, тредмил-тест, спироэргометрия) және тестті тоқтату критерийлерін анықтау. 3. Пикфлоуметрия, оксигемометрия нәтижелерін орындау және түсіндіру дағдыларын меңгеру. 4. ENMG нәтижелерін орындау және түсіндіру дағдыларын меңгеру. 5. Пациенттерге медициналық оңалту бойынша медициналық көмек көрсету кезінде зерттеу нәтижелерін түсіндіру және біріктіру.

		Білімдер: 1. ЭКГ, кардиопульмоналды тест көрсеткіштері қалыпты және патологияда. 2. Стресс-тест, жүктеме ЭКГ тестін өткізуге арналған көрсеткіштер мен қарсы көрсеткіштер, нақты пациентке арналған стресс-тест әдістері. 3. Өткізу әдістемелері, нормативтік көрсеткіштер, жүктеме ЭКГ тестінің нәтижелерін талдау (велозергометрия, тредмил-тест, спироэргометрия). 4. ЭКГ жүктеме сынағының жабдықтары мен хаттамалары. 5. Өткізу әдістемесі, нормативтік көрсеткіштер, пикфлоуметрия, оксигемометрия нәтижелерін талдау. 6. Функционалды зерттеулердің нәтижелерін түсіндіру, олардың болжамды мәні. 7. Пациенттердегі өкпе функциясының бұзылуын диагностикалаудың негізгі әдістері. 8. Клиникалық симптомдар мен синдромдар, тыныс алу органдарының ауруларының жиі кездесетін түрлерін функционалды диагностикалау әдістері. 9. Тыныс алу органдарының ауруларының жиі кездесетін түрлерінде обструктивті, рестриктивті және аралас типтегі сыртқы тыныс алу функциясының көрсеткіштері. 10. Жүйке жүйесінің клиникалық физиологиясы мен биофизикасының теориялық негіздері. 11. Диагностикалық критерийлер әртүрлі жас топтарының нормалары және жүйке жүйесінің ауруларындағы патологиялар.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларды тану ұсынылады
Еңбек функциясы 4: Медициналық құжаттаманы, медициналық-статистикалық ақпаратты басқаруға қатысу.	Дағды 1: Денсаулық сақтау саласындағы нормативтік құқықтық актілердің талаптарына сәйкес медициналық құжаттаманы жүргізу, медициналық-статистикалық ақпаратты талдау	Машықтар: 1. Жұмысты жоспарлау және өз қызметінің көрсеткіштерін талдай отырып есеп жасау. 2. Медициналық құжаттаманы, оның ішінде электрондық түрде жүргізу және оны жүргізу сапасын бақылау. 3. Бейінді медициналық бөлімше жұмысының медициналық-статистикалық көрсеткіштеріне талдау жүргізу. 4. Жұмыста пациенттердің дербес деректері мен мәліметтерін заңнамаға сәйкес пайдалану. 5. Ақпараттық жүйелерді белгіленген тәртіпке сәйкес пайдалану.

Қосымша еңбек функциясы 1: Үздіксіз кәсіби даму.		Білімдер: 1. "Денсаулық сақтау саласындағы есепке алу құжаттамасының нысандарын, сондай-ақ оларды толтыру жөніндегі нұсқаулықтарды бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің м.а. 2020 жылғы 30 қазандағы № ҚР ДСМ-175/2020 бұйрығы (Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2020 жылғы 4 қарашада № 21579 болып тіркелген). 2. "Денсаулық сақтау саласындағы есептік құжаттама нысандарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 22 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-313/2020 бұйрығы (Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2020 жылғы 23 желтоқсанда № 21879 болып тіркелген). 3. "Алғашқы медициналық құжаттаманы жүргізу және есептерді ұсыну қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 10 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-244/2020 бұйрығы (Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2020 жылғы 11 желтоқсанда № 21761 болып тіркелген). 4. Электрондық есепке алу және құжаттау жүйелері. 5. Пациенттердің медициналық ақпаратының құпиялылығы. 6. Медициналық статистика негіздері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларды тану ұсынылады
	Дағды 1: Кәсіби жетілдіруге ұмтылу.	Машықтар: 1. Кәсіби оқыту іс-шараларына қатысу: конференциялар, семинарлар, вебинарлар, біліктілікті арттыру курстары. 2. Академиялық және ғылыми қызметке қатысу. 3. Денсаулық сақтау мәселелерін талқылау, әріптестермен тәжірибе алмасу бойынша кәсіби қауымдастықтардың, комитеттердің және жұмыс топтарының жұмысына қатысу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Білімдер: 1. "Денсаулық сақтау саласындағы мамандарға қосымша және бейресми білім беру қағидаларын, Денсаулық сақтау саласындағы қосымша және бейресми білім берудің білім беру бағдарламаларын іске асыратын ұйымдарға қойылатын біліктілік талаптарын, сондай-ақ денсаулық сақтау саласындағы мамандардың қосымша және бейресми білім беру арқылы алған оқыту нәтижелерін тану қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 21 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-303/2020 бұйрығы білімі (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 22 желтоқсанда № 21847 болып тіркелген). 2. "Денсаулық сақтау қызметкерлерінің Үздіксіз кәсіби даму нәтижелерін растау қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 20 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-283/2020 бұйрығы (Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2020 жылғы 22 желтоқсанда № 21843 болып тіркелген). 3. Өзінің кәсіби саласындағы әріптестерімен желілік өзара әрекеттесу және қарым-қатынас мүмкіндіктері. 4. Мамандандырылған саладағы ағымдағы тенденциялар, зерттеулер және өзірлемелер.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларды тану ұсынылады

Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Эмпатия Қарым-қатынас Төзімділік және құрмет Ынтымақтастық және топтық жұмыс Стресске төзімділік Рефлексия және өзіндік талдау Кәсіби этиканы сақтау Ашықтық және оқуға дайын болу Белсенділік және бастамашылық Кәсіби дамуға ұмтылу		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	"Медициналық оңалтуды көрсетуді ұйымдастыру стандартын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2023 жылғы 7 сәуірдегі № 65 бұйрығы (Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2023 жылғы 10 сәуірде № 32263 болып тіркелген).		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	7	Резидент дәрігер физикалық медицина және оңалту	
	7	Физикалық медицина және оңалту дәрігері (ересектер)	
	7	Физикалық медицина және оңалту дәрігері (ересектер, балалар)	
13. Кәсіптің карточкасы «7.3 Физикалық медицина және оңалту дәргері (ересектер)»:			
Топтың коды:	2213-2		
Қызмет атауының коды:	2213-2-002		
Кәсіптің атауы:	7.3 Физикалық медицина және оңалту дәргері (ересектер)		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	7		
подуровень квалификации по ОРК:	7.3		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 21 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-305/2020 бұйрығы "Денсаулық сақтау саласындағы мамандықтар мен мамандандырулар номенклатурасын, денсаулық сақтау қызметкерлері лауазымдарының номенклатурасы мен біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы" (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 22 желтоқсанда № 21856 болып тіркелді.) Дәрігер (бейінді маман)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Денсаулық сақтау	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	"Физикалық медицина және оңалту дәрігері (ересектер)" біліктілігі. СБШ бойынша 7.2 кіші деңгейдегі осы біліктілік үшін алдыңғы жұмыс тәжірибесі кемінде 5 жыл. Мәлімделген мамандық бойынша денсаулық сақтау саласындағы маман сертификаты.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Кәсіптік қызметтің тереңдетілген мәселелеріне сәйкес келетін СБШ 7.3 (соңғы 5 жылда кемінде 7 кредит (210 сағат) көлемінде) кіші деңгейінің біліктілігін арттыру.		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Пациенттерге, негізгі ауруды емдеуде, сондай-ақ жіті жағдайлардан, хирургиялық араласулардан және жарақаттардан кейін, созылмалы аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде, тыныс-тіршілігі шектелген, функциялары мен құрылымдары бұзылған пациенттерге медициналық оңалтуды ұйымдастыру және жүргізу.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Физикалық медицина және оңалту дәрігерлерінің қызметін ұйымдастыру, бақылау және тәлімгерлік.	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Физикалық медицина және оңалту дәрігерлері көрсететін медициналық қызметтердің көлемі мен сапасына сараптама жүргізу. 2. Физикалық медицина және оңалту дәрігерлерінің қызметіне жаңа әдістер мен технологияларды дамыту және енгізу.	
Еңбек функциясы 1: Физикалық медицина және			

оңалту дәрігерлерінің қызметін ұйымдастыру, бақылау және тәлімгерлік.	Дағды 1: Физикалық медицина және оңалту дәрігерлерінің қызметін ұйымдастыру және бақылау.	Машықтар: 1. Жоспарларды әзірлеуге қатысу және жұмыс уақытын оңтайландыру және тиімді жұмысты қамтамасыз ету мақсатында физикалық медицина және оңалту дәрігерлері арасында міндеттерді бөлу. 2. Физикалық медицина және оңалту дәрігерлерінің келісілген және тиімді қызметті қамтамасыз ету және пациенттердің қажеттіліктерін қанағаттандыру мақсатында медициналық практиканы ұйымдастырумен байланысты басқа мамандармен бірлескен жұмысын үйлестіру. 3. Физикалық медицина және оңалту саласындағы пациенттерді диагностикалау және емдеу процестерінің мониторингін ұйымдастыру және бағалау. 4. Қолданылатын емдеу әдістері мен құралдарының тиімділігін бағалауды жүргізу. 5. Медициналық стандарттар мен этикалық нормалар мен рәсімдердің сақталуын мониторингтеу шеңберінде медициналық көмектің асқыну жағдайларын немесе сапасының жеткіліксіздігін анықтау және талдау. 6. Көрсетілетін медициналық көмектің сапасын бағалау және емдеу нәтижелері мен пациенттің нәтижелерін талдау. 7. Физикалық медицина және оңалту саласындағы деректер мен тәжірибені талдау негізінде медициналық қызметтердің сапасын жақсарту.
		Білімдер: 1. Бақылау нәтижелері мен ұсынымдарды талқылау үшін мамандармен және әріптестермен тиімді қарым-қатынас жасау дағдылары. 2. Денсаулық сақтау ұйымы бөлімшелерінің құрылымы мен функциялары. 3. Бөлімшелердің қызметін ұйымдастыруды, жоспарлауды, бақылауды және үйлестіруді қоса алғанда, денсаулық сақтаудағы басқару принциптері, әдістері. 4. Ресурстарды, міндеттер мен мақсаттарды ескере отырып, құрылымдық бөлімшелердің қызметін жоспарлау. 5. Медициналық және әкімшілік персоналды басқару және ынталандыру әдістері, жанжалдарды шешу және проблемаларды шешу дағдылары. 6. Құрылымдық бөлімшелердің жұмысы шеңберінде пациенттердің сапасы мен қауіпсіздігін қамтамасыз ету қағидаттары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады

	Дағды 2: Медициналық оңалту мәселелерінде тәлімгерлік және консультациялық қызметтер көрсету.	Машықтар: 1. Денсаулық сақтау ұйымында алғаш рет кәсіби қызметке кіріскен дәрігерлердің, резидент дәрігерлердің, тағылымдамашы дәрігерлердің тәлімгерлігін жүзеге асыру. 2. Күрделі клиникалық жағдайларда кәсіби тәжірибесі аз физикалық медицина және оңалту дәрігерлеріне консультациялық көмек көрсету. 3. Басқа мамандықтағы дәрігерлерге физикалық медицина және оңалту мәселелері бойынша кеңес беру. 4. Клиникалық жағдайды бағалау, асқынуларды диагностикалау, емдеу және алдын алу бойынша өз тәжірибесі мен білімі негізінде сараптамалық пікірлер ұсыну. 5. Сараптамалық ұсыныстарды іске асырғаннан кейін кері байланыс беру, нәтижелерді талдауға көмек көрсету.
		Білімдер: 1. Белсенді оқыту, симуляциялық оқыту, заманауи білім беру технологияларын қолдану әдістері. 2. Медициналық қызметкерлермен, оның ішінде клиникалық жағдайлар мен проблемаларды талқылау шеңберінде тиімді қарым-қатынас жасау. 3. Оқытудың тиімділігін және түзетулердің қажеттілігін анықтау үшін білім алушылардың білімі мен дағдыларын бағалау.
		Дағдыны тану мүмкіндігі:
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
Қосымша еңбек функциясы 1: Физикалық медицина және оңалту дәрігерлері көрсететін медициналық қызметтердің көлемі мен сапасына сараптама жүргізу.	Дағды 1: Медициналық қызметтердің көлемі мен сапасына сараптама.	Машықтар: 1. "Физикалық медицина және оңалту (ересектер, балалар)" мамандығы шеңберінде көрсетілетін медициналық қызметтердің көлемі мен сапасын бақылау. 2. "Физикалық медицина және оңалту (ересектер, балалар)" мамандығы шеңберінде медициналық көмек көрсеткіштерін мониторингтеу дағдыларын меңгеру. 3. Ішкі істер органдарының, прокуратура мен соттың, сондай-ақ басқа да мемлекеттік органдардың қызметкерлеріне "Физикалық медицина және оңалту (ересектер, балалар)" мамандығы шеңберінде медициналық көмек көрсету және медициналық құжаттаманы жүргізу сапасы мәселелерінде консультациялық көмек көрсету. 4. Тәуекел факторларын анықтау және ұйым басшылығына физикалық медицина және оңалту дәрігерлері көрсететін медициналық қызметтердің сапасы саласындағы туындайтын жүйелік проблемалар туралы уақтылы хабарлау.
		Білімдер: 1. Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 28 қазандағы № ҚР ДСМ-164/2020 бұйрығы"Медициналық ұйымдарда құпия аудит жүргізу қағидаларын бекіту туралы"(Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 30 қазанда № 21561 болып тіркелді) 2. Денсаулық сақтау саласындағы сараптама түрлері. 3. Медициналық қызметтер мен ішкі аудит қызметінің сапасын сараптамалық бағалау. 4. Денсаулық сақтаудағы стандарттау. 5. Медициналық көмектің сапасына сараптама жүргізу әдістемесі (әдістері, технологиясы, талдауы, бағалауы, мониторингі).
		Дағдыны тану мүмкіндігі:
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады

Қосымша еңбек функциясы 2: Физикалық медицина және оңалту дәрігерлерінің қызметіне жаңа әдістер мен технологияларды дамыту және енгізу.	Дағды 1: Жаңа әдістер мен технологияларды дамыту және енгізу.		Машықтар:
			1. Ғылыми жарияланымдарды талдау, олардың нәтижелерінің сапасы мен дұрыстығын бағалау. 2. Өз тәжірибеге диагностика мен емдеудің жаңа әдістерін үйрену және енгізу. 3. Клиникалық сынақтарға қатысу, клиникалық практикадағы жаңа тәсілдердің тиімділігін бағалау.
			Білімдер:
			1. Мамандандырылған саладағы жаңа ағымдағы тенденциялар мен инновациялар және диагностика және емдеу әдістері. 2. Жаңа әдістер мен технологияларды енгізудің этикалық және құқықтық аспектілері.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Қарым-қатынас Эмпатия, эмоционалды интеллект Көшбасшылық Тәлімгерлік Ынтымақтастық және топтық жұмыс Кәсіби және әлеуметтік жауапкершілік Ұйымдастыру дағдылары Стрессті басқару Өзін-өзі ұйымдастыру және уақытты тиімді басқару Кәсіби этика Сапаға ұмтылу		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	"Медициналық оңалтуды көрсетуді ұйымдастыру стандартын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2023 жылғы 7 сәуірдегі № 65 бұйрығы (Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2023 жылғы 10 сәуірде № 32263 болып тіркелген).		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	7.1	Резидент дәрігер физикалық медицина және оңалту	
	7	Физикалық медицина және оңалту дәрігері (ересектер, балалар)	
	7	Физикалық медицина және оңалту дәрігері (балалар)	
14. Кәсіптің карточкасы «7.3 Физикалық медицина және оңалту дәрігері »:			
Топтың коды:	2213-2		
Қызмет атауының коды:	2213-2-001		
Кәсіптің атауы:	7.3 Физикалық медицина және оңалту дәрігері		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	7		
подуровень квалификации по ОРК:	7.3		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 21 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-305/2020 бұйрығы "Денсаулық сақтау саласындағы мамандықтар мен мамандандырулар номенклатурасын, денсаулық сақтау қызметкерлері лауазымдарының номенклатурасы мен біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы" (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 22 желтоқсанда № 21856 болып тіркелді.) Дәрігер (бейінді маман)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Денсаулық сақтау	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	"Физикалық медицина және оңалту дәрігері (ересектер, балалар)" біліктілігі. СБШ бойынша 7.2 кіші деңгейдегі осы біліктілік үшін алдыңғы жұмыс тәжірибесі кемінде 5 жыл. Мәлімделген мамандық бойынша денсаулық сақтау саласындағы маман сертификаты.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Кәсіптік қызметтің тереңдетілген мәселелеріне сәйкес келетін СБШ 7.3 (соңғы 5 жылда кемінде 7 кредит (210 сағат) көлемінде) кіші деңгейінің біліктілігін арттыру.		

Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:		
Қызметтің негізгі мақсаты:	Пациенттерге, негізгі ауруды емдеуде, сондай-ақ жіті жағдайлардан, хирургиялық араласулардан және жарақаттардан кейін, созылмалы аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде, тыныс-тіршілігі шектелген, функциялары мен құрылымдары бұзылған пациенттерге медициналық оңалтуды ұйымдастыру және жүргізу.	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Физикалық медицина және оңалту дәрігерлерінің қызметін ұйымдастыру, бақылау және тәлімгерлік.
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Физикалық медицина және оңалту дәрігерлері көрсететін медициналық қызметтердің көлемі мен сапасына сараптама жүргізу. 2. Физикалық медицина және оңалту дәрігерлерінің қызметіне жаңа әдістер мен технологияларды дамыту және енгізу.
Еңбек функциясы 1: Физикалық медицина және оңалту дәрігерлерінің қызметін ұйымдастыру, бақылау және тәлімгерлік.	Дағды 1: Физикалық медицина және оңалту дәрігерлерінің қызметін ұйымдастыру және бақылау.	Машықтар:
		1. Жоспарларды әзірлеуге қатысу және жұмыс уақытын оңтайландыру және тиімді жұмысты қамтамасыз ету мақсатында физикалық медицина және оңалту дәрігерлері арасында міндеттерді бөлу. 2. Физикалық медицина және оңалту дәрігерлерінің келісілген және тиімді қызметті қамтамасыз ету және пациенттердің қажеттіліктерін қанағаттандыру мақсатында медициналық практиканы ұйымдастырумен байланысты басқа мамандармен бірлескен жұмысын үйлестіру. 3. Физикалық медицина және оңалту саласындағы пациенттерді диагностикалау және емдеу процестерінің мониторингін ұйымдастыру және бағалау. 4. Қолданылатын емдеу әдістері мен құралдарының тиімділігін бағалауды жүргізу. 5. Медициналық стандарттар мен этикалық нормалар мен рәсімдердің сақталуын мониторингтеу шеңберінде медициналық көмектің асқыну жағдайларын немесе сапасының жеткіліксіздігін анықтау және талдау. 6. Көрсетілетін медициналық көмектің сапасын бағалау және емдеу нәтижелері мен пациенттің нәтижелерін талдау. 7. Физикалық медицина және оңалту саласындағы деректер мен тәжірибені талдау негізінде медициналық қызметтердің сапасын жақсарту.
		Білімдер:
		1. Бақылау нәтижелері мен ұсынымдарды талқылау үшін мамандармен және әріптестермен тиімді қарым-қатынас жасау дағдылары. 2. Денсаулық сақтау ұйымы бөлімшелерінің құрылымы мен функциялары. 3. Бөлімшелердің қызметін ұйымдастыруды, жоспарлауды, бақылауды және үйлестіруді қоса алғанда, денсаулық сақтаудағы басқару принциптері, әдістері. 4. Ресурстарды, міндеттер мен мақсаттарды ескере отырып, құрылымдық бөлімшелердің қызметін жоспарлау. 5. Медициналық және әкімшілік персоналды басқару және ынталандыру әдістері, жанжалдарды шешу және проблемаларды шешу дағдылары. 6. Құрылымдық бөлімшелердің жұмысы шеңберінде пациенттердің сапасы мен қауіпсіздігін қамтамасыз ету қағидаттары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады

	Дағды 2: Медициналық оңалту мәселелерінде тәлімгерлік және консультациялық қызметтер көрсету.	Машықтар: 1. Денсаулық сақтау ұйымында алғаш рет кәсіби қызметке кіріскен дәрігерлердің, резидент дәрігерлердің, тағылымдамашы дәрігерлердің тәлімгерлігін жүзеге асыру. 2. Күрделі клиникалық жағдайларда кәсіби тәжірибесі аз физикалық медицина және оңалту дәрігерлеріне консультациялық көмек көрсету. 3. Басқа мамандықтағы дәрігерлерге физикалық медицина және оңалту мәселелері бойынша кеңес беру. 4. Клиникалық жағдайды бағалау, асқынуларды диагностикалау, емдеу және алдын алу бойынша өз тәжірибесі мен білімі негізінде сараптамалық пікірлер ұсыну. 5. Сараптамалық ұсыныстарды іске асырғаннан кейін кері байланыс беру, нәтижелерді талдауға көмек көрсету.
		Білімдер: 1. Белсенді оқыту, симуляциялық оқыту, заманауи білім беру технологияларын қолдану әдістері. 2. Медициналық қызметкерлермен, оның ішінде клиникалық жағдайлар мен проблемаларды талқылау шеңберінде тиімді қарым-қатынас жасау. 3. Оқытудың тиімділігін және түзетулердің қажеттілігін анықтау үшін білім алушылардың білімі мен дағдыларын бағалау.
		Дағдыны тану мүмкіндігі:
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
Қосымша еңбек функциясы 1: Физикалық медицина және оңалту дәрігерлері көрсететін медициналық қызметтердің көлемі мен сапасына сараптама жүргізу.	Дағды 1: Медициналық қызметтердің көлемі мен сапасына сараптама.	Машықтар: 1. "Физикалық медицина және оңалту (ересектер, балалар)" мамандығы шеңберінде көрсетілетін медициналық қызметтердің көлемі мен сапасын бақылау. 2. "Физикалық медицина және оңалту (ересектер, балалар)" мамандығы шеңберінде медициналық көмек көрсеткіштерін мониторингтеу дағдыларын меңгеру. 3. Ішкі істер органдарының, прокуратура мен соттың, сондай-ақ басқа да мемлекеттік органдардың қызметкерлеріне "Физикалық медицина және оңалту (ересектер, балалар)" мамандығы шеңберінде медициналық көмек көрсету және медициналық құжаттаманы жүргізу сапасы мәселелерінде консультациялық көмек көрсету. 4. Тәуекел факторларын анықтау және ұйым басшылығына физикалық медицина және оңалту дәрігерлері көрсететін медициналық қызметтердің сапасы саласындағы туындайтын жүйелік проблемалар туралы уақтылы хабарлау.
		Білімдер: 1. "Медициналық ұйымдарда құпия аудит жүргізу қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 28 қазандағы № ҚР ДСМ-164/2020 бұйрығы (Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2020 жылғы 30 қазанда № 21561 болып тіркелген). 2. Денсаулық сақтау саласындағы сараптама түрлері. 3. Медициналық қызметтер мен ішкі аудит қызметінің сапасын сараптамалық бағалау. 4. Денсаулық сақтаудағы стандарттау. 5. Медициналық көмектің сапасына сараптама жүргізу әдістемесі (әдістері, технологиясы, талдауы, бағалауы, мониторингі).
		Дағдыны тану мүмкіндігі:
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады

Қосымша еңбек функциясы 2: Физикалық медицина және оңалту дәрігерлерінің қызметіне жаңа әдістер мен технологияларды дамыту және енгізу.	Дағды 1: Жаңа әдістер мен технологияларды дамыту және енгізу.	Машықтар:	
		1. Ғылыми жарияланымдарды талдау, олардың нәтижелерінің сапасы мен дұрыстығын бағалау. 2. Өз тәжірибеге диагностика мен емдеудің жаңа әдістерін үйрену және енгізу. 3. Клиникалық сынақтарға қатысу, клиникалық практикадағы жаңа тәсілдердің тиімділігін бағалау.	
		Білімдер:	
		1. Мамандандырылған саладағы жаңа ағымдағы тенденциялар мен инновациялар және диагностика және емдеу әдістері. 2. Жаңа әдістер мен технологияларды енгізудің этикалық және құқықтық аспектілері.	
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады	
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Қарым-қатынас Эмпатия, эмоционалды интеллект Көшбасшылық Тәлімгерлік Ынтымақтастық және топтық жұмыс Кәсіби және әлеуметтік жауапкершілік Ұйымдастыру дағдылары Стрессті басқару Өзін-өзі ұйымдастыру және уақытты тиімді басқару Кәсіби этика Сапаға ұмтылу		
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	"Медициналық оңалтуды көрсетуді ұйымдастыру стандартын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2023 жылғы 7 сәуірдегі № 65 бұйрығы (Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2023 жылғы 10 сәуірде № 32263 болып тіркелген).		
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:	
	7.1	Резидент дәрігер физикалық медицина және оңалту	
	7	Физикалық медицина және оңалту дәрігері (ересектер)	
	7	Физикалық медицина және оңалту дәрігері (балалар)	
15. Кәсіптің карточкасы «7.3 Физикалық медицина және оңалту дәрігері (балалар)»:			
Топтың коды:	2213-2		
Қызмет атауының коды:	2213-2-003		
Кәсіптің атауы:	7.3 Физикалық медицина және оңалту дәрігері (балалар)		
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	7		
подуровень квалификации по ОРК:	7.3		
БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 21 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-305/2020 бұйрығы "Денсаулық сақтау саласындағы мамандықтар мен мамандандырулар номенклатурасын, денсаулық сақтау қызметкерлері лауазымдарының номенклатурасы мен біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы" (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 22 желтоқсанда № 21856 болып тіркелді.) Дәрігер (бейінді маман)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Денсаулық сақтау	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	"Физикалық медицина және оңалту дәрігері (балалар)" біліктілігі. СБШ бойынша 7.2 кіші деңгейдегі осы біліктілік үшін алдыңғы жұмыс тәжірибесі кемінде 5 жыл. Мәлімделген мамандық бойынша денсаулық сақтау саласындағы маман сертификаты.		
Формалды емес және информалы біліммен байланыс:	Кәсіптік қызметтің тереңдетілген мәселелеріне сәйкес келетін СБШ 7.3 (соңғы 5 жылда кемінде 7 кредит (210 сағат) көлемінде) кіші деңгейінің біліктілігін арттыру.		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			

Қызметтің негізгі мақсаты:	Пациенттерге, негізгі ауруды емдеуде, сондай-ақ жіті жағдайлардан, хирургиялық араласулардан және жарақаттардан кейін, созылмалы аурулар және (немесе) жағдайлар кезінде, тыныс-тіршілігі шектелген, функциялары мен құрылымдары бұзылған пациенттерге медициналық оңалтуды ұйымдастыру және жүргізу.	
Еңбек функциялардың сипаттамасы		
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. Физикалық медицина және оңалту дәрігерлерінің қызметін ұйымдастыру, бақылау және тәлімгерлік.
	Қосымша еңбек функциялары:	1. Физикалық медицина және оңалту дәрігерлері көрсететін медициналық қызметтердің көлемі мен сапасына сараптама жүргізу. 2. Физикалық медицина және оңалту дәрігерлерінің қызметіне жаңа әдістер мен технологияларды дамыту және енгізу.
Еңбек функциясы 1: Физикалық медицина және оңалту дәрігерлерінің қызметін ұйымдастыру, бақылау және тәлімгерлік.	Дағды 1: Медициналық оңалту мәселелерінде тәлімгерлік және консультациялық қызметтер көрсету.	Машықтар:
		1. Денсаулық сақтау ұйымында алғаш рет кәсіби қызметке кіріскен дәрігерлердің, резидент дәрігерлердің, тағылымдамашы дәрігерлердің тәлімгерлігін жүзеге асыру. 2. Күрделі клиникалық жағдайларда кәсіби тәжірибесі аз физикалық медицина және оңалту дәрігерлеріне консультациялық көмек көрсету. 3. Басқа мамандықтағы дәрігерлерге физикалық медицина және оңалту мәселелері бойынша кеңес беру. 4. Клиникалық жағдайды бағалау, асқынуларды диагностикалау, емдеу және алдын алу бойынша өз тәжірибесі мен білімі негізінде сараптамалық пікірлер ұсыну. 5. Сараптамалық ұсыныстарды іске асырғаннан кейін кері байланыс беру, нәтижелерді талдауға көмек көрсету.
		Білімдер:
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады

	Дағды 2: Физикалық медицина және оңалту дәрігерлерінің қызметін ұйымдастыру және бақылау.	Машықтар: 1. Жоспарларды әзірлеуге қатысу және жұмыс уақытын оңтайландыру және тиімді жұмысты қамтамасыз ету мақсатында физикалық медицина және оңалту дәрігерлері арасында міндеттерді бөлу. 2. Физикалық медицина және оңалту дәрігерлерінің келісілген және тиімді қызметті қамтамасыз ету және пациенттердің қажеттіліктерін қанағаттандыру мақсатында медициналық практиканы ұйымдастырумен байланысты басқа мамандармен бірлескен жұмысын үйлестіру. 3. Физикалық медицина және оңалту саласындағы пациенттерді диагностикалау және емдеу процестерінің мониторингін ұйымдастыру және бағалау. 4. Қолданылатын емдеу әдістері мен құралдарының тиімділігін бағалауды жүргізу. 5. Медициналық стандарттар мен этикалық нормалар мен рәсімдердің сақталуын мониторингтеу шеңберінде медициналық көмектің асқыну жағдайларын немесе сапасының жеткіліксіздігін анықтау және талдау. 6. Көрсетілетін медициналық көмектің сапасын бағалау және емдеу нәтижелері мен пациенттің нәтижелерін талдау. 7. Физикалық медицина және оңалту саласындағы деректер мен тәжірибені талдау негізінде медициналық қызметтердің сапасын жақсарту. Білімдер: 1. Бақылау нәтижелері мен ұсынымдарды талқылау үшін мамандармен және әріптестермен тиімді қарым-қатынас жасау дағдылары. 2. Денсаулық сақтау ұйымы бөлімшелерінің құрылымы мен функциялары. 3. Бөлімшелердің қызметін ұйымдастыруды, жоспарлауды, бақылауды және үйлестіруді қоса алғанда, денсаулық сақтаудағы басқару принциптері, әдістері. 4. Ресурстарды, міндеттер мен мақсаттарды ескере отырып, құрылымдық бөлімшелердің қызметін жоспарлау. 5. Медициналық және әкімшілік персоналды басқару және ынталандыру әдістері, жанжалдарды шешу және проблемаларды шешу дағдылары. 6. Құрылымдық бөлімшелердің жұмысы шеңберінде пациенттердің сапасы мен қауіпсіздігін қамтамасыз ету қағидаттары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
Қосымша еңбек функциясы 1: Физикалық медицина және оңалту дәрігерлері көрсететін медициналық қызметтердің көлемі мен сапасына сараптама жүргізу.	Дағды 1: Медициналық қызметтердің көлемі мен сапасына сараптама.	Машықтар: 1. "Физикалық медицина және оңалту (балалар)" мамандығы шеңберінде көрсетілетін медициналық қызметтердің көлемі мен сапасын бақылау. 2. "Физикалық медицина және оңалту (балалар)" мамандығы шеңберінде медициналық көмек көрсеткіштерін мониторингтеу дағдыларын меңгеру. 3. Ішкі істер органдарының, прокуратура мен соттың, сондай-ақ басқа да мемлекеттік органдардың қызметкерлеріне "Физикалық медицина және оңалту (балалар)" мамандығы шеңберінде медициналық көмек көрсету және медициналық құжаттаманы жүргізу сапасы мәселелерінде консультациялық көмек көрсету. 4. Тәуекел факторларын анықтау және ұйым басшылығына физикалық медицина және оңалту дәрігерлері көрсететін медициналық қызметтердің сапасы саласындағы туындайтын жүйелік проблемалар туралы уақтылы хабарлау.

		Білімдер:
		1. "Медициналық ұйымдарда құпия аудит жүргізу қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 28 қазандағы № ҚР ДСМ-164/2020 бұйрығы (Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2020 жылғы 30 қазанда № 21561 болып тіркелген). 2. Денсаулық сақтау саласындағы сараптама түрлері. 3. Медициналық қызметтер мен ішкі аудит қызметінің сапасын сараптамалық бағалау. 4. Денсаулық сақтаудағы стандарттау. 5. Медициналық көмектің сапасына сараптама жүргізу әдістемесі (әдістері, технологиясы, талдауы, бағалауы, мониторингі).
Қосымша еңбек функциясы 2: Физикалық медицина және оңалту дәрігерлерінің қызметіне жаңа әдістер мен технологияларды дамыту және енгізу.	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
	Дағды 1: Жаңа әдістер мен технологияларды дамыту және енгізу.	Машықтар:
		1. Ғылыми жарияланымдарды талдау, олардың нәтижелерінің сапасы мен дұрыстығын бағалау. 2. Өз тәжірибеге диагностика мен емдеудің жаңа әдістерін үйрену және енгізу. 3. Клиникалық сынақтарға қатысу, клиникалық практикадағы жаңа тәсілдердің тиімділігін бағалау.
		Білімдер:
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	1. Мамандандырылған саладағы жаңа ағымдағы тенденциялар мен инновациялар және диагностика және емдеу әдістері. 2. Жаңа әдістер мен технологияларды енгізудің этикалық және құқықтық аспектілері.
		Дағдыларын тану ұсынылады
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Қарым-қатынас Эмпатия, эмоционалды интеллект Көшбасшылық Тәлімгерлік Ынтымақтастық және топтық жұмыс Кәсіби және әлеуметтік жауапкершілік Ұйымдастыру дағдылары Стрессті басқару Өзін-өзі ұйымдастыру және уақытты тиімді басқару Кәсіби этика Сапаға ұмтылу	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	"Медициналық оңалтуды көрсетуді ұйымдастыру стандартын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2023 жылғы 7 сәуірдегі № 65 бұйрығы (Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2023 жылғы 10 сәуірде № 32263 болып тіркелген).	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	7.1	Резидент дәрігер физикалық медицина және оңалту
	7	Физикалық медицина және оңалту дәрігері (ересектер)
	7	Физикалық медицина және оңалту дәрігері (ересектер, балалар)
16. Кәсіптің карточкасы «7.4 Физикалық медицина және оңалту дәрігері »:		
Топтың коды:	2213-2	
Қызмет атауының коды:	2213-2-001	
Кәсіптің атауы:	7.4 Физикалық медицина және оңалту дәрігері	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	7	
подуровень квалификации по ОРК:	7.4	

БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 21 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-305/2020 бұйрығы "Денсаулық сақтау саласындағы мамандықтар мен мамандандырулар номенклатурасын, денсаулық сақтау қызметкерлері лауазымдарының номенклатурасы мен біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы" (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 22 желтоқсанда № 21856 болып тіркелді.) Дәрігер (бейінді маман)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Денсаулық сақтау	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	"Физикалық медицина және оңалту дәрігері (ересектер, балалар)" біліктілігі. СБШ бойынша 7.3 кіші деңгейдегі осы біліктілік үшін алдыңғы жұмыс тәжірибесі кемінде 5 жыл. Мәлімделген мамандық бойынша денсаулық сақтау саласындағы маман сертификаты.		
Формалды емес және информформалы біліммен байланыс:	Кәсіби қызметтің инновациялық, озық технологияларының тереңдетілген мәселелеріне сәйкес келетін СБШ бойынша 7.4 кіші деңгейдегі біліктілікті арттыру (соңғы 5 жылда кемінде 7 кредит (210 сағат) көлемінде), оның ішінде медициналық қызметтер (көмек) сапасына тәуелсіз сараптама жүргізу мәселелері бойынша кемінде 4 кредит (120 сағат).		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Пациенттерге, негізгі ауруды емдеу кезінде, сондай-ақ жіті жай-күйлерден, хирургиялық араласулардан және жарақаттардан кейін, созылмалы аурулар және (немесе) жай-күйлер кезінде, тыныс-тіршілігі шектелген, функциялары мен құрылымдары бұзылған пациенттерге медициналық оңалтуды ұйымдастыру және жүргізу, иеленуге тиіс іскерліктер, дағдылар мен білімдер бөлігінде медициналық көрсетілетін қызметтердің көлемі мен сапасын сараптау және физикалық медицина және оңалту саласындағы қолданыстағы нормативтік құқықтық актілердің талаптарына сәйкес келу.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. "Физикалық медицина және оңалту (ересектер, балалар)"мамандығы бойынша медициналық көмектің сапасын басқару.	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. "Физикалық медицина және оңалту (ересектер, балалар)"мамандығы бойынша мамандандырылған медициналық көмектің және жоғары технологиялық медициналық қызметтердің тиімділігі мен сапасы проблемаларын шешуді әдістемелік қамтамасыз ету 2. Денсаулық сақтау саласындағы академиялық қызмет.	
Еңбек функциясы 1: "Физикалық медицина және оңалту (ересектер, балалар)"мамандығы бойынша медициналық көмектің сапасын басқару.	Дағды 1: "Физикалық медицина және оңалту (ересектер, балалар)" мамандығы шеңберінде көрсетілетін медициналық көмектің көлемі мен сапасына сараптама.	Машықтар:	
		1. "Физикалық медицина және оңалту (ересектер, балалар)" мамандығы шеңберінде көрсетілетін медициналық қызметтердің көлемі мен сапасын бақылау. 2. "Физикалық медицина және оңалту (ересектер, балалар)" мамандығы шеңберінде медициналық көмек көрсеткіштерін мониторингтеу дағдыларын меңгеру. 3. Ішкі істер органдарының, прокуратура мен соттың, сондай-ақ басқа да мемлекеттік органдардың қызметкерлеріне "Физикалық медицина және оңалту (ересектер, балалар)" мамандығы шеңберінде медициналық көмек көрсету және медициналық құжаттаманы жүргізу сапасы мәселелерінде консультациялық көмек көрсету. 4. Анықталған медициналық қателіктерге, олардың себеп-салдарлық байланыстарына, жағымсыз салдарларына және олардың алдын алу мүмкіндіктеріне талдау, ресімделген сипаттама жүргізу. 5. Тәуекел факторларын анықтау және ұйым басшылығына физикалық медицина және оңалту дәрігерлері көрсететін медициналық қызметтердің сапасы саласындағы туындайтын жүйелік проблемалар туралы уақтылы хабарлау.	

		Білімдер:
		1. "Медициналық ұйымдарда құпия аудит жүргізу қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 28 қазандағы № ҚР ДСМ-164/2020 бұйрығы (Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2020 жылғы 30 қазанда № 21561 болып тіркелген). 2. Денсаулық сақтау саласындағы сараптама түрлері. 3. Медициналық қызметтер мен ішкі аудит қызметінің сапасын сараптамалық бағалау. 4. Денсаулық сақтаудағы стандарттау. 5. Медициналық көмектің сапасына сараптама жүргізу әдістемесі (әдістері, технологиясы, талдауы, бағалауы, мониторингі).
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
	Дағды 2: Диагностика мен емдеудің жаңа әдістерін енгізу және сапасын жақсарту бойынша іс-шараларды әзірлеу және өткізу.	Машықтар: 1. Пациенттерге (ересектер, балалар) медициналық көмектің сапасын қамтамасыз ету мақсатында бейінді бөлімшелердің әлеуетін арттыру дағдыларын дамыту. 2. Медициналық қызметтердің сапасы мәселелері бойынша бейінді бөлімшелердің медициналық персоналына әдіснамалық қолдау көрсету. 3. Өз тәжірибеге диагностика мен емдеудің жаңа әдістерін үйрену және енгізу. 4. Клиникалық сынақтарға қатысу, клиникалық практикадағы жаңа тәсілдердің тиімділігін бағалау. 5. Физикалық медицина мен оңалтудың медициналық практикасына жаңа технологиялардың табысты трансфертін қамтамасыз ету дағдыларын меңгеру. Білімдер: 1. Статистикалық талдау мен болжаудың сандық әдістері. Медициналық көмектің тиімділігі мен сапасын бағалау көрсеткіштері мен критерийлері 2. Физикалық медицина және оңалту саласындағы өзекті технологиялар мен зерттеулер. 3. Жаңа медициналық технологияларды трансферттеу процесі, оның ішінде олардың әлеуетін бағалау және тәжірибеге интеграциялау. 4. Ұйымдағы өзгерістерді басқару негіздері. 5. Жаңа әдістер мен технологияларды келісу және енгізу үшін медициналық персоналмен, әкімшілік персоналмен және басқа құрылымдармен өзара әрекеттесу.
Қосымша еңбек функциясы 1: "Физикалық медицина және оңалту (ересектер, балалар)"мамандығы бойынша мамандандырылған медициналық көмектің және жоғары технологиялық медициналық қызметтердің тиімділігі мен сапасы проблемаларын шешуді әдістемелік қамтамасыз ету	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
	Дағды 1: Медициналық оңалту кезінде стандарттарды, диагностика мен емдеудің клиникалық хаттамаларын, алгоритмдер мен нұсқаулықтарды әзірлеу.	Машықтар: 1. Дәлелдерді жүйелі іздеу және ақпаратты сыни талдау негізінде медициналық оңалту кезінде стандарттарды, клиникалық хаттамаларды, алгоритмдерді, нұсқаулықтар мен әдістемелік әзірлемелерді әзірлеу. 2. Республика және халықаралық ынтымақтастық деңгейінде медициналық оңалту көрсету кезінде даму және жаңғырту жөніндегі нормативтік құқықтық актілерді, тұжырымдамаларды, жобалар мен бағдарламаларды әзірлеуге қатысу.

		Білімдер:
		1. Дәлелді медицинаға негізделген стандарттарды, клиникалық хаттамаларды, алгоритмдерді және нұсқаулықтарды әзірлеу бойынша нұсқаулар мен әдістемелік ұсыныстар. 2. Медициналық көмектің сапасын бағалау әдістері, оның ішінде аудит және диагностика мен емдеудің тиімділігін бағалау, этикалық стандарттар және пациенттердің құқықтары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
	Дағды 2: Медициналық оңалту кезінде стандарттарды, диагностика мен емдеудің клиникалық хаттамаларын, алгоритмдер мен нұсқаулықтарды сараптау.	Машықтар: 1. Стандарттарға, клиникалық хаттамаларға, алгоритмдерге және нұсқауларға сараптама/рецензия жүргізу. 2. Стандарттарды, хаттамаларды және нұсқауларды жақсарту бойынша ұсыныстарды тұжырымдау және оларға өзгерістер немесе толықтырулар ұсыну. 3. Стандарттарды, клиникалық хаттамаларды, алгоритмдер мен нұсқаулықтарды әзірлеу сапасы туралы сараптамалық қорытынды қалыптастыру. 4. Қызметкерлерді оқыту және олардың сәтті орындалуын бақылау арқылы клиникалық тәжірибеге өзгерістер енгізу процесін қолдау. Білімдер: 1. Стандарттарды, клиникалық хаттамаларды, алгоритмдерді және нұсқауларды сараптау/рецензиялау ережелері мен әдістері. 2. Стандарттарды, клиникалық хаттамаларды, алгоритмдер мен нұсқаулықтарды әзірлеу сапасы бойынша сараптамалық қорытынды қалыптастыру қағидалары.
Қосымша еңбек функциясы 2: Денсаулық сақтау саласындағы академиялық қызмет.	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
	Дағды 1: Оқытушылық қызметке қатысу.	Машықтар: 1. Медицина қызметкерлерінің біліктілігін арттыру. 2. Бейресми медициналық білім беру іс-шараларын (шеберлік сыныптары, семинарлар және т.б.) өткізу. 3. Студенттер мен резиденттерді оқытуға қатысу. 4. Білім беру бағдарламаларын, медициналық білім беру материалдары мен стандарттарын әзірлеуге қатысу. Білімдер: 1. Білім беру бағдарламаларын әзірлеу және бағалау принциптері. 2. Оқыту нәтижелерін тұжырымдау және оларды бағалау принциптері. 3. Мақсатты аудиторияның қажеттіліктері мен дайындық деңгейі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
	Дағды 2: Зерттеу қызметіне қатысу.	Машықтар: 1. Алдын алу мен емдеудің жаңа әдістерін әзірлеу мақсатында физикалық медицина және оңалту саласындағы зерттеулерді қолдау және жүргізу. 2. Физикалық медицина және оңалту саласындағы ғылыми жобаларға жетекшілік ету. 3. Ғылыми комитеттердің жұмысына қатысу. 4. Медициналық әдебиеттерге, зерттеулер мен бағдарламаларға сараптамалық бағалаулар мен шолулар жүргізу. 5. Ғылыми мақалалар мен баяндамалар жариялау.

		Білімдер: 1. Зерттеу субъектісі ретінде адамның қатысуымен зерттеулерді жоспарлау мен жүргізудің, сондай-ақ зерттеу нәтижелерін құжаттау мен ұсынудың этикалық және ғылыми стандарты. 2. Ғылыми жобалардың бюджеттерін қаржыландыру және басқару. 3. Күрделі деректерді статистикалық талдау және түсіндіру әдістерін сараптамалық білу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
	Дағды 3: Денсаулық пен денсаулық сақтауды насихаттау.	Машықтар: 1. Мамандық бейіні бойынша медициналық білімді тарату және халыққа білім беру үшін бұқаралық ақпарат құралдарында қоғамдық баяндамалар (сұхбаттар, жарияланымдар). 2. Мамандық бейіні бойынша өңірлік немесе ұлттық деңгейде денсаулық сақтау мәселелері жөніндегі комиссиялар мен жұмыс топтарына қатысу. 3. Пациенттердің денсаулығын жақсартуға және қоғамды мамандық бейіні бойынша оқытуға бағытталған қоғамдық бағдарламалық бастамаларға қатысу. 4. Физикалық медицина мен оңалту саласындағы бірлескен күш-жігер үшін қоғамдық ұйымдармен, дәрігерлермен, ғалымдармен, мектептермен және басқа институттармен өзара әрекеттесу.
		Білімдер: 1. Денсаулықты ілгерілету принциптері. 2. Қоғамдық денсаулық сақтау негіздері және осы саладағы дәрігерлердің рөлі. 3. Денсаулықтың әлеуметтік және экологиялық детерминанттары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Қарым-қатынас Эмпатия, эмоционалды интеллект Тәлімгерлік Адаптивті көшбасшылық және топтық жұмыс Сыни тұрғыдан ойлау Кәсіби және әлеуметтік жауапкершілік Өзін-өзі ұйымдастыру және уақытты тиімді басқару Стрессті басқару Оқытушылық және зерттеу дағдыларын дамытуға ұмтылу Сапа мен қауіпсіздікке ұмтылу	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	"Медициналық оңалтуды көрсетуді ұйымдастыру стандартын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2023 жылғы 7 сәуірдегі № 65 бұйрығы (Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2023 жылғы 10 сәуірде № 32263 болып тіркелген).	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	7.1	Резидент дәрігер физикалық медицина және оңалту
	7	Физикалық медицина және оңалту дәрігері (ересектер)
	7	Физикалық медицина және оңалту дәрігері (балалар)
17. Кәсіптің карточкасы «7.4 Физикалық медицина және оңалту дәрігері (балалар)»:		
Топтың коды:	2213-2	
Қызмет атауының коды:	2213-2-003	
Кәсіптің атауы:	7.4 Физикалық медицина және оңалту дәрігері (балалар)	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	7	
подуровень квалификации по ОРК:	7.4	

БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 21 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-305/2020 бұйрығы "Денсаулық сақтау саласындағы мамандықтар мен мамандандырулар номенклатурасын, денсаулық сақтау қызметкерлері лауазымдарының номенклатурасы мен біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы" (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 22 желтоқсанда № 21856 болып тіркелді.) Дәрігер (бейінді маман)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Денсаулық сақтау	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	"Физикалық медицина және оңалту дәрігері (балалар)" біліктілігі. СБШ бойынша 7.3 кіші деңгейдегі осы біліктілік үшін алдыңғы жұмыс тәжірибесі кемінде 5 жыл. Мәлімделген мамандық бойынша денсаулық сақтау саласындағы маман сертификаты.		
Формалды емес және информформалы біліммен байланыс:	Кәсіби қызметтің инновациялық, озық технологияларының тереңдетілген мәселелеріне сәйкес келетін СБШ бойынша 7.4 кіші деңгейдегі біліктілікті арттыру (соңғы 5 жылда кемінде 7 кредит (210 сағат) көлемінде), оның ішінде медициналық қызметтер (көмек) сапасына тәуелсіз сараптама жүргізу мәселелері бойынша кемінде 4 кредит (120 сағат).		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Пациенттерге, негізгі ауруды емдеу кезінде, сондай-ақ жіті жай-күйлерден, хирургиялық араласулардан және жарақаттардан кейін, созылмалы аурулар және (немесе) жай-күйлер кезінде, тыныс-тіршілігі шектелген, функциялары мен құрылымдары бұзылған пациенттерге медициналық оңалтуды ұйымдастыру және жүргізу, иеленуге тиіс іскерліктер, дағдылар мен білімдер бөлігінде медициналық көрсетілетін қызметтердің көлемі мен сапасын сараптау және физикалық медицина және оңалту саласындағы қолданыстағы нормативтік құқықтық актілердің талаптарына сәйкес келу.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. "Физикалық медицина және оңалту (балалар)"мамандығы бойынша медициналық көмектің сапасын басқару.	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. "Физикалық медицина және оңалту (балалар)"мамандығы бойынша мамандандырылған медициналық көмектің және жоғары технологиялық медициналық қызметтердің тиімділігі мен сапасы проблемаларын шешуді әдістемелік қамтамасыз ету 2. Денсаулық сақтау саласындағы академиялық қызмет.	
Еңбек функциясы 1: "Физикалық медицина және оңалту (балалар)"мамандығы бойынша медициналық көмектің сапасын басқару.	Дағды 1: "Физикалық медицина және оңалту (балалар)"мамандығы шеңберінде көрсетілетін медициналық көмектің көлемі мен сапасына сараптама.	Машықтар:	
		1. "Физикалық медицина және оңалту (балалар)"мамандығы шеңберінде көрсетілетін медициналық қызметтердің көлемі мен сапасын бақылау. 2. "Физикалық медицина және оңалту (балалар)"мамандығы шеңберінде медициналық көмек көрсеткіштерін мониторингтеу дағдыларын меңгеру. 3. Ішкі істер органдарының, прокуратура мен соттың, сондай-ақ басқа да мемлекеттік органдардың қызметкерлеріне "Физикалық медицина және оңалту (балалар)"мамандығы шеңберінде медициналық көмек көрсету және медициналық құжаттаманы жүргізу сапасы мәселелерінде консультациялық көмек көрсету. 4. Анықталған медициналық қателіктерге, олардың себеп-салдарлық байланыстарына, жағымсыз салдарларына және олардың алдын алу мүмкіндіктеріне талдау, ресімделген сипаттама жүргізу. 5. Тәуекел факторларын анықтау және ұйым басшылығына физикалық медицина және оңалту дәрігерлері көрсететін медициналық қызметтердің сапасы саласындағы туындайтын жүйелік проблемалар туралы уақтылы хабарлау.	

		Білімдер: 1. "Медициналық ұйымдарда құпия аудит жүргізу қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 28 қазандағы № ҚР ДСМ-164/2020 бұйрығы (Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2020 жылғы 30 қазанда № 21561 болып тіркелген). 2. Денсаулық сақтау саласындағы сараптама түрлері. 3. Медициналық қызметтер мен ішкі аудит қызметінің сапасын сараптамалық бағалау. 4. Денсаулық сақтаудағы стандарттау. 5. Медициналық көмектің сапасына сараптама жүргізу әдістемесі (әдістері, технологиясы, талдауы, бағалауы, мониторингі).
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
	Дағды 2: Диагностика мен емдеудің жаңа әдістерін енгізу және сапасын жақсарту бойынша іс-шараларды әзірлеу және өткізу.	Машықтар: 1. Пациенттерге (балалар) медициналық көмектің сапасын қамтамасыз ету мақсатында бейінді бөлімшелердің әлеуетін арттыру дағдыларын дамыту. 2. Медициналық қызметтердің сапасы мәселелері бойынша бейінді бөлімшелердің медициналық персоналына әдіснамалық қолдау көрсету. 3. Өз тәжірибеге диагностика мен емдеудің жаңа әдістерін үйрену және енгізу. 4. Клиникалық сынақтарға қатысу, клиникалық практикадағы жаңа тәсілдердің тиімділігін бағалау. 5. Физикалық медицина мен оңалтудың медициналық практикасына жаңа технологиялардың табысты трансфертін қамтамасыз ету дағдыларын меңгеру. Білімдер: 1. Статистикалық талдау мен болжаудың сандық әдістері. Медициналық көмектің тиімділігі мен сапасын бағалау көрсеткіштері мен критерийлері 2. Физикалық медицина және оңалту саласындағы өзекті технологиялар мен зерттеулер. 3. Жаңа медициналық технологияларды трансферттеу процесі, оның ішінде олардың әлеуетін бағалау және тәжірибеге интеграциялау. 4. Ұйымдағы өзгерістерді басқару негіздері. 5. Жаңа әдістер мен технологияларды келісу және енгізу үшін медициналық персоналмен, әкімшілік персоналмен және басқа құрылымдармен өзара әрекеттесу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
Қосымша еңбек функциясы 1: "Физикалық медицина және оңалту (балалар)"мамандығы бойынша мамандандырылған медициналық көмектің және жоғары технологиялық медициналық қызметтердің тиімділігі мен сапасы проблемаларын шешуді әдістемелік қамтамасыз ету	Дағды 1: Медициналық оңалту кезінде стандарттарды, диагностика мен емдеудің клиникалық хаттамаларын, алгоритмдер мен нұсқаулықтарды әзірлеу.	Машықтар: 1. Дәлелдерді жүйелі іздеу және ақпаратты сыни талдау негізінде медициналық оңалту кезінде стандарттарды, клиникалық хаттамаларды, алгоритмдерді, нұсқаулықтар мен әдістемелік әзірлемелерді әзірлеу. 2. Республика және халықаралық ынтымақтастық деңгейінде медициналық оңалту көрсету кезінде даму және жаңғырту жөніндегі нормативтік құқықтық актілерді, тұжырымдамаларды, жобалар мен бағдарламаларды әзірлеуге қатысу.

		Білімдер:
		1. Дәлелді медицинаға негізделген стандарттарды, клиникалық хаттамаларды, алгоритмдерді және нұсқаулықтарды әзірлеу бойынша нұсқаулар мен әдістемелік ұсыныстар. 2. Медициналық көмектің сапасын бағалау әдістері, оның ішінде аудит және диагностика мен емдеудің тиімділігін бағалау, этикалық стандарттар және пациенттердің құқықтары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
	Дағды 2: Медициналық оңалту кезінде стандарттарды, диагностика мен емдеудің клиникалық хаттамаларын, алгоритмдер мен нұсқаулықтарды сараптау.	Машықтар: 1. Стандарттарға, клиникалық хаттамаларға, алгоритмдерге және нұсқауларға сараптама/рецензия жүргізу. 2. Стандарттарды, хаттамаларды және нұсқауларды жақсарту бойынша ұсыныстарды тұжырымдау және оларға өзгерістер немесе толықтырулар ұсыну. 3. Стандарттарды, клиникалық хаттамаларды, алгоритмдер мен нұсқаулықтарды әзірлеу сапасы туралы сараптамалық қорытынды қалыптастыру. 4. Қызметкерлерді оқыту және олардың сәтті орындалуын бақылау арқылы клиникалық тәжірибеге өзгерістер енгізу процесін қолдау.
		Білімдер: 1. Стандарттарды, клиникалық хаттамаларды, алгоритмдерді және нұсқауларды сараптау/рецензиялау ережелері мен әдістері. 2. Стандарттарды, клиникалық хаттамаларды, алгоритмдер мен нұсқаулықтарды әзірлеу сапасы бойынша сараптамалық қорытынды қалыптастыру қағидалары.
Қосымша еңбек функциясы 2: Денсаулық сақтау саласындағы академиялық қызмет.	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
	Дағды 1: Оқытушылық қызметке қатысу.	Машықтар: 1. Медицина қызметкерлерінің біліктілігін арттыру. 2. Бейресми медициналық білім беру іс-шараларын (шеберлік сыныптары, семинарлар және т.б.) өткізу. 3. Студенттер мен резиденттерді оқытуға қатысу. 4. Білім беру бағдарламаларын, медициналық білім беру материалдары мен стандарттарын әзірлеуге қатысу.
		Білімдер: 1. Білім беру бағдарламаларын әзірлеу және бағалау принциптері. 2. Оқыту нәтижелерін тұжырымдау және оларды бағалау принциптері. 3. Мақсатты аудиторияның қажеттіліктері мен дайындық деңгейі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
	Дағды 2: Зерттеу қызметіне қатысу.	Машықтар: 1. Алдын алу мен емдеудің жаңа әдістерін әзірлеу мақсатында физикалық медицина және оңалту саласындағы зерттеулерді қолдау және жүргізу. 2. Физикалық медицина және оңалту саласындағы ғылыми жобаларға жетекшілік ету. 3. Ғылыми комитеттердің жұмысына қатысу. 4. Медициналық әдебиеттерге, зерттеулер мен бағдарламаларға сараптамалық бағалаулар мен шолулар жүргізу. 5. Ғылыми мақалалар мен баяндамалар жариялау.

		Білімдер:
		1. Зерттеу субъектісі ретінде адамның қатысуымен зерттеулерді жоспарлау мен жүргізудің, сондай-ақ зерттеу нәтижелерін құжаттау мен ұсынудың этикалық және ғылыми стандарты. 2. Ғылыми жобалардың бюджеттерін қаржыландыру және басқару. 3. Күрделі деректерді статистикалық талдау және түсіндіру әдістерін сараптамалық білу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
	Дағды 3: Денсаулық пен денсаулық сақтауды насихаттау.	Машықтар: 1. Мамандық бейіні бойынша медициналық білімді тарату және халыққа білім беру үшін бұқаралық ақпарат құралдарында қоғамдық баяндамалар (сұхбаттар, жарияланымдар). 2. Мамандық бейіні бойынша өңірлік немесе ұлттық деңгейде денсаулық сақтау мәселелері жөніндегі комиссиялар мен жұмыс топтарына қатысу. 3. Пациенттердің денсаулығын жақсартуға және қоғамды мамандық бейіні бойынша оқытуға бағытталған қоғамдық бағдарламалық бастамаларға қатысу. 4. Физикалық медицина мен оңалту саласындағы бірлескен күш-жігер үшін қоғамдық ұйымдармен, дәрігерлермен, ғалымдармен, мектептермен және басқа институттармен өзара әрекеттесу.
		Білімдер: 1. Денсаулықты ілгерілету принциптері. 2. Қоғамдық денсаулық сақтау негіздері және осы саладағы дәрігерлердің рөл. 3. Денсаулықтың әлеуметтік және экологиялық детерминанттары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Қарым-қатынас Эмпатия, эмоционалды интеллект Тәлімгерлік Адаптивті көшбасшылық және топтық жұмыс Сыни тұрғыдан ойлау Кәсіби және әлеуметтік жауапкершілік Өзін-өзі ұйымдастыру және уақытты тиімді басқару Стрессті басқару Оқытушылық және зерттеу дағдыларын дамытуға ұмтылу Сапа мен қауіпсіздікке ұмтылу	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	"Медициналық оңалтуды көрсетуді ұйымдастыру стандартын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2023 жылғы 7 сәуірдегі № 65 бұйрығы (Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2023 жылғы 10 сәуірде № 32263 болып тіркелген).	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	7.1	Резидент дәрігер физикалық медицина және оңалту
	7	Физикалық медицина және оңалту дәрігері (ересектер)
	7	Физикалық медицина және оңалту дәрігері (ересектер, балалар)
18. Кәсіптің карточкасы «7.4 Физикалық медицина және оңалту дәргері (ересектер)»:		
Топтың коды:	2213-2	
Қызмет атауының коды:	2213-2-002	
Кәсіптің атауы:	7.4 Физикалық медицина және оңалту дәргері (ересектер)	
СБШ бойынша біліктілік деңгейі:	7	
подуровень квалификации по ОРК:	7.4	

БТБА, БА, үлгілік біліктілік сипаттамалары бойынша біліктілік деңгейі:	Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 21 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-305/2020 бұйрығы "Денсаулық сақтау саласындағы мамандықтар мен мамандандырулар номенклатурасын, денсаулық сақтау қызметкерлері лауазымдарының номенклатурасы мен біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы" (Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2020 жылғы 22 желтоқсанда № 21856 болып тіркелді.) Дәрігер (бейінді маман)		
Кәсіптік білім деңгейі:	Білім деңгейі: жоғары оқу орнынан кейінгі білім (магистратура, резидентура)	Мамандық: Денсаулық сақтау	Біліктілік: -
Жұмыс тәжірибесіне қойылатын талаптар:	"Физикалық медицина және оңалту дәрігері (ересектер)" біліктілігі. СБШ бойынша 7.3 кіші деңгейдегі осы біліктілік үшін алдыңғы жұмыс тәжірибесі кемінде 5 жыл. Мәлімделген мамандық бойынша денсаулық сақтау саласындағы маман сертификаты.		
Формалды емес және информформалы біліммен байланыс:	Кәсіби қызметтің инновациялық, озық технологияларының тереңдетілген мәселелеріне сәйкес келетін СБШ бойынша 7.4 кіші деңгейдегі біліктілікті арттыру (соңғы 5 жылда кемінде 7 кредит (210 сағат) көлемінде), оның ішінде медициналық қызметтер (көмек) сапасына тәуелсіз сараптама жүргізу мәселелері бойынша кемінде 4 кредит (120 сағат).		
Кәсіптің басқа ықтимал атаулары:			
Қызметтің негізгі мақсаты:	Пациенттерге, негізгі ауруды емдеу кезінде, сондай-ақ жіті жай-күйлерден, хирургиялық араласулардан және жарақаттардан кейін, созылмалы аурулар және (немесе) жай-күйлер кезінде, тыныс-тіршілігі шектелген, функциялары мен құрылымдары бұзылған пациенттерге медициналық оңалтуды ұйымдастыру және жүргізу, иеленуге тиіс іскерліктер, дағдылар мен білімдер бөлігінде медициналық көрсетілетін қызметтердің көлемі мен сапасын сараптау және физикалық медицина және оңалту саласындағы қолданыстағы нормативтік құқықтық актілердің талаптарына сәйкес келу.		
Еңбек функциялардың сипаттамасы			
Еңбек функцияларының тізбесі:	Міндетті еңбек функциялары:	1. "Физикалық медицина және оңалту (ересектер)"мамандығы бойынша медициналық көмектің сапасын басқару.	
	Қосымша еңбек функциялары:	1. "Физикалық медицина және оңалту (ересектер)"мамандығы бойынша мамандандырылған медициналық көмектің және жоғары технологиялық медициналық қызметтердің тиімділігі мен сапасы проблемаларын шешуді әдістемелік қамтамасыз ету 2. Денсаулық сақтау саласындағы академиялық қызмет.	
Еңбек функциясы 1: "Физикалық медицина және оңалту (ересектер)"мамандығы бойынша медициналық көмектің сапасын басқару.	Дағды 1: "Физикалық медицина және оңалту (ересектер)"мамандығы шеңберінде көрсетілетін медициналық көмектің көлемі мен сапасына сараптама.	Машықтар:	
		1. "Физикалық медицина және оңалту (ересектер)"мамандығы шеңберінде көрсетілетін медициналық қызметтердің көлемі мен сапасын бақылау. 2. "Физикалық медицина және оңалту (ересектер)"мамандығы шеңберінде медициналық көмек көрсеткіштерін мониторингтеу дағдыларын меңгеру. 3. Ішкі істер органдарының, прокуратура мен соттың, сондай-ақ басқа да мемлекеттік органдардың қызметкерлеріне "Физикалық медицина және оңалту (ересектер)"мамандығы шеңберінде медициналық көмек көрсету және медициналық құжаттаманы жүргізу сапасы мәселелерінде консультациялық көмек көрсету. 4. Анықталған медициналық қателіктерге, олардың себеп-салдарлық байланыстарына, жағымсыз салдарларына және олардың алдын алу мүмкіндіктеріне талдау, ресімделген сипаттама жүргізу. 5. Тәуекел факторларын анықтау және ұйым басшылығына физикалық медицина және оңалту дәрігерлері көрсететін медициналық қызметтердің сапасы саласындағы туындайтын жүйелік проблемалар туралы уақтылы хабарлау.	

		Білімдер: 1. "Медициналық ұйымдарда құпия аудит жүргізу қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 28 қазандағы № ҚР ДСМ-164/2020 бұйрығы (Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2020 жылғы 30 қазанда № 21561 болып тіркелген). 2. Денсаулық сақтау саласындағы сараптама түрлері. 3. Медициналық қызметтер мен ішкі аудит қызметінің сапасын сараптамалық бағалау. 4. Денсаулық сақтаудағы стандарттау. 5. Медициналық көмектің сапасына сараптама жүргізу әдістемесі (әдістері, технологиясы, талдауы, бағалауы, мониторингі).
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
	Дағды 2: Диагностика мен емдеудің жаңа әдістерін енгізу және сапасын жақсарту бойынша іс-шараларды әзірлеу және өткізу.	Машықтар: 1. Пациенттерге (ересектер) медициналық көмектің сапасын қамтамасыз ету мақсатында бейінді бөлімшелердің әлеуетін арттыру дағдыларын дамыту. 2. Медициналық қызметтердің сапасы мәселелері бойынша бейінді бөлімшелердің медициналық персоналына әдіснамалық қолдау көрсету. 3. Өз тәжірибеге диагностика мен емдеудің жаңа әдістерін үйрену және енгізу. 4. Клиникалық сынақтарға қатысу, клиникалық практикадағы жаңа тәсілдердің тиімділігін бағалау. 5. Физикалық медицина мен оңалтудың медициналық практикасына жаңа технологиялардың табысты трансфертін қамтамасыз ету дағдыларын меңгеру. Білімдер: 1. Статистикалық талдау мен болжаудың сандық әдістері. Медициналық көмектің тиімділігі мен сапасын бағалау көрсеткіштері мен критерийлері 2. Физикалық медицина және оңалту саласындағы өзекті технологиялар мен зерттеулер. 3. Жаңа медициналық технологияларды трансферттеу процесі, оның ішінде олардың әлеуетін бағалау және тәжірибеге интеграциялау. 4. Ұйымдағы өзгерістерді басқару негіздері. 5. Жаңа әдістер мен технологияларды келісу және енгізу үшін медициналық персоналмен, әкімшілік персоналмен және басқа құрылымдармен өзара әрекеттесу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
Қосымша еңбек функциясы 1: "Физикалық медицина және оңалту (ересектер)"мамандығы бойынша мамандандырылған медициналық көмектің және жоғары технологиялық медициналық қызметтердің тиімділігі мен сапасы проблемаларын шешуді әдістемелік қамтамасыз ету	Дағды 1: Медициналық оңалту кезінде стандарттарды, диагностика мен емдеудің клиникалық хаттамаларын, алгоритмдер мен нұсқаулықтарды әзірлеу.	Машықтар: 1. Дәлелдерді жүйелі іздеу және ақпаратты сыни талдау негізінде медициналық оңалту кезінде стандарттарды, клиникалық хаттамаларды, алгоритмдерді, нұсқаулықтар мен әдістемелік әзірлемелерді әзірлеу. 2. Республика және халықаралық ынтымақтастық деңгейінде медициналық оңалту көрсету кезінде даму және жаңғырту жөніндегі нормативтік құқықтық актілерді, тұжырымдамаларды, жобалар мен бағдарламаларды әзірлеуге қатысу.

		Білімдер: 1. Дәлелді медицинаға негізделген стандарттарды, клиникалық хаттамаларды, алгоритмдерді және нұсқаулықтарды әзірлеу бойынша нұсқаулар мен әдістемелік ұсыныстар. 2. Медициналық көмектің сапасын бағалау әдістері, оның ішінде аудит және диагностика мен емдеудің тиімділігін бағалау, этикалық стандарттар және пациенттердің құқықтары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
	Дағды 2: Медициналық оңалту кезінде стандарттарды, диагностика мен емдеудің клиникалық хаттамаларын, алгоритмдер мен нұсқаулықтарды сараптау.	Машықтар: 1. Стандарттарға, клиникалық хаттамаларға, алгоритмдерге және нұсқауларға сараптама/рецензия жүргізу. 2. Стандарттарды, хаттамаларды және нұсқауларды жақсарту бойынша ұсыныстарды тұжырымдау және оларға өзгерістер немесе толықтырулар ұсыну. 3. Стандарттарды, клиникалық хаттамаларды, алгоритмдер мен нұсқаулықтарды әзірлеу сапасы туралы сараптамалық қорытынды қалыптастыру. 4. Қызметкерлерді оқыту және олардың сәтті орындалуын бақылау арқылы клиникалық тәжірибеге өзгерістер енгізу процесін қолдау.
		Білімдер: 1. Стандарттарды, клиникалық хаттамаларды, алгоритмдерді және нұсқауларды сараптау/рецензиялау ережелері мен әдістері. 2. Стандарттарды, клиникалық хаттамаларды, алгоритмдер мен нұсқаулықтарды әзірлеу сапасы бойынша сараптамалық қорытынды қалыптастыру қағидалары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
Қосымша еңбек функциясы 2: Денсаулық сақтау саласындағы академиялық қызмет.	Дағды 1: Оқытушылық қызметке қатысу.	Машықтар: 1. Медицина қызметкерлерінің біліктілігін арттыру. 2. Бейресми медициналық білім беру іс-шараларын (шеберлік сыныптары, семинарлар және т.б.) өткізу. 3. Студенттер мен резиденттерді оқытуға қатысу. 4. Білім беру бағдарламаларын, медициналық білім беру материалдары мен стандарттарын әзірлеуге қатысу.
		Білімдер: 1. Білім беру бағдарламаларын әзірлеу және бағалау принциптері. 2. Оқыту нәтижелерін тұжырымдау және оларды бағалау принциптері. 3. Мақсатты аудиторияның қажеттіліктері мен дайындық деңгейі.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
	Дағды 2: Зерттеу қызметіне қатысу.	Машықтар: 1. Алдын алу мен емдеудің жаңа әдістерін әзірлеу мақсатында физикалық медицина және оңалту саласындағы зерттеулерді қолдау және жүргізу. 2. Физикалық медицина және оңалту саласындағы ғылыми жобаларға жетекшілік ету. 3. Ғылыми комитеттердің жұмысына қатысу. 4. Медициналық әдебиеттерге, зерттеулер мен бағдарламаларға сараптамалық бағалаулар мен шолулар жүргізу. 5. Ғылыми мақалалар мен баяндамалар жариялау.

		Білімдер: 1. Зерттеу субъектісі ретінде адамның қатысуымен зерттеулерді жоспарлау мен жүргізудің, сондай-ақ зерттеу нәтижелерін құжаттау мен ұсынудың этикалық және ғылыми стандарты. 2. Ғылыми жобалардың бюджеттерін қаржыландыру және басқару. 3. Күрделі деректерді статистикалық талдау және түсіндіру әдістерін сараптамалық білу.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
	Дағды 3: Денсаулық пен денсаулық сақтауды насихаттау.	Машықтар: 1. Мамандық бейіні бойынша медициналық білімді тарату және халыққа білім беру үшін бұқаралық ақпарат құралдарында қоғамдық баяндамалар (сұхбаттар, жарияланымдар). 2. Мамандық бейіні бойынша өңірлік немесе ұлттық деңгейде денсаулық сақтау мәселелері жөніндегі комиссиялар мен жұмыс топтарына қатысу. 3. Пациенттердің денсаулығын жақсартуға және қоғамды мамандық бейіні бойынша оқытуға бағытталған қоғамдық бағдарламалық бастамаларға қатысу. 4. Физикалық медицина мен оңалту саласындағы бірлескен күш-жігер үшін қоғамдық ұйымдармен, дәрігерлермен, ғалымдармен, мектептермен және басқа институттармен өзара әрекеттесу. Білімдер: 1. Денсаулықты ілгерілету принциптері. 2. Қоғамдық денсаулық сақтау негіздері және осы саладағы дәрігерлердің рөл. 3. Денсаулықтың әлеуметтік және экологиялық детерминанттары.
	Дағдыны тану мүмкіндігі:	Дағдыларын тану ұсынылады
Жеке құзыреттерге қойылатын талаптар:	Қарым-қатынас Эмпатия, эмоционалды интеллект Тәлімгерлік Адаптивті көшбасшылық және топтық жұмыс Сыни тұрғыдан ойлау Кәсіби және әлеуметтік жауапкершілік Өзін-өзі ұйымдастыру және уақытты тиімді басқару Стрессті басқару Оқытушылық және зерттеу дағдыларын дамытуға ұмтылу Сапа мен қауіпсіздікке ұмтылу	
Техникалық регламенттер мен ұлттық стандарттардың тізімі:	"Медициналық оңалтуды көрсетуді ұйымдастыру стандартын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2023 жылғы 7 сәуірдегі № 65 бұйрығы (Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінде 2023 жылғы 10 сәуірде № 32263 болып тіркелген).	
СБШ -нің ішіндегі басқа кәсіптермен байланыс:	СБШ-нің деңгейі:	Кәсіптің атауы:
	7.1	Резидент дәрігер физикалық медицина және оңалту
	7	Физикалық медицина және оңалту дәрігері (ересектер, балалар)
	7	Физикалық медицина және оңалту дәрігері (балалар)

4-ші тарау. Кәсіптік стандарттың техникалық деректері

19. Мемлекеттік органның атауы:

Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрлігі

Орындаушы:

Халыкова М.Б., +7 (777) 999 94 17, m.khalykova@dsm.gov.kz

20. Әзірлеуге қатысатын ұйымдар (кәсіпорындар):

Қазақстан Республикасы Жоғары білім және ғылым министрлігі "Денсаулық сақтау" даярлау бағытының оқу-әдістемелік бірлестігі

Жоба жетекшісі:

Сыдыкова С.И.

E-mail: s.sydykova@mail.ru

Телефон нөмірі: +7 (777) 681 29 25

21. Кәсіптік біліктілік жөніндегі салалық кеңес: №2 , 01.12.2023 ж.

22. Кәсіптік біліктілік жөніндегі ұлттық орган: 27.11.2023 ж.

23. «Атамекен» Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасы: 27.12.2023 ж.

24. Нұсқа нөмірі және шығарылған жылы: версия 1, 2023 ж.

25. Болжалды қайта қарау күні: 30.11.2026 ж.